

37. Országos Tudományos Diákköri Konferencia
Had- és Rendészettudományi Szekció
Budapest, 2025. április 22–24.
Nemzeti Közszolgálati Egyetem
Hadtudományi és Honvédtisztképző Kar

A Meloni-kormány migrációs politikája

Jelige: úton a szebb élet reményében

Pályamunka lezárásának időpontja: 2025. január

A Kulturális és Innovációs Minisztérium EKÖP-24-1-153 kódszámú Egyetemi Kutatói Ösztöndíj Program - a Nemzeti Kutatási, Fejlesztési és Innovációs Alapból finanszírozott szakmai támogatásával készült.

2025.

Tartalomjegyzék

Bevezetés.....	3
Fogalmi tisztázás	4
Migrációs vonulatok Olaszországban 1861-től napjainkig.....	6
A bevándorlásra irányuló jogi szabályozások	11
Első próbálkozások Bettino Craxi és Giulio Andreotti negyedik kormánya alatt.....	11
Eredménytelen javaslatok.....	16
Romano Prodi első kormánya.....	17
Silvio Berlusconi első és második kormánya	18
Romano Prodi második kormánya	20
Silvio Berlusconi harmadik kormánya	21
Mario Monti kormánya.....	23
Matteo Renzi kormánya.....	24
Paolo Gentiloni kormánya	29
Giuseppe Conte első és második kormánya	30
Mario Draghi kormánya	33
Giorgia Meloni politikai munkássága és kormányra jutása	36
Olasz bevándorláspolitikai Meloni kormányzása alatt.....	38
Az olasz kormány és a nem kormányzati szervek.....	39
Cutro rendelet	42
Olaszország és Albánia megállapodása	46
Olaszország együttműködése az Európai Unióval	54
Összegzés	58
Tartalomjegyzék.....	63

Bevezetés

Kutatásom központjában a migráció és menekültkérdés áll különös tekintettel Olaszországra. Habár a migráció, mint jelenség évszázadok óta jelen van a világban, az elmúlt közel 100 évben egyre gyakoribb lett a be- és kivándorlás világszerte különböző tényezők miatt. Ilyen például a menekülés természeti katasztrófa vagy háború elől, új munkahely keresése vagy új lehetséges kutatása a jobb élet reményében. A Nemzetközi Migrációs Szervezet adatai alapján a nemzetközi migránsok száma évről évre növekszik, 2000-ben körülbelül 173 millió migránst regisztráltak, míg 2022-ben 281 milliót. Az ENSZ nemzetközi szervezet szerint ezeknek a migránsoknak a száma megduplázódott az elmúlt 25 évben, vagyis 32-ből egy személy nemzetközi migráns, továbbá a migránsok fele nő nemű. Ez a megnövekedett elvándorlás főként a klímaváltozásnak köszönhető, melynek hatásai degradálóak és pusztítóak, és mivel a klímaváltozás nem ismer határokat, annak kezelése és enyhítése nemzetközi összefogást követel.

Olaszország azon európai országok közé tartozik, többek között Spanyolország, Görögország, Málta és Ciprus mellett, ahová a legtöbb migráns érkezik évről évre akár legális akár illegális úton. Azonban Olaszországban ez kezdetben nem így volt. Az Olasz Királyság 1861-es kikiáltása óta figyelik az olasz nép mozgását mind országok között mind országon belül. A 20. század második feléig több ember hagyta el Olaszországot, mint amennyien érkeztek oda. Az 1973-as év viszont fordulóponthoz jelentett, ugyanis ekkora történt meg először, hogy a bevándorlók száma meghaladta a kivándorlók számát. A bevándorlók növekvő számához több tényező is hozzájárult: az olasz gazdasági fellendülés, betelepülést szabályozó rendelvek hiánya, demográfiai változások, valamint a nemzetközi szinten való aktív jelenlét. Olaszország az elsők között volt, amely csatlakozott az Európai Gazdasági Együttműködési Szervezet majd 1949-ben alapító tagja volt a NATO-nak és az Európa Tanácsnak, ezután 1958-ban az Európai Gazdasági Közösségnek. 1955-től tagja az ENSZ-nek és ezzel egyidőben részese a Nyugat-Európai Unió megalapításának.

A fokozódó népességnövekedéssel az országon belüli feszültség is növekedett, ezért az 1980-as évek végétől a kormányon lévő olasz pártok igyekeztek nagyobb hangsúlyt fektetni a bevándorláspolitikára és jobban szabályozni, hogy ki léphet be az országba és ki nem. Az első törvényt 1986-ban fogadta el a kormány, majd az évek során rendszeresen módosították a meglévő rendeleteket vagy fogadtak el újakat. Amíg a 1990-es években egy befogadó és nyitott bevándorláspolitikát folytatott az olasz kormány, addig a 2010-es évek végére a kormány hozzáállása a bevándorlókhoz átfordult restriktív, elutasító és migrációellenes vezetésbe.

Az olasz bevándorláspolitikai és az újonnan megválasztott miniszterelnök kormányzásának vizsgálata során azt a hipotézis állítom fel, hogy Giorgia Meloni nem fog tudni olyan országon belüli intézkedéseket hozni és megállapodásokat kötni más országokkal, amelyek tartósan visszaszorítanák az illegális bevándorlást Olaszországban.

A legújabb miniszterelnök, Giorgia Meloni a választások előtti kampányában ígéretet tett az olasz népnek, hogy küzdeni fog és megállítja az illegális bevándorlást és tesz az embercsempészet fékezése érdekében. Ehhez az olasz kormány az afrikai országokkal folyamatosan tárgyal, együtt működik az Európai Unióval, valamint az olasz bevándorláspolitikát is megreformálja. A dolgozatomban célja, hogy megvizsgáljam a különböző olasz vezetések bevándorláspolitikáját, különös tekintettel a Meloni kormányra és értékeljem, mennyire kivitelezhetőek, fenntarthatóak és követendőek azok az intézkedések, melyeket az illegális bevándorlás visszaszorításának érdekében hoztak.

A kutatásomat főleg kvantitatív módszerre alapozom, mivel hasznos forrásként szolgálnak a különböző statisztikai hivatalok elemzései, kimutatásai, valamint a migránsokkal és menekültekkel foglalkozó nemzetközi szervezetek beszámolóit és elemzései. A dolgozat első fejezetében adott fogalmi tisztázáshoz főleg szakirodalom által megadott és a migrációval foglalkozó szervezetek honlapján található definíciókat ismertettem. Összeségében tehát másodlagos forrásokból épül fel a dolgozat.

A fogalmi tisztázás után a migrációs tendenciákat mutatom be 1961 és napjaink között, melyekhez szintén szakirodalmat használok fel. A dolgozat középső részében az egymást követő olasz kormányok bevándorláspolitikáját igyekszem részletezni. A dolgozat utolsó harmadában pedig az új miniszterelnök, Giorgia Meloni kormányra jutását, az afrikai országokkal, Albániával és az Európai Unióval kötött megállapodásokat mutatom be. Továbbá kitérek arra is, hogy milyen új rendeletekkel próbálja Meloni megreformálni a bevándorláspolitikát. A dolgozat legvégén pedig összegzem és értékelem az eddigi elért eredményeket, valamint javaslatot teszek, hogy hogyan tudna az olasz kormány még hatékonyabban fellépni az illegális migráció ellen.

Fogalmi tisztázás

A vándorlás nem áll az emberiségtől messze, hiszen egész történelmünk valójában vándorlások történetéből áll. Az őskortól kezdve vándoroltak az egyes embercsoportok, majd egymással kapcsolatba léptek és kommunikáltak, amivel bebocsátást nyerhettek más közösségekbe. Sokszor azonban az egyes ki- és elvándorlások konfliktushoz vezettek, melyek

több szempontból is kérdéseket vetettek fel, úgy, mint nemzetbiztonsági, nemzetgazdasági, szociológiai, politikai vagy kultúrfilozófiai. Maga a szó migráció lation eredetű, amely vándorlást, helyzetváltoztatást, elvándorlást, elköltözést, és a lakosság tömege helyváltoztatását jelenti, amely lehet országon belüli vagy országok közötti. Pontos, nemzetközi szinten elfogadott definíció nincsen a migrációra, ezért érdemes különböző nemzetközi szervezetek oldalát megvizsgálni, hogy azok miként definiálják a migrációt és annak fajtáit, valamint, hogy egyes szakirodalmak milyen fogalmi tisztázást nyújtanak.¹

Tálas Péter *Nemzet és Biztonság* című folyóiratban a migrációt, mint a népességnek a közigazgatási vagy politikai határok átlépésével járó egyéni vagy csoportos helyváltoztatást definiálja. A szakirodalom általában a motiváció, irány, érintett terület és legalitás szempontjából vizsgálja a migrációt. Így létezik önkéntes vagy külső tényezők által generált (kényszeres), egyéni vagy csoportos, a lakóhely taszítása vagy az új terület vonzása miatt kialakuló, ideiglenes vagy tartós, alkalmoszerű vagy rendszeres, kivándorlás vagy bevándorlás és reguláris vagy irreguláris migráció.² Habár nincs egységes, hivatalos, nemzetközi szinten elfogadott meghatározás a migrációra, az ENSZ Menekültek és Migráció weboldalán a nemzetközi migránst olyan személyként definiálják, aki megváltoztatja a szokásos tartózkodási helyét, függetlenül a migráció okától vagy jogállásától. Rövid és hosszú távú migrációt is megkülönböztetnek: rövid távú vagy ideiglenes, amely 3-12 hónap hosszúságú mozgást jelöl, hosszú távú vagy állandó, amely több, mint egy évig tart.

Az ENSZ Menekültügyi Főbiztosának hivatalos weboldala felhívja a figyelmet a menekültek és migránsok fogalmi különbségeire. A menekülteket a nemzetközi jog külön meghatározza és védi. A menekültek a származási országukon kívül tartózkodó személyek, akiket üldöztetéstől, konfliktustól, erőszaktól vagy más, a közrendet súlyosan megzavaró körülményektől tartanak, és akik emiatt „nemzetközi védelemre” szorulnak. Helyzetük gyakran annyira veszélyes és elviselhetetlen, hogy átlépik az országhatárokat, hogy a közeli országokban keressenek biztonságot, és így nemzetközileg elismert „menekültekké” válnak, akik az államok, az ENSZ Menekültügyi Főbiztosa és az érintett szervezetek által nyújtott segítséghez jutnak. Pontosan azért ismerik el őket így, mert túl veszélyes számukra hazatérni, és ezért máshol kell menedéket találniuk. Ezek olyan emberek, akik számára a menedékjog

¹ Tarrósy István - Glied Viktor - Vörös Zoltán: *Migráció a 21. században*. In: Glied Viktor - Keserű Dávid: *Migrációs kihívások az Európai Unióban*, IDResearch Kft./Publikon Kiadó, Pécs, 2016, 10-11.

² Tálas Péter: *Az európai migrációs válság értelmezési kereteiről*. *Nemzet és Biztonság*, 2016/6. szám, 87., https://www.nemzetbiztonsag.hu/cikkek/nb_2016_6_06_talas_europai_migracios_valsag.pdf (Letöltés: 2024. október 27.)

megtagadása potenciálisan halálos következményekkel járhat. Az Emberi Jogok Egyetemes Nyilatkozatának 14. cikke kimondja, hogy mindenkinek joga van menedéket keresni és élvezni. A menedékjog fogalmát az 1951-es, Egyezmény és jegyzőkönyv a menekültek jogállásáról dokumentum határozza meg és az ENSZ Menekültügyi Főbiztosa ellenőrzi a végrehajtását. Talán a legfontosabb különbség migráns és menekült között az az, hogy amíg a migráció általában önkéntes folyamatot jelent, addig a menekült nem tud biztonságosan hazatérni, és ezért a nemzetközi jog szerint különleges védelemben részesül.³

A Nemzetközi Migrációs Szervezet weboldalán szintén található leírás, amely tisztázza a migrációhoz tartozó fogalmakat. Az oldal szerint a reguláris (legális) migráció, amikor a személyek mozgása az államokból való kilépést, belépést, visszatérést és az államokban való tartózkodást szabályozó törvényekkel és szabályokkal, valamint az államok nemzetközi jogi kötelezettségeivel összhangban van. Mindez olyan módon, hogy a migránsok emberi méltóságát és jólétét tiszteletben tartják, jogaikat tiszteletben tartják, védik és teljesítik, valamint elismerik és enyhítik a személyek mozgásával kapcsolatos kockázatokat. Ezzel ellentétben az irreguláris (illegális) migráció olyan személyek mozgása, amely a származási, tranzit- vagy célállamba való belépést vagy az onnan való kilépést szabályozó törvényeken, rendeleteken vagy nemzetközi megállapodásokon kívül történik.⁴

Migrációs vonulatok Olaszországban 1861-től napjainkig

Az olasz Királyság egyesülésétől kezdve Olaszország azon európai országok egyike, amely folyamatosan küzd a migrációval legyen szó bevándorlásról vagy kivándorlásról. Az

³ 'Refugees' and 'Migrants' – Frequently Asked Questions (FAQs). UNHCR. <https://www.unhcr.org/us/news/stories/refugees-and-migrants-frequently-asked-questions-faqs> (Letöltés: 2024. október 27.)

⁴ Key Migration Terms. IOM. <https://www.iom.int/key-migration-terms> (Letöltés: 2024. október 27.)

Olasz Királyság kikiáltása óta, 1861-től egészen 1985-ig⁵⁶ nagyjából 30 millió olasz emigrált külföldre, amelynek csupán 35%-a tért vissza egy idő után Olaszországba. Fontos kiemelni, hogy ugyanebben az időszakban az országon belül is jelen volt az elvándorlás. Az emberek főleg a déli mezőgazdasági területekről vonultak át az északi iparosodott településekre.⁷

Az olasz elvándorlást alapvetően két nagyobb időszakra lehet bontani. Az első periódus 1861-től 1938-ig tart, a második pedig 1938-tól 1973-ig terjed, amikor változás következik be a kivándorlók és bevándorlók arányában. Az 1870-es években kezdődött meg a tömeges elvándorlás a tengeren túlra. 1876 és az első világháború kitörése között nagyjából 14 millió olasz hagyta el szülőföldjét. A legkedveltebb állomások közé tartozott az Amerikai Egyesült Államok, ahová az 1901 és 1914 között az elvándorlók 40%-a letelepült. Azonban az 1917-ben⁸ Amerikában elfogadott migrációs kvótának a következménye, hogy csak egy limitált számú, szám szerint 5 ezer olasz nemzetiségű emigráns telepedhetett le az államokban. Másrészt a fasizmus erősödése Olaszországban szintén hozzájárult az elvándorlás korlátozásához. Amerika mellett Argentína, Brazília, Franciaország, valamint az Osztrák Magyar Monarchia is népszerű desztinációvá vált, majd a 20. századtól kezdve Németországba és Svájcba is sokan letelepedtek.⁹

A két világháború közötti időszakban csökkent az elvándorlók száma, a közel 21 év alatt mindössze 4 millióan hagyták el Olaszországot. Azonban a második világháború idején

⁵ Cesare Correnti volt a legelső között, aki elkezdett foglalkozni a kivándorolt olaszok számának összegyűjtésével és feljegyzésével. Az 1857. és 1858. évre vonatkozóan összeírt egy statisztikát, melyet Jules Duval és Carpi is igazolnak. Később, 1869-ben Carpi foglalkozott a statisztikai adatok összegyűjtésével, melyekhez kérdőíveket használt, melyet a Belügyminisztérium állított ki. Az adatokat összegyűjtötte, elemezte és 1976-ban publikálta. Végül ez lett az első hivatalos és szisztematikus statisztikai olasz emigrálásról szóló eredmény. 1876-tól kezdődően viszont a statisztikai eredmények közlését két szerv a *Direzione Generale della Statistica* (Statisztikai Főigazgatóság) 1876 és 1920 között, majd *Commissariato Generale dell'Emigrazione* (Általános Bevándorlási Főbiztosság) 1902 és 1927 között vette át. Az adatgyűjtés módszerében és források tekintetében merőben eltérnek, ezért a becslések sokszor eltérhetnek. Forrás: Walter F. Willcox (szerk.): *International Migrations, Volume II: Interpretations*. In: Anna Maria Ratti: *Italian Migration Movements, 1876 to 1926*, NBER, 1931. 440. <https://core.ac.uk/download/pdf/6852168.pdf> (Letöltés: 2024. szeptember 28.)

⁶ Különböző források eltérő számot adnak az emigrált olaszok tekintetében. Akad, aki szerint 1861 és 1970 között nagyjából 30 millió emigrált, mások 1876 és 1970 között 25 millió főt számolnak, de van, aki 25,9 millió főre hivatkozik 1876 és 1976 között.

⁷ Focus Migration No. 23. October 2012.

https://www.bpb.de/system/files/dokument_pdf/Country%20profile_Italy_2012.pdf (Letöltés: 2024. szeptember 28.)

⁸ 1917-ben fogadták el az Egyesült Államokban a bevándorlókra vonatkozó rendeletet, miszerint a letelepedésük feltétele a műveltségi teszt kitöltése, ezzel is visszaszorítva a betelepülni kívánók számát. Később, 1924-ben a rendeletet kibővítették, hogy még inkább visszaszorítsák a bevándorlókat és az egyes nemzetiségekhez tartozó személyek teljes számának két százaléka számára biztosítottak bevándorlási vízumot. Így Olaszországból évente maximum ötezer fő telepedhetett le Amerikában. Forrás: The Immigration Act of 1924 (The Johnson-Reed Act). Office of the Historian.

<https://history.state.gov/milestones/1921-1936/immigration-act> (Letöltés: 2024. szeptember 28.)

⁹ Focus Migration No. 23. October 2012.

https://www.bpb.de/system/files/dokument_pdf/Country%20profile_Italy_2012.pdf (Letöltés: 2024. szeptember 28.)

folytatott elvándorlás egy kissé rendszerezettebb, irányítottabb formában zajlott, ugyanis Olaszország 1938-tól kezdve több más országgal kötött egyezményt, hogy szabályozni tudják a kivándorlás ütemét. Ezeknek a kétoldalú egyezményeknek a lényege az volt, hogy Olaszország munkaerőt küldött többek között Németországba, hogy főként a német gyárakban, üzemekben olasz segéd munkások be tudjanak segíteni a termelésbe, de akadtak, akik a mezőgazdaságban dolgoztak inkább. Hasonló megállapodások születtek 1946 és 1951 között Belgiummal, Franciaországgal, Argentínával, Csehszlovákiával, Kanadával és Ausztráliával, melyek azzal a céllal jöttek létre, hogy ezekben az országokban a magas munkanélküli rátát csökkentsék az ide betelepített olasz migránsok és hozzájáruljanak a gazdasági fellendüléshez. Összességében tehát 1946 és az 1975 között több mint 7 millió olasz lakos hagyta el hazáját, viszont közel a kivándorlók fele visszatért Olaszországba.¹⁰

Összevetve a két időszakot, jól látható, hogy a 20. század első felében jóval több olasz hagyta el az országát, mint a 20. század második felében. Mindez az 50-es, 60-as években bekövetkezett gazdasági növekedésnek köszönhető, amely megindította a fentebb említett országon belüli vándorlásokat. Mivel Olaszország is részese volt az európai integráció alapításának, fel tudta használni kibővülő lehetőségeit, így rövid időn belül fellendíthette a nehéziparát, gépipari bázist teremthetett, nemzetközi piac is rendelkezésre állt a folyamatosan bővülő könnyűipari és mezőgazdasági termékeinek, továbbá az idegenforgalmi bevételek is növekedtek.¹¹ Ezzel párhuzamosan az ország kezdett átalakulni egy kivándorló országból befogadóvá. Fordulópontnak az 1973-as év tekinthető, ugyanis ebben az évben történt meg először, hogy több ember érkezett az országba, mint amennyi emigrált. Ekkoriban nem csak idegen, de olasz nemzetiségű embertömegek is visszaköltöztek Olaszországba a gazdasági fellendülésnek köszönhetően. Ettől kezdve az elkövetkezendő évtizedekben több bevándorlót fogadott Olaszország, mint ahányan elhagyták azt. Másrésről a betelepülést szabályozó rendeletek hiánya¹² és a demográfiai változások (lásd 1. ábra) is hozzájárultak a

¹⁰ Focus Migration No. 23. October 2012.

https://www.bpb.de/system/files/dokument_pdf/Country%20profile_Italy_2012.pdf (Letöltés: 2024. szeptember 28.)

¹¹ Nyusztay László: *Berlusconitól Berlusconiig: az olasz külpolitika néhány vonása a 2000-es években.*

Budapesti Gazdasági Főiskola – Magyar Tudomány Ünnepe, 2009. 3. https://publikaciotar.uni-bge.hu/id/eprint/431/1/tek_2009_19.pdf (Letöltés: 2024. október 05.)

¹² Az első bevándorlási törvény bevezetéséig, 1986-ig mindössze személyazonosságot igazoló dokumentumra volt szükség az határátlépéshez, valamint a tartózkodási engedélyt ellenőrizték az olasz hatóságok. Forrás: Dömös Mariann: *Migrációs tendenciák Olaszországban.* Belvedere Meridionale 28. évf. Különszám. 72–90. pp, 2016. 80.

népességnövekedéshez, így megkezdődött a külföldi munkaerők beáramlása is az országba.¹³ Fontos kiemelni, hogy Olaszország több nemzetközi tényezőnek is köszönhetette, hogy a 20. század közepétől közkedvelt desztinációvá vált. Habár a II. világháborút vesztes országgént zárta, kevesebb ember-, terület, és presztízsveszteséget szenvedett el, köszönhetően a párizsi békeszerződésekben foglalt kíméletesebb előírásoknak, mint szövetségesei, továbbá viszonylag rövid időn belül sikerült közép-hatalmi státuszt elérnie. Ehhez hozzájárult, a Marshall-segély, a fasizmussal való szakítás, és helyette egy új demokratikus alapokon álló alkotmányos rend kiépítése. A nemzetközi színtéren Olaszország az elsők között volt, amely csatlakozott az OEEC-hez (Európai Gazdasági Együttműködési Szervezet) majd 1949-ben alapító tagja volt a NATO-nak és az Európa Tanácsnak, ezután 1958-ban az Európai Gazdasági Közösségnek. 1955-től tagja az ENSZ-nek és ezzel egyidőben részese a Nyugat-Európai Unió megalapításának. Jól látható, hogy az 1950-es végére az ország minden fontosabb nemzetközi szervezet és intézmény tagja, ehhez sorolható még az ENSZ további ügynökségei, úgy, mint a Nemzetközi Valuta Alap, Világbank-csoport és a WTO (Kereskedelmi Világszervezet, korábban GATT, Általános Vám- és Kereskedelmi Egyezmény).¹⁴

1. Ábra: Demográfiai változások Olaszországban 1961 és 2015 között

Évszám	Egy nőre jutó gyermek száma	Összlakosság	Külföldi lakos
1961	2,41 fő	50.373.814 fő	62.780 fő
1981	1,60 fő	56.479.285 fő	210.937 fő
2001	1,25 fő	56.960.692 fő	1.334.889 fő
2003	1,3 fő	57.186.378 fő	nincs adat
2006	1,35 fő	58.288.996 fő	nincs adat
2008	1,4 fő	59.001.769 fő	2.938.922 fő
2009	1,41 fő	59.420.592 fő	3.432.651 fő
2011	1,39 fő	59.948.497 fő	4.027.627 fő
2013	1,39 fő	60.277.309 fő	4.387.721 fő
2014	1,39 fő	60.345.917 fő	4.922.085 fő

¹³ Molnár Anna: *Menekült- és migrációs kérdés Olaszországban*. Nemzet és Biztonság, 2015/3. szám, 4. https://www.nemzetesbiztonsag.hu/cikkek/nb_2015_3_03_molnar_anna_-_menekult_es_migracios_kerdes_olaszorszagban.pdf (Letöltés: 2024. szeptember 30.)

¹⁴ Nyusztay László: *Berlusconitól Berlusconiig: az olasz külpolitika néhány vonása a 2000-es években*. Budapesti Gazdasági Főiskola – Magyar Tudomány Ünnepe, 2009. 3-4. https://publikaciotar.uni-bge.hu/id/eprint/431/1/tek_2009_19.pdf (Letöltés: 2024. október 05.)

2015	1,35 fő	60.295.497 fő	5.014.437 fő
------	---------	---------------	--------------

Forrás: ISTAT oldalán 2001 és 2016 között publikált *Italy in figures* című elemzésekből és az ISTAT adatbázisából kigyűjtve

Elsősorban Fülöp-szigeteki, közép-amerikai, eritreai és zöld-foki nők érkeztek, akik háztartási alkalmazottakként dolgoztak, valamint tunéziai, szenegáli és marokkói férfiak, akik főleg halászattal és kereskedéssel foglalkoztak a déli partokon, vagy paradicsomszedéssel a termőföldeken. Az 1980-as évek végére a marokkói és szenegáli nemzetiségek voltak legnagyobb számban jelen az országban, azonban a közép- és kelet európai kommunista rendszerek összeomlását követően az 1990-es évek elején egy nagymértékű migrációshullámmal kellett Olaszországnak megküzdenie. Az albániai kommunista rezsim összeomlását követően mindössze két nap alatt közel ötvenezer albán menekült érkezett Olaszország déli partjaihoz, közülük többen, főleg albán nők, illegálisan próbáltak meg bejutni az országba. Végül nagyjából 25 ezer főt küldtek vissza a hazájukba, azonban az albán bevándorlás ezzel nem ért véget. 2003 és 2004 között csak az albán bevándorlók száma 40%-kal megnőtt, ezen felül 1997 óta az albán bevándorlók az egyik legnagyobb számban betelepülő nemzetiség Olaszországban. Az albán bevándorlók mellett a kínai, ukrán és román lakosok aránya is számottevő. Szintén 2003 és 2004 között a roma lakosság száma 140%-kal, az ukrán lakosság száma pedig 15 ezer főről 117 ezerre nőtt meg, ami 700%-os növekedést jelöl.¹⁵

Újabb fordulóponthoz vezetett Olaszország migrációs tendenciáiban a 2008-ban bekövetkezett gazdasági világválság, a 2011-ben kibontakozott arab tavasz eseményei, valamint a Közel-Keleten folyó polgárháborúk eredményeként megindult menekültáradat 2014-ben és 2015-ben. Ezek az események járultak ugyanis hozzá, hogy ismét nagy tömegekben özönlöttek be az emberek Olaszországba mind legális és illegális keretek között. Az országba főleg Közép-Kelet-Európából, a Balkánról, Afrikából és Latin-Amerikából érkeztek nagy számban a bevándorlók.¹⁶

Habár már az 1970-es évek elején nagyobb a bevándorlók száma, mint a kivándorlóké, az olasz politika csak az 1980-as évek második felében fordít figyelmet a bevándorlás jogi korlátozására, szabályozására. A következő fejezet tehát az elemzi, hogy az állam vezetésében

¹⁵ Focus Migration No. 23, October 2012, https://www.bpb.de/system/files/dokument_pdf/Country%20profile_Italy_2012.pdf (Letöltés: 2024. szeptember 28.)

¹⁶Tarrósy István - Glied Viktor - Vörös Zoltán: *Migráció a 21. században*. In: Glied Viktor - Keserű Dávid: *Migrációs kihívások az Európai Unióban*, IDResearch Kft./Publikon Kiadó, Pécs, 2016, 260., 267.

egymást követő olasz politikusok és miniszterek milyen törvényekkel, rendeletekkel vagy törvénymódosításokkal kezelték a migrációs helyzetet Olaszországban.¹⁷

A bevándorlásra irányuló jogi szabályozások

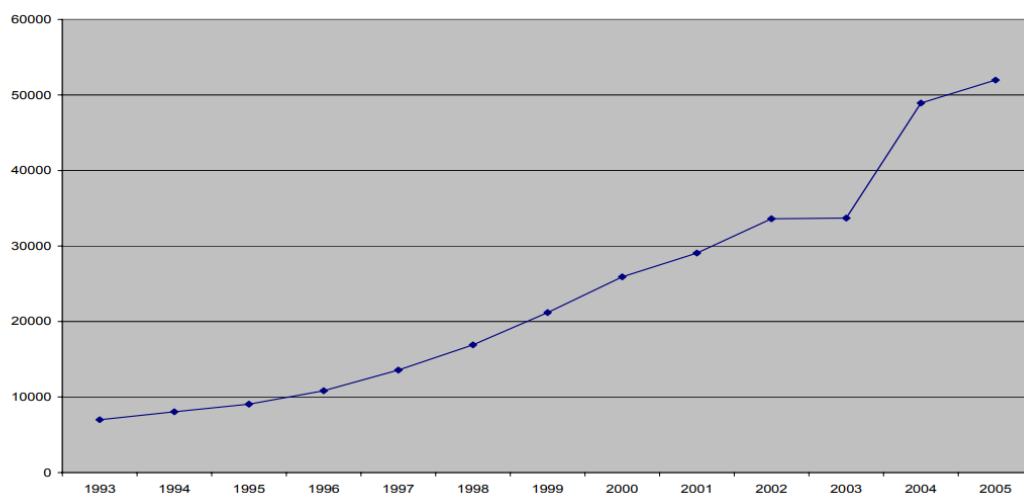
Első próbálkozások Bettino Craxi és Giulio Andreotti negyedik kormánya alatt

Olaszország, ahogy az előző fejezetben ismertettem, a 20. század második felétől egyre több bevándorlót fogad évente. A bevándorlók fokozatos növekedése évről évre egyre nagyobb feszültséget keltett, és kelt ma is az országon belül az 1990-es évektől. A migráció törvényi szabályozását vizsgálva tapasztalható, hogy a 1980-as évek végéhez képest, amikor lényegében csak a személyazonosságot igazoló dokumentumot és tartózkodási engedélyt ellenőrizték, a 2010-es évekre egy igazán elutasító és restriktív migrációs politikát folytatott az olasz vezetés. Az egyre szigorodó intézkedések ellenére is növekedett a bevándorlók száma, valamint több nemzetközi intézmény és szervezet is kifejezte nem tetszését az ország bevándorlási politikáját illetően. Mivel Olaszország azon országok egyike az Európai Unióban, amely legtöbbet küzd az országba beözönlő menekültekkel, reguláris és irreguláris migránsokkal, ezért mindenképp figyelmet érdemel a migrációs politika alaposabb megvizsgálása és nemzetközi szinten való besorolása. A bevándorlásnak különböző formái figyelhetők meg. Amíg az 1960-as és 1970-es években érkező migránsok, főleg férfiak, célja a munkaszerzés és pénzkeresés majd visszatérés a szülőföldjükre volt, addig az évezred végére egyre több család települt be és telepedett le végleg olasz földön. Ennek eredménye, hogy nőtt a külföldi nők és gyerekek száma is. Az életvitelszerűen Olaszországban lakó migránsoknak köszönhető, hogy előretört a bevándorlók második generációja, vagyis akik már Olaszországban születtek.¹⁸

2. Ábra: Külföldi lakosok Olaszországban született gyermekeinek száma 1993 és 2005 között

¹⁷Dömös Mariann: *Migrációs tendenciák Olaszországban*. Belvedere Meridionale 28. évf. Különszám. 72–90. pp, 2016. 80.

¹⁸U.o. 79-80.

Forrás: ISTAT¹⁹

A migránsok növekvő száma mellett, több atrocitás is érte Olaszországot, amely sürgette az olasz kormányt a migráció megregulázására. Ezek közül említésre méltó a II. János Pál Pápa ellen megkísérelt merénylet 1981 május 31-én a Szent Péter téren a török származású 23 éves Mehmet Ali Ağca által. A Pápara a férfi négy lövést adott le, ebből mind a négy lövedék eltalálta a Pápát, akit egy hat órán át tartó életmentő műtét után sikerült megmenteni.²⁰ A kísérlet hatására az olasz kormány határozatot rendelt el, hogy enyhítse az országba való belépést. Ezen kívül a kormány csak a Kelet-Európából érkező menedékkérőket engedte be az országba és befogadási kvótát szabott a külföldről érkező diákok számában is. További fontos esemény a szinte egyidőben történő terrortámadás a római és bécsi reptéren 1985 december 27-én, amely arra késztette az olasz kormányt, hogy 1986 december 30-án elfogadja az úgynevezett Foschi törvényt, mely a nem uniós bevándorló munkavállalók elhelyezéséről és bánásmódjáról, valamint az irreguláris migráció kezeléséről rendelkezett. A rendelkezést támogatta mind a Keresztény Demokrata Párt, az Olasz Kommunista Párt és az Olasz Szocialista Párt. Az új rendelet legfőképp a munkavállalást érintette.²¹ A 943-as törvény elfogadására közel tíz évet kellett várni, mivel a parlamenti tárgyalásokon folyamatosan módosították és kibővítették a

¹⁹ Salvatore Favazza – Maria Pia: *Measuring immigration and foreign population in Italy*. Italian National Statistical Institute, 2006. 6.
<https://unstats.un.org/unsd/demographic/meetings/egm/migrationegm06/DOC%208%20Italy.pdf> (Letöltés: 2024. október 05.)

²⁰ Merénylet a pápa ellen -négy lövés egy szentre. Magyar Hírlap
<https://www.magyarhirlap.hu/tudomany/20210513-merenylet-a-papa-ellen-negy-loves-egy-szentre> (Letöltés: 2024. október 05.)

²¹ Idos Study and Research Centre: *Migration in Italy. Current situation and perspectives*. IOM, Rome, 2011. 16-18. https://documentation.lastradainternational.org/lisidocs/Migration%20in%20Italy_IOM.pdf (Letöltés: 2024. október 03.)

joganyagot a Belügy- és Munkaügyi Minisztérium között fennálló folyamatos rivalizálás miatt.²²

Az 1986-ban elfogadott törvény biztosította az egyenlő elbánást, a szociális ellátórendszerhez való hozzáférést, a lakhatáshoz, és az iskolai oktatáshoz való jogokat a külföldi munkavállalóknak. Azonban a közbiztonsági kérdéseket és a tartózkodási engedélyek normarendszerét nem szabályozta. Mivel ekkoriban viszonylag sűrűn módosultak a hosszabb távú tartózkodási engedélyek kibocsátásának követelményei, ezért sok olaszországi bevándorló csak rövidtávú engedélyeket igényelt, ezért azokat gyakran kellett megújítani. Ennek következménye, hogy a 943-as törvény által garantált jogok nagyrésze nem vonatkozott rájuk, hiszen, azok csak azoknak volt elérhető, akik hosszú távú tartózkodási engedélyt kértek.²³

A 943-as törvény szintén elsőként „legalizálta” az illegálisan foglalkoztatott migránsokat, akik olyan munkáltaóknál dolgoztak, akik hajlandóak voltak őket legalizálni, továbbá az álláskereső kérelmeit is elfogadták. Így két év alatt mintegy 120 ezer munkavállaló megjelenését tette lehetővé, akiknek alighogy a 45%-a tudott szerződést kötni.²⁴ Mivel a Craxi kormány által elfogadott törvény csak a munkavállalást regulázta, elég hamar problémák akadtak a migránsok belépést és távozását illetően. Habár a külföldi lakosok főleg azokat a munkákat végezték, melyeket az olasz lakosok nem szívesen csináltak és nagyon primitívnek találtak, a törvény nem hozta meg a várt sikereket a lassú ügyintézés és hiányos beutazási szabályok miatt miközben a migráció okozta társadalmi feszültség egyre nőtt.²⁵ Ennek következménye, hogy 1990-ben hatályba lépett a 39-es számú törvény, melynek elfogadása szintén nem volt egyszerű feladat. A törvény az akkoriban miniszterelnök-helyettes, Claudio Martelli nevéhez fűződik. Ugyan a 943-as számú törvény volt az első, mely szabályozta a bevándorlást, mégsem számított korszakalkotónak. Viszont a 39-es számú törvény elfogadásakor a negyedik Andreotti-kormány állt az országvezetés élén és ekkoriban történt,

²² Gyorselemzés 2017/11: Az olasz migrációs politika háttérének elemzése. Migrációkutató Intézet. In: Tóth Bálint László: Az olasz migrációs politika háttérének elemzése https://migraciokutato.hu/2017/06/21/az-olasz-migracios-politika-hatterenek-elemzese/#_ftn43 (Letöltés: 2024. október 3.)

²³ u.o.

²⁴ Emilio Reyneri: *Migrants' Involvement in Irregular Employment in the Mediterranean Countries of the European Union*. Department of Sociology and Social Research, University of Milan Bicocca, 2001. 5. https://www.researchgate.net/publication/242485242_Migrants'_Involvement_in_Irregular_Employment_in_the_Mediterranean_Countries_of_the_European_Union (Letöltés: 2024. október 3.)

²⁵ Többször is előfordult, hogy a migránsokat atrocitások érték. Például szolgált az 1989 augusztus 29-én este a Villa Literno térségében (Campania megyében), ahol egy jelentős az EU határain kívülről származó mezőgazdaságban dolgozó migráns csoport dolgozott, akiket illegálisan kizsákmányoltak, és akik közül Jerry Essan Masslot, egy fiatal fekete dél-afrikai férfit néhány olasz huligán megtámadott és megölt. A férfinak azért kellett meghalnia, mert nem hagyta, hogy kirabolják. A támadás később a rasszizmus szimbólumává vált és nem várt érzelmeket váltott ki a lakosságból. Néhány héttel később, október 7-én nemzeti demonstrálásra is sor került a rasszizmus ellen Rómában, ahol több mint százezer ember vett részt, közülük rengetegen bevándorlók voltak.

hogy a bevándorlás átkerült a Munkaügyi Minisztérium belső hatásköréből a kormányéba. Így vált politizálttá és állandó sajtótémává a bevándorlás, és ennek köszönhetően az eddig migránsok felé nyitott olasz társadalom ketté szakadt, és sokan migráns ellenessé váltak.²⁶ Az újabb törvény iktatásában az is szerepet játszik, hogy Olaszország is csatlakozott a Schengeni egyezményhez, melyet 1990-ben írtak alá, és amely nagyban növelte az olasz határok áteresztőképességét. Az új törvényt, mint egy válaszlépésként vezették be.²⁷

Az új törvény jóval több területen érintette a migráns kérdést. Többek között határozott a menedékkérők tekintetében: eltörölte az úgynevezett földrajzi kikötést, amely csakis a kelet európai országokkal való foglalkoztatásra korlátozódott, bevezette az elismerési eljárásokat és az állami támogatást is 45 napra hosszabbította, mivel úgy vélte az olasz vezetés, hogy ennyi idő elegendő a menedékjog iránti kérelmek elbírálására.

3. Ábra: A legalizált bevándorlók száma 1982 és 2012 között.

Évszám	Bevándorlók száma
1982	~5000
1986	~120000
1990	~218.000
1995	~250.000
1998	~217.000
2002	~646.000
2009	~222.000
2012	~23.000
Összesen	~1.701.000

Forrás: Migrants or Refugees? The Evolving Governance of Migration Flows in Italy during the „Refugee Crisis”. Open Edition Journals.<https://journals.openedition.org/remi/10265?lang=en> (Letöltés: 2024. szeptember 28.)

4. Ábra: A legalizált bevándorlók száma 1973 és 2018 között

Periódus	Bevándorlók száma
1970-es évek	~5.000

²⁶ Gyorselemzés 2017/11: Az olasz migrációs politika háttérének elemzése. Migrációkutató Intézet. In: Tóth Bálint László: Az olasz migrációs politika háttérének elemzése https://migraciokutato.hu/2017/06/21/az-olasz-migracios-politika-hatterenek-elemzése/#_ftn43 (Letöltés: 2024. október 3.)

²⁷ Focus Migration No. 23, October 2012, https://www.bpb.de/system/files/dokument_pdf/Country%20profile_Italy_2012.pdf (Letöltés: 2024. szeptember 28.)

1980-as évek	118.979
1990-es évek	679.242
2000-es évek	1.079.150
2010-es évek	156.576
Összesen:	2.038.947

Forrás: Asher Colombo – Gianpiero Dalla-Zuzanna: The rise and fall of immigration in a divided country. Italy 1977-2016. University of Padua, Italy,
<https://www.research.unipd.it/bitstream/11577/3330447/5/testo%20mandato%20a%20PDR.pdf>
(Letöltés: 2024. október 03.)

A negyedik ábrán jól leolvasható, hogy amíg az 1986-os törvény csak a munkavállalás szempontjából legalizálta az illegálisan dolgozó migránsokat, a 90-es években a Martelli törvény elfogadása után közel 600 százalékkal nőtt a legálisan Olaszországban tartózkodók száma²⁸. A foglalkoztatást illetően a bevándorlóknak lehetőségük volt a szövetkezetekben dolgozni és az önfoglalkoztatás is opcióként megjelent. Ami a szociális kérdéseket illeti, a kormány létrehozta a befogadóközpontok finanszírozására szolgáló alapot, valamint a Munkaügyi Minisztérium hivatalai alkalmaztak bevándorlókat, mint szociális munkásokat. A legalizálásokra is figyelmet fektetett a törvény (elismerési eljárás), mellyel az olasz területen már jelen lévő bevándorlókat legalizálni kívánta. Mindenki, aki 1990-ig igazolni tudta Olaszországba való beutazását, általános amnesztiát kapott attól függetlenül, hogy mivel foglalkozott. Ennek eredményeként körülbelül 220 ezer ember kaphatta meg az amnesztiát és ugyanekkor nagyjából kétmillió irreguláris migráns tartózkodott az országban, ezért a törvény kiterjesztette a kiutasítás alkalmazását az állam teljes területére illegálisan érkezett emberekre. A 220 ezer főből 21 ezren álltak munkaviszonyban, 13 ezren dolgoztak önálló vállalkozóként és több, mint 180 ezren munkakeresői státuszban álltak. Az engedély nélküli bevándorlók száma ezzel párhuzamosan pontosan azért nőtt meg, mert vonzotta őket a legalizálás lehetősége.²⁹

A bevándorlók szociális helyzetét segítő szabályok mellett, a Martelli törvény, jórészt a Schengeni övezet miatt, fokozta a határellenőrzést, bevezette a vízumkérelmeket és kitoloncolt minden illegálisan tartózkodó migránst az országból. Továbbá előírta a legális belépésre vonatkozó éves kvóta megállapítását, így Olaszország először fogadott el intézkedéseket a

²⁸ Ezalatt azok a bevándorlók értendők, akik illegálisan érkeztek, de helyzetüket legalizálták és letelepedhettek Olaszországban.

²⁹ Emilio Reyneri: *Migrants' Involvement in Irregular Employment in the Mediterranean Countries of the European Union*. Department of Sociology and Social Research, University of Milan Bicocca, 2001. 5.
https://www.researchgate.net/publication/242485242_Migrants'_Involvement_in_Irregular_Employment_in_the_Mediterranean_Countries_of_the_European_Union (Letöltés: 2024. október 3.)

bevándorlási hullámok fegyelmzésére.³⁰ Habár voltak hiányosságai a rendeletnek, (a pénzügyi támogatások 3 év után elakadtak, a migránsok szülőföldjének bevonásának hiánya az elbírálási folyamatokba) a szociális intézmények, szakszervezetek, vállalkozási szervezetek és a katolikus egyház is pozitívan fogadta az új törvényt. Sőt, 90% a politikai pártoknak a Köztársasági Párt és az Olasz Szociális Mozgalom kivételével igennel szavazott a törvény elfogadásakor.³¹

Eredménytelen javaslatok

Mivel a Martelli törvény nem tér ki a bevándorlók integrációs eljárásaira, ezért a következő években több rendeletet is indítványoztak, melyek a migránsok gyorsabb és hatékonyabb befogadását célozták meg. Példaként említhető a 5353-as számú törvényjavaslat 1992-ből, amely az integrálást megközelítette az oktatás, egészségügy és szakképzés felől, de végül nem fogadták el. Szóra érdemes a Ciampi-kormány alatt alakított és Fernanda Contri által vezetett tanulmányozó bizottság, amely a külföldiek jogállásáról szóló egységes törvényjavaslat kidolgozásának céljából hoztak létre. 1994-ben a bizottság törvényjavaslatot terjesztett elő a miniszterelnöknek, melyet az európai nyitott elvek ihlettek, Olaszország mentalitásától eléggé eltérően. A törvényjavaslatot később a Nemzeti Gazdasági és Munkaügyi Tanács által összehívott vallási szervezetek és csoportok hozzájárulásával finomítottak. Szintén 1994-ben, június 13-án, Berlusconi jobbközép kormánya idején Vincenzo Nespoli, a Nemzeti Szövetség, jobboldali párt képviselője a képviselőház elé terjesztett különböző törvényjavaslatok szintézisét javasolta, a legszigorúbb rendelkezésekre összpontosítva. Az egyházon belüli reakció nagyon visszautasító volt, azzal az indokkal, hogy egy ilyen szintézis a bevándorlást potenciális haragként mutatná be, ami a határok lezárását és az alapvető emberi jogok védelmének bizonytalanságát eredményezné. A javaslat azonban Berlusconi kormányának bukása miatt nem vált jogerőssé, de rávilágított a két politikai frakció közötti erős ellentétekre a bevándorlással kapcsolatban. További próbálkozást jelentett az 1995 november 18-i törvényjavaslat, melyet a Dini-kormány idején terjesztettek elő, és amely szoros összhangban volt az Északi Liga és a balközép pártok véleményeivel a bevándorláspolitikát illetően. A 489-es számú javaslat szabályozta a befogadási kötelezettséget, a munkahelyek

³⁰ Focus Migration No. 23, October 2012, https://www.bpb.de/system/files/dokument_pdf/Country%20profile_Italy_2012.pdf (Letöltés: 2024. szeptember 28.)

³¹ Idos Study and Research Centre: *Migration in Italy. Current situation and perspectives*. IOM, Rome, 2011. 16-18. https://documentation.lastradainternational.org/lisidocs/Migration%20in%20Italy_IOM.pdf (Letöltés: 2024. október 03.)

védelmét és a legalizálást, mindezt kiegészítették a határzárak és kitoloncolások fokozásával. Végül a rendeletet nem sikerült 60 nap alatt törvénybe foglalni.³²

Romano Prodi első kormánya

A sok sikertelen kísérlet ellenére a migrációs politikában újabb áttörést hozott az 1998-ban elfogadott 40-es számú törvény, amely a bevándorlás és a harmadik országok állampolgárainak feltételeit szabta meg. A rendelkezést először a Minisztertanács elnöke Romano Prodi, a társadalmi szolidaritásért felelős miniszter Livia Turco, a belügyminiszter Giorgio Napolitano, és a külügyminiszter Lamberto Dini írta alá, így vált Turco-Napolitano törvény néven ismertté. A Schengeni övezethez és a nemzetközi szervezetekhez való csatlakozásnak köszönhetően ez a törvény igyekezett a megnövekedett létszámú embertömeget rendezni mindezt összhangban a schengeni követelményekkel és a tamperei programmal.³³ Továbbá ez a rendelet volt, amely először tárgyalja a migrációt, mint strukturális jelenséget, amely összehangoltabb és széleskörűbb intézkedést igényelt, és amely megkövetelte a származási országok bevonását is kétoldalú megállapodások keretein belül, érintve a bevándorlási hullámok terveit a foglalkoztatási szükségleteik alapján. A törvény igyekezett hangsúlyt fektetni mind a kötelezettségekre, melyeket be kellett tartani, mind a jogokra, melyeket garantálni kellett a bevándorlóknak, és melyeket 7 fejezeten³⁴ keresztül taglalt.³⁵

Alapvetően négy problémát járt körbe a rendelet: az illegális bevándorlás megelőzése és leverése, új külföldi munkaerő beáramlásának szabályozása, azon bevándorlók integrálásának biztosítása, akik rendelkeznek érvényes tartózkodási engedéllyel és alapvető emberi jogok biztosítása az irreguláris bevándorlóknak. Az első problémakört illetően a kormány létrehozott

³² Idos Study and Research Centre: *Migration in Italy. Current situation and perspectives*. IOM, Rome, 2011. 19-20. https://documentation.lastradainternational.org/lisdocs/Migration%20in%20Italy_IOM.pdf (Letöltés: 2024. október 03.)

³³ A tamperei program az 1999. október 15-16-án Tamperében az Európai Tanács által tartott és elfogadott dokumentumra utal, melyben a Tanács a közös menekültügyi és bevándorlási politika, és a jóval intenzívebb beilleszkedést elősegítő politika szükségességét taglalja. Továbbá a program kimondja, hogy a menekültügy és a bevándorlás ügye, habár egymással szorosan összefonódik, mégis önállóan kell őket kezelni. Öt évre szóló programot dolgozott ki és lefektette a közös menekültügy és bevándorlási politika alapjait is. Forrás: Szalayné Sándor Erzsébet: *Bevándorlási politika az Európai Unióban és Magyarországon*. 2009. 12. http://www.publikon.hu/application/essay/500_1.pdf (Letöltés: 2024. október 27.)

³⁴ A hét fejezet: 1. általános alapelvek, 2. beutazás, tartózkodás, kiutasítás, 3. munkaügyi fegyelem, 4. családegyesítési jog, 5. egészségügy, oktatás, lakhatás és szociális integráció, 6. az uniós polgárookra vonatkozó szabályok, 7. záró rendelkezések Forrás: Idos Study and Research Centre: *Migration in Italy. Current situation and perspectives*. IOM, Rome, 2011. 20. https://documentation.lastradainternational.org/lisdocs/Migration%20in%20Italy_IOM.pdf (Letöltés: 2024. október 03.)

³⁵ Idos Study and Research Centre: *Migration in Italy. Current situation and perspectives*. IOM, Rome, 2011. 19-20. https://documentation.lastradainternational.org/lisdocs/Migration%20in%20Italy_IOM.pdf (Letöltés: 2024. október 03.)

átmeneti befogadóközpontokat³⁶, ahol a hivatalos dokumentumokkal nem rendelkező személyeket fogadták be, amíg a kiutasítási eljárást el nem végezték ellenük. Ezen felül az embercsempészet ellen is innovatívan léptek fel, ugyanis az áldozatok, ha feljelentették a kizsákmányolóikat, (általában fiatal prostituáltak) lehetőséget kaptak arra, hogy egy speciális segítségnyújtási programban vegyenek részt és állandó tartózkodási engedélyt is kaptak. A második problémakört, amelyre a legnagyobb hangsúlyt fektették a törvényhozásban, a szponzorálás bevezetése próbálta megoldani. Ennek értelmében ideiglenes engedélyt kaphattak azok a külföldiek, akik munkát kerestek Olaszországban feltéve, hogy olasz állampolgárok vagy az országban jogszerűen tartózkodó külföldiek, regionális vagy helyi hatóságok, szakszervezetek vagy elismert önkéntes egyesületek szponzorálták őket. Azért, hogy az integrálás sikeres legyen, minden külföldi, aki már öt éve Olaszországban élt, kérvényezhetett állandó lakcímkártyát, így a reguláris bevándorlók szociális jogaik tekintetében az olaszokkal azonos helyzetbe kerülhettek és lehetőségük akadt a családegyesítésre is. Mindemelett egy nemzeti alap is fel volt állítva, amely finanszírozta az integrációs folyamatokat és melyet a regionális és helyi hatóságok támogattak. Egy helyesbítő rendelet (1998-ban elfogadott, 38-as számú) biztosított újabb amnesztiát a magukat igazolni nem tudó migránsoknak, melynek eredményeképpen körülbelül 220.000 irreguláris bevándorlót helyeztek át reguláris státuszba. Végül az utolsó problémakörre térve, minden illegálisan Olaszországban tartózkodó személy jogosult volt egy anonim kártyára, amely biztosította nekik elsősorban az egészségügyi ellátást.³⁷

Silvio Berlusconi első és második kormánya

A 2001 májusi választások után ismét kormányra kerülő jobbközép oldali Silvio Berlusconi az Északi Liga és a Nemzeti Szövetség indítványozása alapján elfogadta az előző rendeletekhez képest merőben restriktív 189/2000-es törvényt, amely Bossi-Fini néven vált híressé. Fontosabb intézkedések és módosítások közé tartozik, hogy a bevándorlók beutazása és tartózkodása szigorúan a munkavégzésnek van alárendelve a „tartózkodási szerződés” által,

³⁶ olaszul: *Centro di permanenza temporanea (CPT)*, amennyiben nem lehetett azonnal visszafordítani az illegálisan érkező személyeket az olasz határokon bizonyos okok miatt, például mert mentőakció keretén belül érkezett vagy mert nem lehetett azonnal azonosítani a személyazonosságot, az illetékes rendőr (*Questore*) kérhette a maximum 30 napig tartó őrizetbevételt a központokban. Forrás: CIE: what has happened over the last 20 years? Safety and freedom in the management of migratory flows. Coalizione Italiana Libertà e Diritti civili. 2016. 2. <https://cild.eu/wp-content/uploads/2017/01/CIE-what-has-happened-over-the-last-20-years.pdf> (Letöltés: 2024. október 15.)

³⁷ Giovanna Zincone - Tiziana Caponio: *Immigrants and immigration policy-making: The case of Italy*. IMISCOE Working Paper: Country report, 4-5. https://migrant-integration.ec.europa.eu/sites/default/files/2008-08/doc1_1457_453675983.pdf (Letöltés: 2024. október 15.)

valamint a határozatlan idejű szerződések esetében kétéves, más esetekben egyéves tartózkodási engedélyre jogosultak a beutazók. Továbbá, a tartózkodási engedélyek időtartama a munkanélküli migránsok esetében 12 hónapról 6 hónapra csökkent. A Turco-Napolitano törvényben létrehozott szponzorálást az új rendelkezés megszüntette és a tartózkodási engedéllyel nem rendelkező külföldi állampolgárok fogva tartási idejét a befogadóközpontokban 30 napról 60 napra emelte. Ezen felül bevezette az ujjlennyomat-felvételi és -felismerési kötelezettséget a tartózkodási engedélyek kiadásakor vagy megújításakor és korlátozta a szülők és rokonok családgyejesítésre vonatkozó szabályokat.³⁸

Szintén a 189-es számú törvényben került bevezetésre a Menedékkérők és Menekültek Védelmének Rendszere (SPRAR)³⁹, amely olyan helyi hatóságok hálózatából állt, amelyek befogadási projekteket hoztak létre a migrációra kényszerült emberek számára. Ide tartoznak a nemzetközi menedékkérők, menekültek, valamint a humanitárius és kiegészítő védelemben részesülők. Az anyagi források a Nemzeti Menekültügyi Politikai és Szolgáltatási Alpara támaszkodott. Ezek a központok jóval túlmutatnak az egyszerű szálláson és ellátáson, mivel orientációs intézkedéseket, jogi és szociális segítségnyújtást, valamint az egyének társadalmi-gazdasági integrációját célzó személyre szabott programokat is magában foglaltak. A SPRAR fő célja, hogy felelősséget vállaljon a programba felvett személyekért, és személyre szabott programokkal segítse őket abban, hogy (újra) önállóságra tegyenek szert, valamint, hogy részt vegyenek az olasz társadalomban és hatékonyan beilleszkedjenek abba, ami a munkahely- és lakáskeresést, a helyi szolgáltatásokhoz való hozzáférést, a társadalmi életet és a gyermeknevelést illeti.⁴⁰

Összességében tehát a Bossi-Fini törvény szigorította a hosszabbítási feltételeit a tartózkodási engedélyeknek és büntette az illegális bevándorlást, ugyanis a törvény bevezetett néhány különösen elnyomó intézkedést, mint például a kötelező börtönbüntetés azon külföldiek esetében, akik nem tesznek eleget az ország elhagyására vonatkozó felszólításnak, miután tartózkodási engedély nélkül vagy lejárt engedéllyel találták őket; valamint a bíró egyszerű jóváhagyását követő letartóztatás és azonnali határra kísérés, meghallgatás vagy a védelem lehetősége nélkül. Ez utóbbi két intézkedést az Alkotmánybíróság alkotmányellenesnek találta

³⁸ Idos Study and Research Centre: *Migration in Italy. Current situation and perspectives*. IOM, Rome, 2011. 21. https://documentation.lastradainternational.org/lisidocs/Migration%20in%20Italy_IOM.pdf (Letöltés: 2024. október 03.)

³⁹ olaszul: Sistema di Protezione per Richiedenti Asilo e Rifugiati

⁴⁰ System for the Protection of Asylum Seekers and Refugees. SPRAR. 1. https://www.ritesai.it/wp-content/uploads/2016/07/sprar_description.pdf (Letöltés: 2024. október 25.)

és kötelezte a kormányt azok módosítására, enyhítésére.⁴¹⁴² Az Alkotmánybíróság mellett több nemzetközi és emberi jogi szervezet is kifejezte ellenszenvét a törvényt illetően, ugyanis a tenger felől illegálisan érkezőket az olasz rendőrség megállíthatta a tengeren, hogy ellenőrizze kik jogosultak menekült státuszra és azonnal visszafordíthatott minden illegálisan érkezőt. Ezekben az esetekben azonban többször kiutasítottak olyan személyeket is, akik jogosultak lettek volna menekült státuszra, ezzel az olasz hatóságok megszegték a menedéjogra vonatkozó szabályokat.⁴³ Habár 600.000 papírok nélküli bevándorló legalizálását sikerült elérnie a kormánynak, amit az európai migráció történetének legnagyobb legalizálási projektté vált, felülmúlva az 1998-as legalizálást, amely korábban ezt a címet viselte, a rendőrség és a helyi közigazgatás nagyobb hatalmat kapott a kiutasítás ellenőrzésében, ami több visszaélésre és mérlegelésre adott lehetőséget.⁴⁴

Több szakértő is egyetért abban, hogy a törvénykezés számos pontban ellentmondásos, hiszen egyrészt esélyt adott a bevándorlóknak, hogy legalizálják helyzetüket és letelepedjenek, viszont bonyolult feltételekhez kötötte a tartózkodási engedélyek meghosszabbítását, így azoknak is megnehezítette az életét, akik törvényesen érkeztek Olaszországba. A másik kritika a törvénnyel szemben, hogy a migráció jelenségét kriminalitásként kezelte.⁴⁵

Romano Prodi második kormánya

2006 május 17-én a balközép pártot képviselő Romano Prodi megalakította második kormányát és igyekezett modernizálni az olasz migrációs politikát és eltávolodni a Bossi-Fini féle elutasító politikától. Prodi azelőtt az EU bizottsági elnöke volt, éppen ezért migrációs politikáját úgy alakította, hogy az összhangban legyen az Európai Unió elképzeléseivel. Enyhítette a belépésre vonatkozó Bossi-Fini törvény által bevezetett szigorításokat, visszaállította a szponzor programokat, melynek következtében ismét ugrásszerűen megnőtt a bevándorlók száma és emiatt szorításokhoz kényszerült folyamodni. Többek között a főváros környéki roma táborokat felszámolta és olyan törvényerejű rendeletet fogalmazott meg, amely

⁴¹ A 2004-es 271. számú rendelet korrigálta a rendeletet.

⁴² Giovanna Zincone - Tiziana Caponio: *Immigrants and immigration policy-making: The case of Italy*. IMISCOE Working Paper: Country report, 5. https://migrant-integration.ec.europa.eu/sites/default/files/2008-08/doc1_1457_453675983.pdf (Letöltés: 2024. október 15.)

⁴³ Focus Migration No. 23, October 2012, 4.

https://www.bpb.de/system/files/dokument_pdf/Country%20profile_Italy_2012.pdf (Letöltés: 2024. szeptember 28.)

⁴⁴ Desirée M. Suo: *The Formation of Immigration Law in Italy, Between Policy, Parties, Press and Public Opinion in 2007*, Chapel Hill, 2007. 16. <https://cdr.lib.unc.edu/concern/dissertations/rv042t17h?locale=en> (Letöltés: 2024. október 15.)

⁴⁵ Dömös Mariann: *Migrációs tendenciák Olaszországban*. Belvedere Meridionale 28. évf. Különszám. 72–90. pp, 2016. 80.

megkönnyítette az uniós állampolgárok kiutasítását. Mivel megnövekedett a beutazók száma, a helyzet kedvezett az illegális határátlépőknek is, melynek következtében romlott a közbiztonság is. Rengeteg cikk jelent meg a médiában, amely a migránsokat célozta meg és hibáztatta a növekvő bűncselekményekért és bűnözésért. Habár a bevándorló népesség 2001 és 2005 között 101%-kal növekedett, addig ugyanezen időszakon belül a bűncselekményekért elítélt külföldiek száma 46% volt.⁴⁶

Silvio Berlusconi harmadik kormánya

Az ingerült és felháborodott köznépet kihasználva, Berlusconi ismét kormányt alakított és az Északi Ligával összhangban és a Bossi-Fini törvényekhez hasonlóan ismét szigorított a bevándorlási politikát. 2008-ban a 125-ös számú úgynevezett „biztonsági csomagot”⁴⁷ fogadott el, melyet később, 2009-ben megreformált (94/2009). Ezek az intézkedések a migrációt, mint fenyegetést kezelik, mivel hozzájárulnak az illegális bevándorláshoz és a szervezett bűnözéshez. A 2008-ban elfogadott törvény szerint, akik illegálisan beutazó személyeknek adnak ki lakást, 6 hónaptól 3 évig történő börtönbüntetés jár, valamint a lakás elkobzása. Továbbá a külföldieket foglalkoztató munkaadóknak is súlyosabb következményekkel kell szembenéznük. Az irreguláris bevándorlók akár 180 napig is fogva tarthatóak az úgynevezett azonosítási és kiutasítási központokban⁴⁸, hogy kiderítsék személyazonosságukat és előkészítsék a későbbi kiutasításukat és kitoloncolásukat.⁴⁹

A befogadóközpontok módosítása mellett a kormány létrehozta az úgynevezett befogadó táborokat⁵⁰, ahova a bevándorlókat az érkezésük után befogadják, majd azonosítják őket, valamint ellenőrzik tartózkodásuk legitimációját. Ekkor az olasz hatóságok dönthetnek, hogy a bevándorlók maradhatnak-e az országban, vagy átküldik őket a kiutasítási központba kitoloncolás céljából. Továbbá felállításra kerültek azok az azonosítási központok⁵¹, amelyek a

⁴⁶ Dömös Mariann: *Migrációs tendenciák Olaszországban*. Belvedere Meridionale 28. évf. Különszám. 72–90. pp, 2016. 80.

⁴⁷ olaszul: Pacchetto Sicurezza

⁴⁸ olaszul: Centri di identificazione ed espulsione CIE, amikor először kerültek bevezetésre a központok az 40/1998-as Turco-Napolitano törvény által, ezek a központok „átmeneti befogadó központok” (Centro di permanenza temporanea, CPT) néven léteztek maximum 30 napos fogva tartással, majd a Bossi-Fini törvényben a 30 napot felemelték 60 napra, de a befogadóközpontok nevét nem változtatták meg. Az új törvény viszont, már azonosítási és kiutasítási központokként említi.

⁴⁹ Idos Study and Research Centre: *Migration in Italy. Current situation and perspectives*. IOM, Rome, 2011. 22. https://documentation.lastradainternational.org/lsidocs/Migration%20in%20Italy_IOM.pdf (Letöltés: 2024. október 03.)

⁵⁰ olaszul: Centri di Accoglienza CDA, „Befogadóközpontok” További információ: Centri accoglienza > I Centri di accoglienza in Italia. Osservatorio Detenzione Accoglienza Migranti Puglia. <https://www.osservatoriomigranti.org/cda/> (Letöltés: 2024. október 20.)

⁵¹ olaszul: Centri di Accoglienza Richiedenti Asilo CARA „Menedékkérők Befogadó Központjai”

politikai menekültstátuszt kérő bevándorlóknak tartottak fenn és ahol ellenőrizték a kért menekültstátusz legitimációját.⁵²

A 2009-es módosítás szerint az illegális belépés és tartózkodás Olaszországban bűncselekménynek minősül, mely 5.000 és 10.000 euró közötti pénzbírságot von maga után.⁵³ Egyéb korlátozásnak számított még, hogy a pénzátutalási szolgáltatások üzemeltetőinek kötelezettségük volt, hogy fénymásolják és tíz évig megőrizték ügyfelek tartózkodási engedélyét, és tizenkét órán belül jelentsenek a rendőrségnek minden olyan ügyfelet, akinek nincs ilyen engedélye. Továbbá azok a külföldiek, akik Olaszországban kívántak esküvőt tartani, először tartózkodási engedélyt kellett bemutatniuk az illetékes hatóságoknak. Ezt a szabályt az Alkotmánybíróság később jogellenesnek nyilvánította. A szigorítások nem csak társadalmi felháborodást váltottak ki, de jogi ellentmondásokat is produkáltak, ugyanis 2011 áprilisában az Európai Unió Bírósága elutasította az illegális bevándorlás bűncselekményét, mivel az illegális bevándorlókra börtönbüntetést kiszabó rendelkezés ellentétes az illegális bevándorlók visszatéréséről szóló európai irányelvvel⁵⁴, amely a harmadik országok állampolgárainak illegális tartózkodása esetén a tagállamokban végrehajtandó közös szabályokat és eljárásokat tartalmaz. Ezzel ellentétben amíg, az olasz jogszabályok a kiutasítási végzések végrehajtásának szokásos módjaként a határig történő kényszerkísérést írják elő, addig az európai irányelv az önkéntes visszatérést írja elő 7 és 30 nap közötti időszakon belül.⁵⁵

A törvény azt is előírta, hogy az újszülöttek nyilvántartásba vételénél mindkét szülőnek be kell mutatnia a legális dokumentumait. Ezzel a lépéssel az irreguláris szülők gyerekeinek esélyt sem adott a kormány a nyilvántartásba vételre ezzel kizárva őket mindenfajta szociális gondozásból. A nemzeti szintű szigorítások mellett Berlusconi a nemzetközi szinten is igyekezett megszakítani kapcsolatait és Líbiával, Egyiptommal és további 28 országgal kötött megállapodásokat, melyek a bevándorlás visszaszorítását célozzák meg. Ezek a szerződések legtöbbször a parti járőrözésről és az irreguláris migránsok kitoloncolásáról értekeztek.

⁵² Immigrants detention centers in Italy. Struggles in Italy. <https://strugglesinitaly.wordpress.com/equality/en-immigrants-detention-centers-in-italy/#cdacaracie> (Letöltés: 2024. október 20.)

⁵³ Focus Migration No. 23, October 2012, 5.

https://www.bpb.de/system/files/dokument_pdf/Country%20profile_Italy_2012.pdf (Letöltés: 2024. szeptember 28.)

⁵⁴ Az Európai Parlament és a Tanács 2008/115/EK irányelve (2008. december 16.) a harmadik országok illegálisan tartózkodó állampolgárainak visszatérésével kapcsolatban a tagállamokban használt közös normákról és eljárásokról. <https://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2008:348:0098:0107:hu:PDF> (Letöltés: 2024. október 20.)

⁵⁵ Idos Study and Research Centre: *Migration in Italy. Current situation and perspectives*. IOM, Rome, 2011. 22. https://documentation.lastradainternational.org/lisdocs/Migration%20in%20Italy_IOM.pdf (Letöltés: 2024. október 03.)

Mindent összevetve 2008 folyamán az olasz hatóságok 36.951 regisztrált illegális partraszállásból 17.880 esetben használták a visszatoloncolás eszközét, amely EU szinten is feszültséget váltott ki. Azon az olasz kormány is kifejezte nemtetszését az Európai Bizottságot illetően, mert az nem garantált megfelelő összegű támogatást azon afrikai országoknak, melyek leginkább kitettek voltak a migrációnak, és valójában ez kényszerítette az olasz kormányt a népszerűtlen rendelkezések bevezetésére.⁵⁶

Mario Monti kormánya

2011 novemberében Berlusconit leváltották a kormányban, helyette a minden párttól független Mario Monti vezette az országot. A már így is emberi jogokkal ütköző és szigorú bevándorláspolitikát tovább súlyosbította a 2011/89-es számú úgynevezett Maroni-Tremonti törvény, amely az olasz belügyminiszter, Roberto Maroni és a gazdasági és pénzügyminiszter, Giulio Tremonti után kapta a nevét és amely már díjat is kiszabott az irreguláris bevándorlás törvényessé tételére, amelynek költsége 80 és 200 euró közé esett. Később azonban a lampedusai⁵⁷ hajókatasztrófa és a rendszeres tiltakozások következtében az olasz Képviselőház 2014-ben elfogadta azt a törvényt, amely csak szabálysértésnek tekinti az illegális bevándorlást a korábbi bűncselekmények közé sorolás helyett, valamint csak kitoloncolással lehet azt büntetni. Ha ezek után sem hagyja el az országot a bevándorló, és újra megtalálják, akkor is csak szabályt sért és tilos az őrizetbe vétele. A törvénymódosítást az Öt Csillag Mozgalom vezetője, Beppe Grillo indítványozta, de a kormányon lévő Demokrata Párt is támogatta. Ezzel ellentétben az Északi Liga petíciót kezdeményezett és aláírásgyűjtésbe kezdett, hogy ismét bűncselekményként kezeljék az illegális bevándorlást.⁵⁸ 2016 januárjában, viszont a Renzi kormány elutasította a kérelmet, mert nem sikerült megszerezni a parlament támogatását a módosításhoz, ezért továbbra is szabálysértésnek minősült az illegális bevándorlás.⁵⁹

A törvény szintén módosította a befogadóközpontok fogva tartási idejét, amely a Berlusconi törvény (125/2008) esetében 180 nap volt, az új intézkedés szerint 18 hónap, amely

⁵⁶ Dömös Mariann: *Migrációs tendenciák Olaszországban*. Belvedere Meridionale 28. évf. Különszám. 72–90. pp, 2016. 82.

⁵⁷ 2013 októberében történt, hogy Lampedusa partjainál egy körülbelül 500 főt szállító halászhajó hanykolódott néhány méterre a biztonságot nyújtó szárazföldről. A hajón többnyire Eritreából menekülő emberek voltak. Az éjszaka folyamán egy férfi rögtönzött fáklyát gyújtott, hogy felhívja magára a figyelmet, és véletlenül meggyújtotta a hajóra szivárgott üzemanyagot. A pánikba esett utasok a hajó másik oldalára rohantak, hogy elkerüljék a lángokat, ami a hajó felborulását okozta. Aznap éjjel legalább 368 ember halt meg.

⁵⁸ Dömös Mariann: *Migrációs tendenciák Olaszországban*. Belvedere Meridionale 28. évf. Különszám. 72–90. pp, 2016. 82.

⁵⁹ Kalas Vivien: *Olaszország migrációs politikája a 2014-es válság után*. Külügyi szemle, 2021/2. 103. https://doi.org/10.47707/Kulugyi_Szemle.2021.2.5 (Letöltés: 2024. október 22.)

háromszoros növekedést jelentett. Egy olasz hatósági szervezet kutatása szerint⁶⁰ a hazatoloncolt és a fogva tartott személyek száma közötti arány mindig 50% körül volt, függetlenül attól, hogy milyen maximális fogva tartási korlátok vannak érvényben a befogadó központokban. Az adatok így azt sugallják, hogy ezeknek a befogadó központoknak a hatékonysága nem a fogva tartási időben áll, hanem más tényezőkkel függ össze, úgy, mint a migránsok származási országával való együttműködés szintjével. Továbbá az évek során összegyűjtött adatok és statisztikák azt mutatják, hogy a kitoloncolásra és hazatelepítésre az első 30-60 napban kerül sor. Azonban előfordulnak olyan esetek is, amikor nagyon nehéz biztosítani a hazaküldést és általában 60 nap után sem oldódnak meg a problémák. Ilyen például a migránsok származási országának diplomáciai képviseltek együttműködésének a hiánya. Így a fogva tartási idő meghosszabbítása feleslegessé válik és elvesz a központok eredeti céljából, vagyis a hazatoloncolást nehezítő akadályok leküzdéséből. Helyette megfosztja az irreguláris bevándorlókat a szabadságuktól, akik egyébként nem követel el bűncselekményt. Tehát bűnösnek kezelik őket csak azért, mert szabálytalanul próbálnak meg bejutni Olaszországba.⁶¹

A Maroni-Tremonti törvény ezen kívül elrendelte a közrendre, a nemzetbiztonságra vagy a szökés kockázatára veszélyesnek ítélt illegális migránsok azonnali kiutasítását. Ami az ország elhagyását illeti, ha az a rendőrség utasítására történik, a bevándorlóknak 5 nap helyett 7 nap áll a rendelkezésükre, hogy távozzanak. Végül, de nem utolsó sorban bevezetésre került a kényszerkitoloncolás azon uniós polgárok esetében, akik nem tesznek eleget az irányelvben foglalt kötelezettségeknek.⁶²

Matteo Renzi kormánya

A 2015-ös évet tekintik sokan a migrációs válság évének, ugyanis a nemzetközi migránsok száma globális szinten elérte a 244 milliót, amely a valaha mért legmagasabb szám, ami 2010-ben még 222 millió volt, és 10%-os növekedést jelent, a 2000-es évhez képest pedig 41%-os növekedést. Az Egyesült Államok a legkedveltebb desztináció a bevándorlók számára,

⁶⁰ a szervezet neve olaszul: Garante nazionale dei diritti delle persone private della libertà personale „A szabadságuktól megfosztott személyek jogainak nemzeti garanciavállalója” testületet, az olasz hatóság 2014-ben elfogadott törvény alapján (10/2014) független nemzeti hatóságként hozta létre. Forrás: National Guarantor for the rights of persons detained or deprived of liberty. OHCHR. https://tbinternet.ohchr.org/_layouts/15/treatybodyexternal/Download.aspx?symbolno=INT%2fCAT%2fINP%2fTA%2f29320&Lang=en (Letöltés: 2024. október 20.)

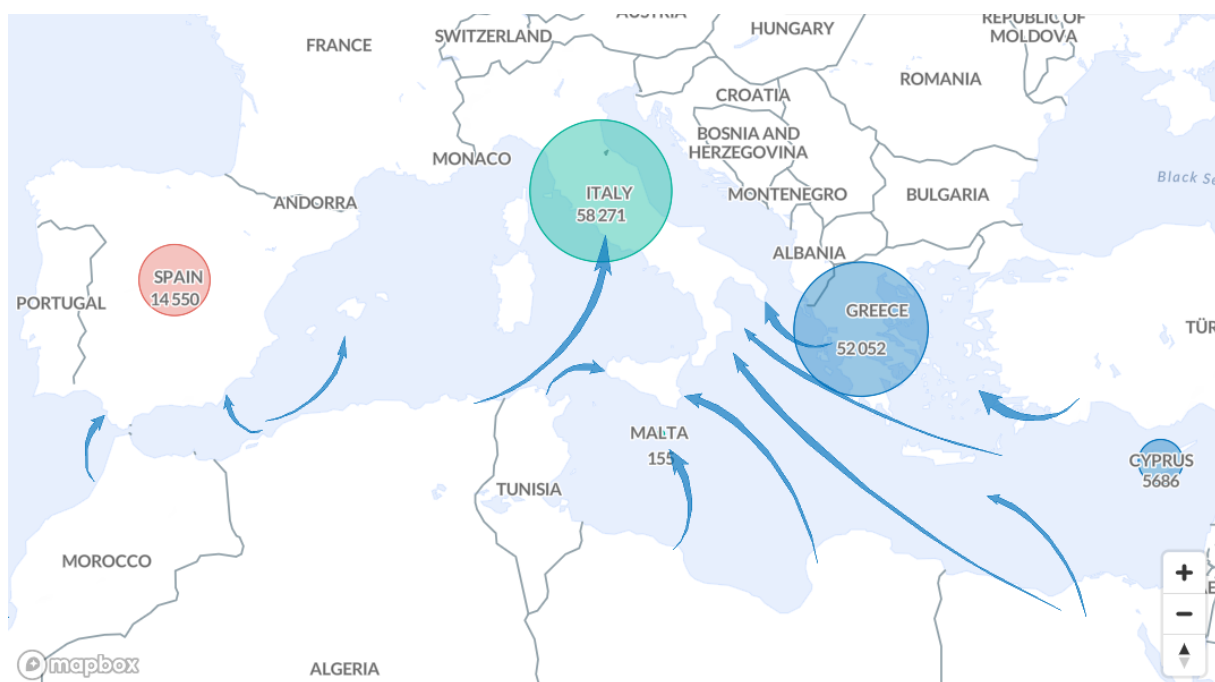
⁶¹ Italy: New project examines alternatives to immigration detention, Statewatch. <https://www.statewatch.org/news/2020/august/italy-new-project-examines-alternatives-to-immigration-detention/> (Letöltés: 2024. október 20.)

⁶² Idos Study and Research Centre: *Migration in Italy. Current situation and perspectives*. IOM, Rome, 2011. 22-23. https://documentation.lastradainternational.org/lisidocs/Migration%20in%20Italy_IOM.pdf (Letöltés: 2024. október 03.)

Németország a második, Oroszország a harmadik, Olaszország pedig a hetedik helyet foglalja el a ranglistán, amely Európán belül az ötödik legkedveltebb helynek számít. 2010 és 2015 között az irreguláris migránsok három útvonalon szivárogtak be Európába, a nyugat-, kelet- és közép-mediterrán útvonalakon. Olaszország az utóbbihoz tartozik. A nyugat-balkáni útvonal sem elhanyagolható. A közép-mediterrán útvonalon főleg Észak-Afrikából érkeznek a migránsok Olaszországba és Máltára a Mediterrán tengeren keresztül. Olaszország földrajzi elhelyezkedésének köszönhetően a migránsok, mikor először lépnek be Európába, olasz partokon érnek földet és innen indulnak tovább más európai uniós országba. Olaszország a migrációs válság előtt is magas népsűrűséggel rendelkezett a többi EU-s országhoz képest, és a nagy hullámokban érkező migráns áradat csak rontott a helyzeten. Amíg 2013-ban 42.925 ember érkezett illegálisan a tenger felől az országba, addig ez 2014-ben 170.000-re nőtt, majd 153.842 főre csökkent vissza 2015-ben. Legtöbbször az afrikai kontinensről érkeztek, Eritreából és Nigériából, de kisebb csoportban Szíriából is jöttek. 2018-ban legnagyobb számban a tenger felől Tunéziából és Eritreából indultak. Az irreguláris migránsok Olaszországba történő szállításban az embercsempészek is nagy szerepet játszottak és játszanak a mai napig. Az olasz szigetek, Lampedusa és Linosa szintén kedvelt desztinációk az irreguláris migránsoknak. 2016-ban Olaszország 180.000 migránst fogadott, 2017-ben 119.000 főre csökkent a számuk, ezzel 2018. január 1-jén Olaszországban élt a harmadik legtöbb, 5,1 millió nem uniós állampolgár. Csak Németország és az Egyesült Királyság előzte meg Olaszországot.⁶³

5. Ábra: Nyugat-, közép- és kelet-mediterrán útvonalak Európa felé

⁶³Emma Salachi: *The Immigration Crisis in Italy, A Convergence of Crisis and What it Means for Globalization*. Honors Program at Assumption College, Assumption University, 2019, 7-13.
<https://digitalcommons.assumption.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=1053&context=honorstheses> (Letöltés: 2024. október 22.)

Forrás: Operational Data Portal. <https://data.unhcr.org/en/situations/europe-sea-arrivals>

6. Ábra: Illegális és legális határátlépők Olaszországban

Év	Illegális határátlépők száma	Legális határátlépők száma (fő)
2014	170.100 fő	181.972 fő
2015	153.842 fő	188.648 fő
2016	181.436 fő	203.157 fő
2017	117.153 fő	243.111 fő
2018	23.037 fő	231.556 fő
2019	11.471 fő	208.836 fő

Forrás: Kalas Vivien: Olaszország migrációs politikája a 2014-es válság után. Külügyi szemle, 2021/2. 111 https://doi.org/10.47707/Kulugyi_Szemle.2021.2.5 (Letöltés: 2024. október 22.)

7. Ábra: Olasz, német, francia, spanyol és görög népsűrűség 2010 és 2016 között

Évszám	Olasz Népsűrűség	Német Népsűrűség	Francia Népsűrűség	Spanyol Népsűrűség	Görög Népsűrűség
2010	198,04	227,71	113,72	92,05	83,61
2011	198,72	227,71	114,33	92,36	83,39
2012	199,26	228,05	114,87	92,42	83,08
2013	199,66	228,43	115,35	92,11	82,71
2014	199,70	228,92	115,81	91,84	82,32

2015	199,40	229,52	116,21	91,77	81,89
2016	199,02	230,25	116,54	91,86	81,46

Forrás: A macrotrends.net oldaláról összegyűjtött adat

A migrációs válság visszavezethető egészen 2010-ig a Tunéziában kirobbant kormányellenes tüntetéssorozatig, mely más arab államokra is áterjedt. Ezzel párhuzamosan a fekete kontinensen folyamatosan növekvő népesség hozzájárult a munkanélküliség, szegénység, éhezés és korrupció növekedéséhez, ezért sokan döntöttek úgy, hogy Európába emigrálnak a jobb élet reményében. Az új kormányfőnek, Matteo Renzinek, aki 2014-ben alakított kormányt, ezzel a megnövekedett népességgel kellett szembenéznie. Azonban ekkor már nem volt elegendő a belpolitikai szabályozás, a balközép pártot képviselő miniszterelnöknek az afrikai országokkal és az Európai Unióval is tárgyalásokat kellett kezdeményeznie. Migrációs politikájának középpontjában a migrációt kiváltó okok megszüntetése és az embercsempészek felszámolása volt. Ehhez Renzi Tunéziába, majd Egyiptomba utazott, hogy tárgyalásokat kezdeményezzen az ottani vezetőkkel. Az arab államok politikai stabilizálásával párhuzamosan az olasz külügyminiszter, Paolo Gentiloni, Nigerbe, Maliba és Szenegálba is elutazott, hogy kihangsúlyozza, Olaszország kész pénzügyi forrásokkal is támogatni a határellenőrzést és emberkereskedők ellenei küzdelmet, mindezt az Európai Unió támogatás mellett. Habár 2015-ben csökkent a Földközi-tengeren érkezők száma, (lásd: 6. ábra), a következő évben már több, mint 180.000 fő lépett át illegálisan az olasz határokon. Mivel 2014 júliustól decemberig Olaszország töltötte be a soros elnöki tisztséget, a kormánynak lehetősége nyílt, hogy még nagyobb hangsúlyt fektessen az illegális bevándorlás kezelésére, ezért a hat hónapos elnökség alatt az illegális bevándorlás elleni fellépést határozta meg prioritásként.⁶⁴

2013 októberében történt, hogy Lampedusa partjainál egy körülbelül 500 főt szállító halászhajó hanykolódott néhány méterre a biztonságot nyújtó szárazföldről. A hajón többnyire Eritreából menekülő emberek voltak. Az éjszaka folyamán egy férfi rögtönzött fáklyát gyújtott, hogy felhívja magára a figyelmet, és véletlenül meggyújtotta a hajóra szivárgott üzemanyagot. A pánikba esett utasok a hajó másik oldalára rohantak, hogy elkerüljék a lángokat, ami a hajó felborulását okozta. Aznap éjjel legalább 368 ember halt meg.⁶⁵ Habár nem ez volt az első eset,

⁶⁴ Kalas Vivien: *Olaszország migrációs politikája a 2014-es válság után*. Külügyi szemle, 2021/2. 98-101. https://doi.org/10.47707/Kulugyi_Szemle.2021.2.5 (Letöltés: 2024. október 22.)

⁶⁵ Ten years since the Lampedusa shipwreck, what lessons have been learned? Amnesty International. <https://www.amnesty.org/en/latest/news/2023/10/ten-years-since-the-lampedusa-shipwreck-what-lessons-have-been-learned/> (Letöltés: 2024. október 22.)

amikor a tengeren illegálisan érkező migránsok haltak meg, az eset még a politikusokat is megrázta, éppen ezért az olasz vezetés úgy döntött, hogy elindítja a Mare Nostrum humanitárius-katonai missziót, amely a bajba kerültek kimentésére szolgált. Az életmentésben és az illegális emberkereskedelem elleni fellépésben nagyjából 1.500 fő vett részt, a költségvetési keret havi 9 millió euró körül mozgott. Az olasz kormány rendszeresen kérte az EU-tól, hogy a parti őrzést terjesszék ki, és egy uniós művelet váltsa fel. Az elnökölésnek köszönhetően végül döntés született a Frontex Triton művelet indításáról, amely a korábbi Mare Nostrum missziót váltotta fel, bár eredetileg nem ezzel a céllal hozták létre. A Frontex Triton jóval kisebb költségvetésű művelet volt, ezért világos volt, hogy nem lesz hatékony hosszútávon. Habár 2015 elején az olasz kormány kérvényezte a költségvetés növelését, több tagállam kifejezte aggodalmát, ugyanis úgy gondolták, hogy ez bátorítaná az embercsempészeket és csak rontana a helyzeten. A költségvetés megmaradt havi 2.9 millió eurónál és 21 ország vett részt a missziókban. 2015-ben már Görögországban is égető problémák jelentkeztek, ugyanis a Közel-Keletről érkező migránsok előzönlöttek az országot. Ekkor az Európai Bizottság felhívta a figyelmet a közös problémamegoldásra, aminek a hatására az Európai Tanács rendkívüli gyűlést hívott össze az olasz kormány kérésére és döntést hoztak a Triton műveltire szánt uniós források megháromszorozásáról, néhány hónappal később pedig szétosztották Olaszország és Görögország között a menekülteket az egymás iránti szolidaritás elvének megfelelően.⁶⁶

Mivel folyamatosan nőtt a bevándorlók és menekültek száma, Olaszországnak nem állt rendelkezésre elegendő hely ekkora embertömegek befogadására a SPRAR és CARA befogadóközpontokban. Hogy biztosítsanak még helyeket, kormány a 142/2015-ös rendelet értelmében másodlagos sürgősségi befogadóközpontokat (CAS)⁶⁷ állítottak fel, ezzel is segítve a CARA és SPRAR rendszerek leterheltségének feloldását. A 2016-os adatok valóban azt regisztrálták, hogy a menedékkérők mintegy 70%-át, 152 732 főt, a CAS központok fogadták.⁶⁸

8. Ábra. Halálesetek és eltűnt személyek száma a közép-mediterrán útvonalon 2018 és 2024 között

	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
--	------	------	------	------	------	------	------

⁶⁶ Kalas Vivien: *Olaszország migrációs politikája a 2014-es válság után*. Külügyi szemle, 2021/2. 101. https://doi.org/10.47707/Kulugyi_Szemle.2021.2.5 (Letöltés: 2024. október 22.)

⁶⁷ olaszul: Centri di Accoglienza Straordinaria

⁶⁸ Integra-Train: *Mapping the training needs of beneficiaries of international protection and the existing mechanisms for training provision in five EU Member States*. Italy Scoping Study, 2017. 13. https://www.censis.it/sites/default/files/downloads/Review_Report_CENSIS_IT.pdf (Letöltés: 2024. október 25.)

Január	203 fő	146 fő	6 fő	82 fő	120 fő	55 fő	118 fő
Február	121 fő	5 fő	110 fő	118 fő	85 fő	239 fő	97 fő
Március	23 fő	56 fő	21 fő	115 fő	129 fő	241 fő	144 fő
Április	20 fő	51 fő	13 fő	193 fő	233 fő	509 fő	134 fő
Május	8 fő	64 fő	11 fő	156 fő	124 fő	90 fő	42 fő
Június	564 fő	22 fő	88 fő	88 fő	104 fő	131 fő	110 fő
Július	157 fő	242 fő	63 fő	284 fő	133 fő	63 fő	54 fő
Augusztus	20 fő	68 fő	114 fő	87 fő	101 fő	262 fő	75 fő
Szeptember	130 fő	17 fő	190 fő	12 fő	148 fő	75 fő	104 fő
Október	7 fő	34 fő	113 fő	82 fő	207 fő	40 fő	31 fő
November	11 fő	49 fő	139 fő	87 fő	39 fő	29 fő	nincs adat
December	15 fő	0 fő	87 fő	241 fő	30 fő	174 fő	nincs adat
Összesen	1.279 fő	754 fő	955 fő	1.545 fő	1.453 fő	1.908 fő	~ 909 fő

Forrás: Dead and missing at sea. UNHCR.

<https://app.powerbi.com/view?r=eyJrIjoiYWU5MGZiYmEtYTMwNS00MDBjLTg2MjctOTYwYmU1MDQ2N2IyIiwidCI6ImU1YzZMOTgxLTY2NjQtNDZlZmM0YTBjLTY1NDNkMmFmODBiZSIslmMiOjh9>

Paolo Gentiloni kormánya

Renzi kétéves kormányzását követően, 2016 decemberében Paolo Gentiloni lett az új miniszterelnök, aki 2018 júniusáig volt hivatalban. Gentiloni folytatva Renzi migrációs politikáját, igyekezett az afrikai országokkal szorosan együttműködni, hogy megszüntessék az elvándorlást kiváltó okokat, valamint igyekezett az Európai Unióval is összhangban maradni. Két igen jelentős megállapodást is sikerült megkötni az olasz kormánynek Tunéziával és Líbiával. Tunéziában az olasz belügyminiszter és tunéziai belügyminiszter, Hédi Majdoub írtak alá szándéknyilatkozatot arról, hogy a jövőben a két ország még szorosabban fog együttműködni az embercsempészet ellen, a határőrzést illetően és a fejlesztéspolitika terén. Ami a líbiai megállapodást illeti, Marco Minnitinek, aki a belügyminiszter volt és a Demokrata Párt egyik tagja, sikerült helyi törzsekkel tárgyalnia az ország déli határvédelmének megerősítéséről. Ezen kívül szintén megegyeztek az illegális migráció megállításáról. Minnitinek azt is sikerült elérnie, hogy Líbia szomszédságában, Nigerben állítsanak fel befogadóközpontokat, hogy már itt meg lehessen állítani az Európa felé induló embereket. Ehhez az olasz kormány biztosított anyagi és katonai erőforrást is, valamint létrehozták az Afrikai Alapot 2017-ben, amelyen keresztül Niger mellett más afrikai országnak is tudtak anyagi támogatást biztosítani például Marokkóban, Tunéziában és Egyiptomban. Azonban a kezdeti 200 millió eurós indulótőke a következő évben 85 millióra csökkent, így hamar

megcsappantak a források. A legnagyobb eredmény, amit a kormány elért, hogy sikerült áttörést elérni a Földközi-tengeren Európába érkező migránsok számában. Amíg 2016-ban 181.436 fő szállt vízre Olaszország felé, addig 2017-ben 117.153 főre csökkent ez a szám (lásd: 6. ábra)⁶⁹. A sikerek mellett viszont a szigetekre kerülő migránsok ellátása továbbra is egyedül Olaszország feladata volt, valamint főleg a belügyminisztert bírálták helyi civil szervezetek, amiért a bevándorlók feltartóztatásáért cserébe nem vettek tudomást a líbiai embertelen körülményekről. Ami az olasz migrációs politika módosítását illeti, nem született jelentős változás, csupán a 2017-es magatartási kódex számított újdonságnak, amely a nem kormányzati szervezetek mentőhajóira vonatkozó szabályozásokat tartalmazott. A „Minniti-kódex” kimondta, hogy csak az a hajó szállíthatott migránsokat olasz területre, amelynek a kapitánya aláírta a kódexet. Ezen hajók kapitányainak csak a parti őrség irányítása alatt lehetett ellátniuk a mentést, és tilos volt a líbiai felségvizekre bevezniük. A kódexet pártolta az Északi Liga és az Öt Csillag Mozgalom is.⁷⁰

Giuseppe Conte első és második kormánya

A 2018 március 4-i általános választásokon két párt, az Öt Csillag Mozgalom és az Északi Liga választási sikert aratott, majd szerződést írt alá az új kormány megalakításáról. A kormány élére a párton kívüli Giuseppe Conte került. A belügyminiszteri posztot Matteo Salvini vette át, aki az Észak Liga politikusa volt, a külügyminiszter pedig a független Enzo Moavero Milanesi lett. A Conte-kormány igyekezett folytatni a Renzi által elkezdett tárgyalásokat az afrikai kontinens országaival. Legfontosabb tárgyalópartnere továbbra is Líbia maradt. A még 2008-ban kötött olasz-líbiai barátsági szerződés értelmében a két ország ismét nagy hangsúlyt fektetett az illegális bevándorlás felszámolására. Az új 2018-as dokumentum szerint Líbia menekülteket fogad vissza Olaszországból olasz befektetésekért cserébe.⁷¹

Ami a belpolitikát illeti éles kontraszt figyelhető meg a Conte-kormány és a korábbi kormányok, Renzi és Gentiloni, között. Salvini szigorúan lépett fel az illegális bevándorlás ellen és ehhez megvolt minden jogi eszköze, hiszen a belügyminisztérium feladatai közé tartozott a bevándorlás kezelése. Felhasználva a Minniti-kódexet, Salvini megtagadta a

⁶⁹ A Nemzetközi Migrációs Szervezet adatai szerint 2017 július végén 98,213 irreguláris bevándorló érkezett Olaszországba, majd ez a szám 2018 július végén 18,510-re csökkent, ami 81%-os visszaesést jelent. Így 2018 nyarán már nem volt migrációs krízis Olaszországban. Forrás: Contemporary Italian Politics. In: Sergio Fabbrini - Tiziano Zgaga: Italy and the European Union: the discontinuity of the Conte government, Contemporary Italian Politics. 280-293, 2019. 288. <https://www.tandfonline.com/doi/pdf/10.1080/23248823.2019.1642657> (Letöltés: 2024. október 24.)

⁷⁰ Kalas Vivien: *Olaszország migrációs politikája a 2014-es válság után*. Külügyi szemle, 2021/2. 104-105. https://doi.org/10.47707/Kulugyi_Szemle.2021.2.5 (Letöltés: 2024. október 22.)

⁷¹ U.o. 105-106.

Medicins sans Frontières, nem-kormányzati szervezetnek, hogy az egyik hajója, az Aquarius kikössön az olasz kikötőben 629 emberrel a fedélzetén június 11-én, majd augusztus 21-én az olasz haditengerészet Dicotti nevű hajójának kikötését Catania kikötőjében. Ezzel azt akarta megüzenni az EU-nak a belügyminiszter, hogy Olaszországnak elege van abból, hogy folyton szolidaritásra vár, ami sosem érkezik meg és hogy a migránsok számára vége a szabad utazásoknak. Látna, hogy mennyi ember lett visszatartva a hajókon június 11-én és augusztus 21-én, a miniszterelnök-helyettes Ubaldo Diciotti és az Öt Csillag Mozgalom vezetője Luigi Di Maio azzal fenyegetőzött, hogy visszatartja Olaszország hozzájárulását az EU költségvetéséhez, ha nem segítenek kezelni az illegális bevándorlást.⁷² Egy évvel később, 2019 során további két hajónak, az Open Armsnak és a Sea-Watchnak tiltotta meg Salvini a kikötés egy a nyár folyamán elfogadott kormányrendelre hivatkozva. Aki pedig megszegte a rendeletet, annak akár egymillió eurós bírság is kiszabható volt.⁷³

További szigorításokat vezetett be a 2018 december 3-án elfogadott 2018/132-es törvény, az úgynevezett „Salvini biztonsági rendelet”, amelyet több civil szervezet is megtámadott, amiért a törvény nem veszi figyelembe a menekültek jogait, valamint több pontban is alkotmányellenes. Egyik legvitatottabb pontja az új rendelkezésnek a tartózkodási engedélyek megszüntetése volt. Annak okán, hogy 2018 nyarától már nem volt migrációs krízis helyzet Olaszországban, az új törvény eltörölte annak a lehetőségét, hogy humanitárius okokból adjanak ki tartózkodási engedélyt. Mivel a törvény nem volt visszaható hatályú törvény, így ez nem vonatkozott azokra a kérelmekre melyeket 2018 október 5-e előtt adtak be a kérelmezők. A humanitárius okokból kiadott tartózkodási engedélyt még 1998-ban vezették be az 1998/286-os számú konszolidált bevándorlási törvényben. Azonban voltak speciális esetek, akik továbbra is kérelmezheték ezt a tartózkodási engedélyt: családon belüli erőszak vagy súlyos munkahelyi kizsákmányolás áldozatai, kritikus egészségi állapotuk miatt sürgős orvosi kezelésre szoruló személyek, „rendkívüli és rendkívüli katasztrófa sújtotta országból” érkező személyek. Ezen felül azok a személyek is megkaphatták az engedélyt, akik „különleges polgári értékes képviselő cselekedetekkel” tűntek ki. Két évre adták ki az engedélyeket, és nem lehetett meghosszabbítani, csak munkavállalási engedéllyé lehetett átalakítani. Több ügyvéd és szakértő is alkotmányellenesnek találta ezt a módosítást, mivel támadja az alapvető emberi jogokat, valamint az olasz alkotmány tizedik cikkével ellentmondásos, ugyanis az olasz

⁷² Contemporary Italian Politics. In: Sergio Fabbrini - Tiziano Zgaga: Italy and the European Union: the discontinuity of the Conte government, Contemporary Italian Politics. 280-293, 2019. 282-284. <https://www.tandfonline.com/doi/pdf/10.1080/23248823.2019.1642657> (Letöltés: 2024. október 24.)

⁷³ Kalas Vivien: *Olaszország migrációs politikája a 2014-es válság után*. Külügyi szemle, 2021/2. 107. https://doi.org/10.47707/Kulugyi_Szemle.2021.2.5 (Letöltés: 2024. október 22.)

alkotmány szerint az a külföldi, akit hazájában megtagadnak az olasz alkotmány által garantált demokratikus szabadságjogok tényleges gyakorlásától, a törvényben meghatározott feltételek mellett jogosult a menedékjogra. A befogadóközpontok (CPR-Centri di Permanenza per il Rimpatrio⁷⁴) fogva tartási idejét Salvini a korábbi 18 hónapról (Maroni-Tremonti törvény, 89/2011) visszacsökkentette 180 napra. A rendelet azt is lehetővé teszi, hogy az illegális bevándorlókat határ menti hivatalokban tartsák fogva, ha a befogadóközpontokban nincs hely. Az állami költségvetésből a kormány 3,5 millió eurót szánt az irreguláris migránsok hazatelepítésére 2018 és 2020 között. A törvény szűkítette a SPRAR központok ellátására jogosultak körét. Ezen túl csak a már nemzetközi védelmet élvezők és azon kikorúak, akik kísérő nélkül érkeztek voltak jogosultak az ellátásra a SPRAR-ban. Ennek következtében a rendszer új neve a Nemzetközi Védelemben Részesülő Személyek és a Kísérő Nélküli Kiskorúak Védelmi Rendszere (SIPROIMI)⁷⁵ lett. Így akik még nem kapták meg menekültjogi státuszukat és várnak az elbírálásra a CARA és CAS központokban tudtak várakozni.⁷⁶

Az Európai Unió ellenes politikának és a tüntetéseknek eredményeként feszültség alakult ki a kormány és az olasz társadalom között, ezért, hogy oldja a feszültséget, Conte lemondott posztjáról, és tárgyalásokat indított, hogy új kormány alakulhasson. 2019 szeptemberében az Öt Csillag Mozgalom az Északi Liga helyett, a Demokrata Párttal kötött egyezséget és a miniszterelnöki posztra ismét Conte került, ezzel megalakult a második Conte-kormány. A belügyminiszteri posztot a független Luciana Lamorgese vette át. A második Conte-kormány továbbra is nagy figyelmet fordított a líbiai belpolitikai stabilizációra, az embercsempészet megfékezésére és a határok ellenőrzésével kapcsolatos együttműködésre az afrikai országokkal.⁷⁷

Mivel a jobboldali, euroszeptikus Északi Ligát a balközép Demokrata Párt váltotta fel, ezért várható volt némi enyhülés a korábbi belügyminiszter, Salvini által szigorított bevándorláspolitikában. Nem is kellett sokat várni, ugyanis 2020 október 22-én hatályba lépett 130/2020-as, az úgynevezett Lamorgese-rendelet eltörölte a korábbi 132/2018-as Salvini-rendeletet. Az új rendelet kiszélesítette azokat a feltételeket, amelyek alapján a bevándorlók humanitárius védelmet igényelhetnek, valamint egy új különleges védelmet vezetett be, a

⁷⁴ korábbi neve: Centri di Identificazione ed Espulsione, CIE, biztonsági csomag, 125/2008.

⁷⁵ olaszul: Sistema di Protezione per Titolari di Protezione Internazionale e per Minori Non Accompagnati

⁷⁶ *The Review of European Affairs*. Volume (3) Issue (1) 2019, Polish European Community Studies Association (PECSA), Warsaw, 2019. In: Andrea De Petris: Pursuing Public Insecurity? The New Italian Decree on "Immigration and Security", 53-70. https://pecsa.edu.pl/sites/default/files/11-lutego%202020_v2.pdf#page=53 (Letöltés: 2024. október 25.)

⁷⁷ Kalas Vivien: *Olaszország migrációs politikája a 2014-es válság után*. Külügyi szemle, 2021/2. 108. https://doi.org/10.47707/Kulugyi_Szemle.2021.2.5 (Letöltés: 2024. október 22.)

Salvini által eltörölt humanitárius okokból kiadott tartózkodási engedély helyett. Ezek az új engedélyek két évre száltak, és munkavállalási engedéllyé átalakítható voltak. A migránsok mellett olyan személyek is kérelmezhatték az engedélyt, akik valamelyik kategóriába tartoztak a következők közül: szerencsétlenséget elszenvedők, állampolgárság vagy hontalan státusz megszerzése miatt, választott tartózkodási hely, sporttevékenység, művészeti tevékenység, vallási okok miatt és kiskorúaknak nyújtott segítség révén. A rendelet azt is megengedi, hogy a menedékkérők regisztrálhassanak a városi nyilvántartásba⁷⁸, valamint a honosítási és házassági állampolgárság kérelmek feldolgozási idejét is csökkentette 48 hónapról 36 hónapra. Lamorgese ismét megreformálta a SPRAR/SIPROIMI központokat, és ezúttal a befogadási és integrációs rendszer nevet adta (SAI) a központoknak, melyeket két szintre osztott. Az első szint a nemzetközi menedékkérőknek volt fenntartva, a második pedig azoknak, akik már megkapták a menekültjogi státuszt, beilleszkedést célzó kiegészítő szolgáltatásokkal kiegészítve.⁷⁹ A felségvizeken továbbra is tiltották a nem katonai vagy kereskedelmi céllal működő hajók áthaladását vagy megállását. A korábbi egy millió eurós bírság helyett, minimum tízezer, maximum ötvenezer eurós bírság volt kiszabható szabálysértés esetén.⁸⁰

Mario Draghi kormánya

Mivel Giuseppe Contenak nem sikerült stabil parlamenti többséget szereznie a hatalomban maradásra tett utolsó kísérletében, a köztársasági elnöknek, Sergio Mattarellának nem maradt más választása, mint hogy a technokrata Mario Draghit válassza meg új miniszterelnöknek, 2021. februárjában miután a járvány és a küszöbön álló olasz beruházási program uniós gazdaságélénkítési tervhez való benyújtásának szükségessége miatt kizárta az új választásokat.⁸¹ Draghi nemzeti egységkormányához csatlakozott az Északi Liga, az Öt Csillag Mozgalom és a Berlusconi vezette Forza Italia (Hajrá Olaszország) is. A kormány elsődleges feladata volt, hogy kezelje a Covid19-ből való kilábalást.⁸² Az orosz-ukrán háború és pandémia

⁷⁸ Ez lehetővé teszi, hogy a menedékkérők polgári és politikai jogokat gyakorolhassanak, ideértve számos szociális juttatást. Forrás: Foreigners who seek to sign at the registry office: what are the necessary documents? Ministero del Lavoro e delle Politiche Sociali. <https://integrazionemigranti.gov.it/en-gb/Ricerca-news/Dettaglio-news/id/3601/Foreigners-who-seek-to-sign-at-the-registry-office-what-are-the-necessary-documents> (Letöltés: 2024. október 22.)

⁷⁹ Italy: A new system of reception and integration. European Commission. https://migrant-integration.ec.europa.eu/news/italy-new-system-reception-and-integration_en (Letöltés: 2024. október 27.)

⁸⁰ Giovanni Marchiafava: *The Impact of the New Italian Security Regulation on the Search and Rescue of Migrants at Sea*. Digitalna zbirka i katalog Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti, 2020. 160-161. <http://dx.doi.org/10.21857/y54jofkrqm> (Letöltés: 2024. október 27.)

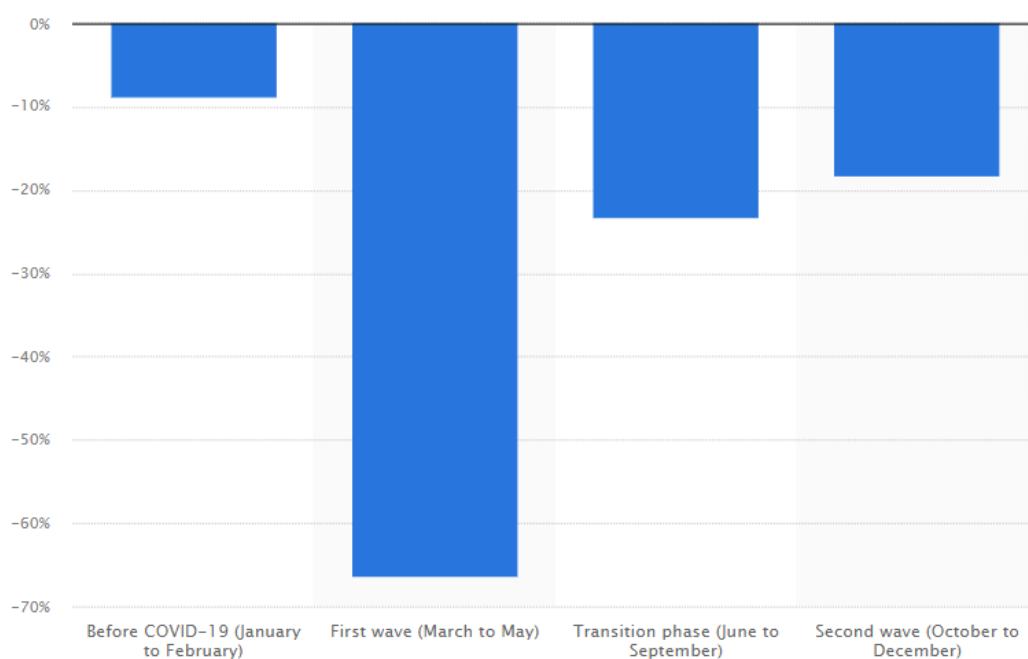
⁸¹ Andrea Dessì: *On the Brink: Mario Draghi and Italy's New Government Challenges*. Istituto Affari Internazionali. 2021. 4. <https://www.iai.it/sites/default/files/iaicom2107.pdf> (Letöltés: 2024. október 27.)

⁸² Italy: 2022 general election and new government. UK Parliament. <https://commonslibrary.parliament.uk/research-briefings/cbp-9629/> (Letöltés: 2024. október 27.)

miatt a bevándorláspolitikája reformálása háttérbe szorult a Draghi-kormány ideje alatt. Salvini azt írta egy közleményében, hogy az Északi Liga elítél minden katonai agressziót és a párt megszavazta az Oroszország elleni újabb szankciókat, valamint a fegyverek Ukrajnába küldését. Habára párt vezetői szkeptikusan nyilatkoztak a szankciókról, arra hivatkozva, hogy azok ártanak az olasz gazdaságnak. Ami az Olaszországban menedékkérelmet kérőkkel szembeni hírhedt ellenségességét illeti, Salvini úgy nyilatkozott, hogy az ukránokat „valódi” menekülteknek minősíti.⁸³

A járvány miatti lezárásoknak köszönhetően csökkent az Olaszországba érkező bevándorlók száma. A 9. ábrán jól látszik, hogy leginkább az első hullám idején 2020 március és májusa között 66,3 %-kal csökkent a bevándorlók száma, majd az átmeneti fázis idején 23,3 %-ra csökkent a bevándorlás mértéke, a második hullám idején pedig 18,2 %-ra.

9. Ábra. A bevándorlási hullám csökkenése a Covid19 világjárvány idején Olaszországban 2020-ban

A Covid19 előtti időszak (január-február)	Első hullám (március-május)	Átmeneti fázis (június-szeptember)	Második hullám (október-december)
---	-----------------------------	------------------------------------	-----------------------------------

Forrás: Decrease in immigration flow during the COVID-19 pandemic in Italy in 2020. Statista.
<https://www.statista.com/statistics/1225674/impact-of-coronavirus-on-migration-in-italy/>

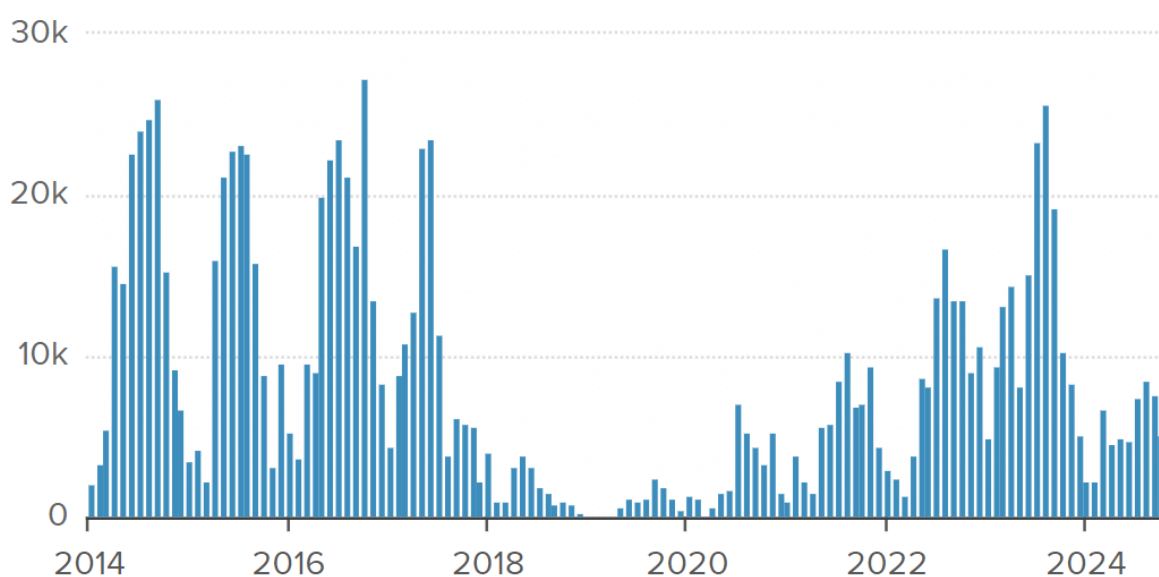
⁸³ Cecilia Biancalana: *Italy's multiple populisms facing the Russo-Ukrainian war*. In: The Impacts of the Russian Invasion of Ukraine on Right-wing Populism in Europe. (eds). Gilles Ivaldi and Emilia Zankina. European Center for Populism Studies (ECPS). March 8, 2023. Brussels. 192. <https://www.populismstudies.org/wp-content/uploads/2023/03/Download-Report-on-Italy.pdf> (Letöltés: 2024. október 27.)

10. Ábra. Tenger felől érkező migránsok száma havi bontásban 2018 és 2024 között

	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Január	4.182 fő	~194 fő	1.340 fő	1.039 fő	3.035 fő	4.963 fő	2.258 fő
Február	1.065 fő	~195 fő	1.213 fő	3.994 fő	2.439 fő	9.465 fő	2.301 fő
Március	1.049 fő	~195 fő	~241 fő	2.385 fő	1.358 fő	13.267 fő	6.857 fő
Április	3.171 fő	~195 fő	671 fő	1.595 fő	3.929 fő	14.506 fő	4.721 fő
Május	3.963 fő	782 fő	1.654 fő	5.679 fő	8.720 fő	8.154 fő	4.976 fő
Június	3.147 fő	1.218 fő	1.830 fő	5.840 fő	8.152 fő	15.164 fő	4.902 fő
Július	1.969 fő	1.088 fő	7.064 fő	8.592 fő	13.802 fő	23.420 fő	7.465 fő
Augusztus	1.531 fő	1.268 fő	5.326 fő	10.286 fő	16.816 fő	25.673 fő	8.526 fő
Szeptember	947 fő	2.498 fő	4.387 fő	6.919 fő	13.539 fő	19.209 fő	7.685 fő
Október	1.007 fő	2.016 fő	3.477 fő	7.097 fő	13.492 fő	10.277 fő	5.649 fő
November	980 fő	1.233 fő	5.360 fő	9.517 fő	9.061 fő	8.317 fő	nincs adat
December	359 fő	589 fő	1.591 fő	4.534 fő	10.788 fő	5.236 fő	nincs adat
Összesen	23.370 fő	11.471 fő	34.154 fő	67.477 fő	105.131 fő	157.651 fő	55.340 fő

Forrás: Operational Data Portal. <https://data.unhcr.org/en/situations/europe-sea-arrivals/location/24521>

11. Ábra. Tenger felől érkező migránsok száma 2014 és 2024 között

Forrás: Operational Data Portal. <https://data.unhcr.org/en/situations/europe-sea-arrivals/location/24521>

Giorgia Meloni politikai munkássága és kormányra jutása

Giorgia Meloni 1977 január 15-én született Rómában. Édesapja elhagyta őt és édesanyját még gyerekkorában, ezért csonka családban nevelkedett a Róma központjában található Garbatella munkásnegyedben. 15 éves korában csatlakozott a jobboldali párthoz, az Olasz Szociális Mozgalomhoz⁸⁴, melyet a korábbi fasiszta diktátor, Benito Mussolini alapított. Meloni nyíltan rajongott Mussoliniért, és feltűnően jelen volt a posztfasiszta politikai körökben. 1994-ben a OSZM átnevezte magát Nemzeti Szövetséggé⁸⁵ és Meloni tagjává vált a párt diákszárnyának, az Ifjúsági Akciónak⁸⁶. Különböző vezetői pozíciókat töltött be az Ifjúsági Akcióban, majd 2004-től a csoport elnökévé választották. 21 éves korában, 1998-ban a római tartományi kormány tanácsosává választották, a pozíciót 2002-ig töltötte be. A Nemzeti Szövetség a 2000-es évek elején több Berlusconi-kormány koalíciós partnere volt, majd Melonit 2006-ban beválasztották az olasz parlament alsóházába, a képviselőházba. A Nemzeti Szövetség és a Berlusconi vezette Hajrá Olaszország 2007-ben a Szabadság Népe⁸⁷ jobbközép párt alatt alakította ki koalícióját, majd a 2008 áprilisában tartott előrehozott választásokon a Szabadság Népe került hatalomra. Meloni Berlusconi kabinetjében az ifjúsági tárcát kapta, így az akkor 31 éves Meloni lett a háború utáni legfiatalabb miniszter az olasz politika történelmében. A Nemzeti Szövetség vezetője, Gianfranco Fini 2010-ben kilépett a Szabadság Népeből, majd Berlusconi kormánya összeomlott 2011-ben főként a korrupciós botrányok miatt. Meloni megtartotta parlamenti mandátumát, és amikor Mario Monti 2011 novemberében egy technokrata kormány élén hivatalba lépett, ellenezte a megszorító költségvetést, amelynek széles körben tulajdonították Olaszország pénzügyi összeomlásának megakadályozását.⁸⁸

Az Olaszország Fivérei⁸⁹, konzervatív-szuverén pártot 2012 december 21-én hozta létre a korábbi Szabadság Népe nevű párt 3 tagja, Giorgia Meloni, Ignazio La Russa védelmi miniszter és Guido Crosetto, a védelmi minisztérium államtitkára. A párt alakulásának kezdetén a hivatalos pártnév az Olaszország Fivérei – Nemzeti Szövetség⁹⁰ volt, hogy kihangsúlyozza kötődését a Nemzeti Szövetséghez és az Olasz Szociális Mozgalom – Nemzeti Jobboldalhoz⁹¹,

⁸⁴ olaszul: Movimento Sociale Italiano

⁸⁵ olaszul: Alleanza Nazionale

⁸⁶ olaszul: Azione Giovani

⁸⁷ olaszul: Popolo della Libertà

⁸⁸ Giorgia Meloni. Britannica. <https://www.britannica.com/biography/Giorgia-Meloni> (Letöltés: 2024. október 29.)

⁸⁹ olaszul: Fratelli d'Italia

⁹⁰ olaszul: Fratelli d'Italia – Alleanza Nazionale

⁹¹ olaszul: Movimento Sociale Italiano – Destra Nazionale

így nem határolódott el a neofasiszta hagyományoktól. Politikai programjuk középpontjában főként a nemzeti büszkeség áll, amely olykor nacionalista jelleget ölt, valamint az állam szerepe a gazdaságban, a dél-olaszországi problémák iránti érzékenység és a szociális jogok. Meloni a jelenlegi vezetője a pártnak, többször is kijelentette, hogy sosem volt fasiszta, habár javasolta a fasizmus bukására emlékeztető április 25-i ünnep lecserélését egy olyanra, amely nem osztja meg annyira az olaszokat, továbbá 2017-ben bírálta azt a törvényjavaslatot, amely bűncselekménynek kívánta minősíteni a fasiszta propaganda hirdetését. Neofasiszta hagyományokra utal a párt logója is, a háromszínű láng vagy fáklya az OSZM történelmi szimbólumára emlékeztet.⁹² Fasizmushoz való kötődését a 2021 szeptember 6-i beszéde is alátámasztja, melyet a Latina nevű város Piazza del Popolo téren tartott. Maga Benito Mussolini alapította a várost 1932-ben, amely a fasizmus bástyájává vált. Eredeti neve a városnak Littoria volt, ahova Mussolini az északon lakó kifinomult olaszokat szeretne volna betelepíteni anélkül, hogy azoknak integrálódnia, vagy ténylegesen a déliek között kellett volna élnie, akik többnyire földművesek vagy parasztok voltak. Mindemelett Meloni megosztotta a helyét a színpadon Mussolini unokájával, Rachele Mussolinival, akinek a kezét fogva és az égbe emelve azt hangoztatta, hogy „Vissza akarjuk nyerni ezt a szimbolikus helyet az olasz jobboldal történelmében.”. Meloni háttérében pedig a Latina városháza talapzatán lévő felirat hívja fel a közönség figyelmét, melyen az olvasható, hogy „nézd a síkság fölé emelkedő tornyot, amely a fasiszta hatalom jelképe”.⁹³

Az Olaszország Fiverei párt második kongresszusán 2017 december 3-án Triesztben a párt magát, mint nemzeti, konzervatív és szuverén pártot nevezte meg. Szuverén, mert meg akarja védeni Istent, a hazát és a családot, fogalmazta meg Meloni a 2019 szeptemberi tüntetésen Rómában az Atreju fesztiválon. Ehhez hasonlóan 2020 február 3-án az Edmund Burke Alapítvány és a Nazionale Futura által Rómában szervezett Nemzeti Konzervativizmus Konferencián tartott beszéden Meloni a korábbi amerikai elnök, Ronald Reagan programszlogenjére hivatkozott, miközben bemutatta az Új Európáról szóló kiáltványát, ugyanis szerint Reagan ragadta meg és képviselte legjobban az amerikai alkotmány első három szavát: „Mi a nép”, amely a szuverenitás elvét szimbolizálja. Meloni kiemelte, hogy a nemzet a hagyományok és értékek közössége, amelyek megteremtik a megkülönböztető identitást. A

⁹² Joanna Sondel-Cedarmas – Francesco Berti: *The Right-wing Critique of Europe Nationalist, Sovereigns and Right-wing Populist Attitudes to the EU*. In: Joanna Sondei – Cedarmas: *Giorgia Meloni's new Europe* Europe of sovereign nations in the Brothers of Italy party manifestos, Jagiellonian University in Krakow, 2022, 60-61. <https://doi.org/10.4324/9781003226123> (Letöltés: 2024. október 29.)

⁹³ Barbie Latza Nadeau: *FEMME FASCISTA: How Giorgia Meloni became the star of Italy's far right*, World Policy Journal, Duke University Press, 2018. 15-16. <https://www.jstor.org/stable/pdf/27204872.pdf> (Letöltés: 2024. október 31.)

kongresszuson bemutatta azt a 3 elemet, melyen az új Európának kell épülnie: hazafias lélek, amely nemzeti érdekeink és a nép szuverenitásának védelmére törekszik, gazdasági szabadság, az állam és az adófizetők közötti helyes viszony, valamint a társadalmi értékek, melyeknek a vallási és erkölcsi értékeket kell támogatniuk.⁹⁴

Olaszországban 2022 szeptember 22-én tartották a parlamenti választásokat, ahol a Giorgia Meloni vezette párt, az Olaszország Fivérei 25,99%-ot szerezve megnyerte a választásokat. A négy évvel korábbi választásokon csak a szavazatok 4,26%-át sikerült megkaparintaniuk, így 2018-hoz képest több, mint hatszorosára nőtt a népszerűségük szavazatok tekintetében. A koalíció, melyet három jobb oldali párt alakított, Olaszország Fivérei, az Északi Liga és Hajrá Olaszország, a szavazatok 43,79%-át kapta meg, ezzel abszolút többséget szerzett a képviselőházban és a szenátusban. A párt vezetője több témában is kampányolt, többek között a migráció és identitás kérdéseiről, a konzervatív értékek védelméről. Ezen felül javasolta a társasági adó csökkentését, ezzel a vállalkozókat is megszólította. Győzelmi beszédében Meloni kijelentette, hogy „Mi minden olaszért fogunk kormányozni, azzal az akarattal, hogy egyesítsük az embereket, arra összpontosítunk, ami összehoz minket, és nem arra, ami szétválaszt minket. Itt az ideje, hogy felelősséget vállaljunk”.⁹⁵

Olasz bevándorláspolitikája Meloni kormányzása alatt

A korábbi jobboldali pártok elnyomó, szigorú, restriktív migrációellenes politikájához hasonlóan az új miniszterelnök is igyekszik szigorúbban kezelni a bevándorlást érintő kérdéseket, problémákat. A szélsőjobboldali párt kész támogatni a hadsereg bevetését a terrorizmus és a szervezett bűnözés elleni küzdelemben. Javasolja a Földközi-tenger blokádját az olasz haditengerészet együttműködésével, hogy az illegális bevándorlást megfékezzék. „Ha tengeri blokádra van szükség, akkor tengeri blokádot fogunk tartani. Ha árkokat kell ásunk, akkor árkokat fogunk ásni”.⁹⁶ Továbbá támogatják a Minniti-kódexszel elindított és az első Conte-kormány idején, Salvini által folytatott tilalmat, miszerint a nem kormányzati szervek hajóinak az olasz kikötőkbe tilos bevezetni és kikötni. Meloni azt az olasz politikát is bírálja,

⁹⁴ Joanna Sondel-Cedarmas: Giorgia Meloni's new Europe Europe of sovereign nations in the Brothers of Italy party manifestos, Jagiellonian University in Krakow, 2022, 60-61. <https://doi.org/10.4324/9781003226123> (Letöltés: 2024. október 29.)

⁹⁵ Fondation Robert Schuman, Le centre de recherches et d'études sur l'Europe, Victory for the right-wing coalition led by Giorgia Meloni in the Italian parliamentary elections, <https://www.robert-schuman.eu/en/monitor/1972-victory-for-the-right-wing-coalition-led-by-giorgia-meloni-in-the-italian-parliamentary-elections> (Letöltés: 2024. október 29.)

⁹⁶ Barbie Latza Nadeau: FEMME FASCISTA: How Giorgia Meloni became the star of Italy's far right, World Policy Journal, SUMMER 2018, Vol. 35, No. 2 (SUMMER 2018), pp. 14-21, Duke University Press, 18. <https://www.jstor.org/stable/pdf/27204872.pdf> (Letöltés: 2024. október 31.)

amely a tengerből kimentett embereket az olasz földre szállítja, és támadja a bajba jutott migránshajókon segítő nem kormányzati szervezeteket. Egyik kampánykörútján kijelentette, hogy „nulla migráns partraszállást, nulla illegális bevándorlást és nulla bevándorlókvótát akarok”⁹⁷. A párt ellenzi az *ius soli*⁹⁸ bevezetését, ugyanis úgy vélik, hogy az olasz állampolgárság nem jog, hanem privilégium. Így csak azok kaphatnak állampolgárságot, akik ismerik a nyelvet, és tiszteletben tartják Olaszország törvényeit, kultúráját, történelmi és vallási hagyományait.⁹⁹

A párt a kampány idején hirdette azt az elképzelést is miszerint Észak-Afrika területein lenne fontos hotspotokat felállítani, ahol az Európába induló migránsokat még azelőtt meg lehetne állítani és át lehetne vizsgálni, hogy a Földközi-tengeren keresztül útnak indulnának. Egyrésről, mivel ilyen hotspotokat még nem sikerült létesíteni, ezért az Afrikából érkezők kénytelenek illegálisan átlépni az olasz határokat. Másrésről ez a javaslat nyíltan szembe megy az Európai Unió jogi szabályaival, amelyek garantálják, hogy bárki, aki európai földre ér, menedékjogot kérhet.¹⁰⁰

Az olasz kormány és a nem kormányzati szervek

Habár az olasz vezetés tiltja a nem kormányzati szervek hajóinak kikötését az olasz partokon és támogatja a tengeri blokád felállítását, hogy ezzel fékezze az Olaszországba érkező migránsok számát, mégis sokan próbálnak meg illegálisan, embercsempészek segítségével bejutni az országba. Az ENSZ Menekültügyi Főbiztosa 2023-as riportja szerint, 2023-ban körülbelül 202.100 migráns próbált meg átkelni a Földközi-tenger középső részén Algériából, Líbiából és Tunéziából, hogy eljussanak Európába. Ez 52%-os növekedést jelentett a 2022-es ismert kísérletekhez képest, és 2017 óta a legmagasabb számot jelenti. A 2023-ban vízre szállni próbálók 71%-át, 151.500 főt Európában szállították partra, míg 29%-át, 60.600 főt Észak-Afrikában fogták el vagy mentették meg és szállították partra, ebből 21%-ot Tunéziában, 8%-ot Líbiában. A Földközi-tenger középső részén keresztül Olaszországba érkezők száma 2023-

⁹⁷ Barbie Latza Nadeau: FEMME FASCISTA: How Giorgia Meloni became the star of Italy's far right, World Policy Journal, SUMMER 2018, Vol. 35, No. 2 (SUMMER 2018), pp. 14-21, Duke University Press, 19. <https://www.jstor.org/stable/pdf/27204872.pdf> (Letöltés: 2024. október 31.)

⁹⁸ területi elv: Az az elv, hogy egy személy állampolgárságát a születési országa alapján határozzák meg. - https://home-affairs.ec.europa.eu/networks/european-migration-network-emn/emn-asylum-and-migration-glossary/glossary/ius-soli_en?prefLang=hu

⁹⁹ Joanna Sondel-Cedarmas: Giorgia Meloni's new Europe Europe of sovereign nations in the Brothers of Italy party manifestos, Jagiellonian University in Krakow, 2022, 63. <https://doi.org/10.4324/9781003226123> (Letöltés: 2024. október 29.)

¹⁰⁰ Barbie Latza Nadeau: FEMME FASCISTA: How Giorgia Meloni became the star of Italy's far right, World Policy Journal, SUMMER 2018, Vol. 35, No. 2 (SUMMER 2018), pp. 14-21, Duke University Press, 19. <https://www.jstor.org/stable/pdf/27204872.pdf> (Letöltés: 2024. október 31.)

ban 150.273 fő volt, ami 73%-os növekedést jelent 2022-hez képest. Ezen érkezők többségét az olasz hatóságok mentették ki, néhányan spontán érkeztek, vagyis saját maguk érkeztek, és az Olasz Nemzetközi Politikai Tanulmányok Intézete szerint 2023-ban mintegy 14.090 személyt, az összes érkezők 9%-át mentettek ki a kutató-mentő nem kormányzati szervezetek, akik ezt követően Olaszországban szálltak partra. 2023-ban Olaszországban jelentősen megnőtt a Tunéziából tengeren érkezők száma, ami meghaladta a Líbiából érkezőkét. Ezzel párhuzamosan januártól szeptemberig a nyugat- és közép-afrikai állampolgárok számának jelentős növekedése volt tapasztalható, amikor is a tunéziai állampolgárok száma nőtt. Míg 2022-ben a Tunéziából Olaszországba irányuló tengeri érkezéseknek csak 43%-át tették ki a nem tunéziaiak, addig 2023-ban már 82%-át. A 2023-ban Olaszországba érkező fő nemzetiségek között túlnyomórészt a Guineából, Tunéziából, Elefántcsontpartról, Bangladesből, Egyiptomból, a Szíriai Arab Köztársaságból, Burkina Fasóból, Pakisztánból, Maliból és Szudánból származó állampolgárok voltak. A guineai, tunéziai, elefántcsontparti, burkina fasoi, mali és szudáni állampolgárok elsősorban Tunéziából, míg a bangladesi, egyiptomi, szíriai és pakisztáni állampolgárok elsősorban Líbiából indultak.¹⁰¹

2023-ban több mint 3.105 migráns és menekült vesztette életét vagy tűnt el a tengeren, miközben a három földközi-tengeri útvonalon, a Földközi-tenger keleti, középső és nyugati részén, próbáltak Európába jutni, ami a 2022-ben regisztrált több mint 2.500 halálesethez képest növekedést jelent. A 2023-as halálesetek 61%-a a Földközi-tenger középső részén történt. Az IOM eltűnt migránsok projektje szerint több, mint 700 haláleset történt Tunézia partjainál, több mint, 680 Líbiánál és több, mint 460 olasz partoknál. A Tunézia partjainál bekövetkezett halálesetek növekvő száma és aránya példátlan az elmúlt 10 évben. Figyelemre méltó, hogy 2023-ban a Földközi-tenger középső részén több mint 1.900 haláleset kapcsolódott olyan tömeges hajótörésekhez, amelyek több mint 20 emberéletet követeltek a tengeren. A halottak és eltűntek valós száma azonban ezeken az útvonalakon vélhetően magasabb, mivel sok esetet nem jelentenek be vagy nem fedeznek fel.¹⁰²

Az egyik ilyen hajótörés, amely 2023. február 25 és 26 közötti éjjelen történt, hatalmas port kavart Olaszországban. Február 26-án hajnali 5 óra körül, majdnem négy nap és négy éjszaka tengeri átkelés után Törökországból egy fahajó elsüllyedt a délkelet-olaszországi Cutro partjainál. A hajó fedélzetén csaknem 200 ember zsúfolódott össze, többségük afganisztáni

¹⁰¹ Migrant and Refugee Movements through the Central Mediterranean Sea in 2023. IOM – UNHCR. 1. <https://data.unhcr.org/ar/documents/download/109256> (Letöltés: 2024. november 1.)

¹⁰² U.o.

menekült, akik akár 9.000 eurót is fizettek azért, hogy megpróbáljanak Európába jutni¹⁰³. A parttól mintegy 40 méterre erős hullámok döntötték meg a hajót, majd a hajótest zátonyra futott és szét tört. Legalább 94 ember meghalt, köztük 35 kiskorú. Ez volt a második legsúlyosabb hajóbaleset a 2013-as lampedusai hajóbaleset óta, ahol 368 ember vesztette az életét.¹⁰⁴

Matteo Piantedosi belügyminiszter a baleset utáni nyilatkozatában a nem kormányzati szerveket nevezte meg felelősökként és kimondta, hogy „a kétségbeesés sohasem indokolhatja az olyan utazási körülményeket, melyek veszélyeztetik az ember gyermekeinek életét.” A miniszterelnök hozzátette, hogy az olasz kormány kész megakadályozni a partraszállásokat, és azzal együtt a hasonló halálos balesetek történetét, ezzel együtt elvárja a maximális együttműködést azon országokkal, ahonnan a bevándorlók érkeztek.¹⁰⁵

Az Orvosok Határok Nélkül Alapítvány programigazgatója, Marco Bertotto véleménye szerint Meloni miniszterelnök és Piantedosi miniszter nyilatkozatai csupán szomorú hibáztatás, egy újabb pofon a tragédia áldozatainak és túlélőinek arcába. Piantedosi a görög visszautasító politikában látja a tragédia egyik okát, ugyanis Görögország visszautasító bevándorláspolitikája nagy valószínűséggel befolyásolja a bevándorlók döntését, hogy Olaszországba érkezzenek inkább.¹⁰⁶

Az ENSZ emberi jogok jogvédők helyzetével foglalkozó különleges jelentéstevője, Mary Lawlor szerint az uniós és olasz bevándorláspolitikája démonizálja a migrációt és ahelyett, hogy biztonságos, hozzáférhető útvonalakat biztosítanának a menedékkérők számára, próbálják minél jobban ellehetetleníteni a bevándorlók lehetőségeit. Szerinte sürgős változásra van szükség, mert a helyzet csak rosszabbodni fog. A Civil Fleet nevezetű civil szervezet közzétett egy riportot különböző reakciókról „Nem tragédia, hanem mészárlás” címmel, melyben azt kérdezi, hogy „hány embernek kell még meghalnia, hogy Olaszország és az EU végre biztosítsa

¹⁰³ Az olasz hatóságok őrizetbe vettek egy török és két pakisztáni nemzetiségű férfit, akiket azzal vádoltak meg, hogy állítólag több ezer euróért szállítottak főként afganisztáni, pakisztáni, szomáliai, szíriai, iraki és iráni embereket. Forrás: Mediterranean: Italy Sees Critique and Scrutiny after Deadly Shipwreck as Government Continue Crack-down on Civilian Rescue Operators, Strong Reaction from African Union on “Hate Speech” From Tunisian EU Partner.ecre. <https://ecre.org/mediterranean-italy-sees-critique-and-scrutiny-after-deadly-shipwreck-as-government-continue-crack-down-on-civilian-rescue-operators-strong-reaction-from-african-union-on-hate-speech/> (Letöltés: 2024. november 05.)

¹⁰⁴ Reconstruction of a shipwreck: How Italy and Frontex could have prevented over 90 deaths in Cutro. El Pais. <https://english.elpais.com/international/2023-06-02/reconstruction-of-a-shipwreck-how-italy-and-frontex-could-have-prevented-over-90-deaths-in-cutro.html> (Letöltés: 2024. november 1.)

¹⁰⁵ Mediterranean: Italy Sees Critique and Scrutiny after Deadly Shipwreck as Government Continue Crack-down on Civilian Rescue Operators, Strong Reaction from African Union on “Hate Speech” From Tunisian EU Partner.ecre. <https://ecre.org/mediterranean-italy-sees-critique-and-scrutiny-after-deadly-shipwreck-as-government-continue-crack-down-on-civilian-rescue-operators-strong-reaction-from-african-union-on-hate-speech/> (Letöltés: 2024. november 05.)

¹⁰⁶ U.o.

a kutató-mentő műveleteket és támogassa a nem kormányzati szervek életmentő munkáját?”^{107, 108}

Cutro rendelet

A legújabb törvény, amely a bevándorláspolitikát célozza, a február 26-án történt hajókatasztrófa után kapta a nevét. A 20-as számú, vagyis Cutro törvényt 2023 március 10-én fogadta el az olasz szenátus 92 igenlő szavazattal, 65 szavazat érkezett ellene¹⁰⁹. Egyfelől a törvény eltörölte a magán- és családi életre való hivatkozást az 1998/286-os számú rendelet 19 cikkének 1.1-es bekezdésében (konszolidált bevándorlási törvény). Másfelől megtiltotta annak lehetőségét, hogy az illetékes rendőrnél (Questore) lehessen kérvényezni a különleges védelem elismerését. Szakértők szerint és az esetjog alapján a magán- és családi élet védelmére vonatkozó kötelezettségeknek továbbra is relevánsnak kell maradniuk az Emberi Jogok Európai Egyezménye 8 cikke és az egységesített bevándorlási törvény 5. cikkének 6. bekezdésének alapján, mivel Olaszország kötelezve van ezen szerződések betartására. Habár az egységesített bevándorlási törvény 5. cikkének 6. bekezdése nem tartalmaz utalást a magán- és családi életre, az azokra vonatkozó kötelezettségeknek az EJEE 8.cikke szerinti nemzetközi kötelezettségként való létezése tette lehetővé, hogy az esetjog elismerje a szociális integráció védelmét a humanitárius védelem keretein belül.¹¹⁰

A törvény tehát hivatalosan is hatályon kívül helyezte annak lehetőségét, hogy a magán- és családi életet a különleges védelem megadásának alapjául vegyék. Így mostantól az üldöztetés, kínzás, vagy embertelen és megalázó bánásmód veszélyének eseteire korlátozódik a különleges védelem megadása. Azonban így is van lehetőség, hogy az előbb felsorolt okokon kívül is jogosult legyen valaki különleges védelemre különleges esetekben, ugyanis az egységesített bevándorlási törvény 19. cikkének 1. bekezdésének 1.1-es pontja, valamint az 5. és 6. cikk együtt olyan záró szabályt tartalmaz, amely lehetőséget ad a különleges védelemre vonatkozó tartózkodási engedély kiadására, ha a bevándorló kiutasítása az országa területéről

¹⁰⁷ 'Not tragedy, but a massacre'. The Civil Fleet. <https://thecivilfleet.wordpress.com/2023/02/26/not-a-tragedy-but-a-massacre/> (Letöltés: 2024. november 05.)

¹⁰⁸ Mediterranean: Italy Sees Critique and Scrutiny after Deadly Shipwreck as Government Continue Crack-down on Civilian Rescue Operators, Strong Reaction from African Union on "Hate Speech" From Tunisian EU Partner.ecre. <https://ecre.org/mediterranean-italy-sees-critique-and-scrutiny-after-deadly-shipwreck-as-government-continue-crack-down-on-civilian-rescue-operators-strong-reaction-from-african-union-on-hate-speech/> (Letöltés: 2024. november 05.)

¹⁰⁹ Cutro Decree: Italy's new immigration rules for special permits. Visa Guru. <https://visa-guru.com/cutro-decree-italys-new-immigration-rules-for-special-permits/> (Letöltés: 2024. november 05.)

¹¹⁰ Rita Daila Costa: *The Regularisation of Foreign Undocumented Workers from the Relaunch Decree to the Cutro Shipwreck*, Italian Labour Law e-JournalIssue 1, Vol. 17, 2024. 162-163. <https://illegj.unibo.it/article/view/19788/18195> (Letöltés: 2024. november 4.)

ellentétes lenne az alkotmányos vagy nemzetközi egyezményekkel. Érdemes megjegyezni, hogy az Emberi Jogok Európai Bíróságának esetjoga nagyon szűk értelmezését adja a magán- és családi élethez való jognak, mint a külföldi személy legalizálásának engedélyezésére vonatkozó érvényes oknak. A nemzetközi bíróság bírói szerint tartózkodási engedély nem adható annak a bevándorlónak, aki úgy integrálódott és alakított ki társadalmi és munkaséletem, hogy tisztában volt vele, hogy a származási országtól eltérő államban való állandó tartózkodásának státusza bizonytalan.¹¹¹

A tartózkodási engedélyt illetően szintén változások történtek. A rendeletet megelőzően a kérelmező közvetlenül a rendőrfőnökhöz fordulhatott különleges védelmi engedélyért anélkül, hogy előzetesen nemzetközi védelmet kérvényezett volna. Mostantól azonban csak akkor lehet különleges védelmet szerezni, ha azt az illetékes Területi Bizottság a nemzetközi védelem iránti kérelem vizsgálata során elismeri. Ugyanakkor, ha a nemzetközi védelem iránti kérelmet elutasítják, a területi bizottság kinyilváníthat kedvező véleményt a különleges védelem elismeréséről, melyet elküldhet a rendőrfőnöknek a tartózkodási engedély kiadása céljából. A nemzetközi védelem eljárásának elbírálása minimum 2 évig tartó folyamat. A rendelet továbbá megszüntette a különleges védelemre vonatkozó tartózkodási engedélyek munkavállalási engedéllyé történő átalakításának a lehetőségét. A 2023. március 10. előtt elindított kérelmek, és a 2023. március 10-ig már kiadott különleges védelmi tartózkodási engedélyek tekintetében az új rendelkezés nem érvényes, így az utóbbiak esetében megmarad a tartózkodási engedély munkavállalási engedéllyé történő átalakításának lehetősége. A különleges védelemre vonatkozó tartózkodási engedélyek megújítását is módosította az új rendelet. Ennek értelmében azok az engedélyek, melyek korábban a magán- és családi élethez kapcsolódó okokból lettek kiadva, csak egyszer és egy éves időtartammal hosszabbíthatók meg. Mivel a magán- és családi élethez való jogot továbbra is alkotmányos és nemzetközi kötelezettségek védik, megkérdőjelezhető a megújítási korlátozásának helyessége, alkotmányossága. Minden nem magán- és családi okokból kiadott különleges engedély megújítható továbbra is.¹¹²

A rendelet mindemellett megszüntette az orvosi ellátás és természeti katasztrófák miatt kiadott tartózkodási engedélyek munkavállalási engedéllyé történő átalakításának lehetőségét is. Így többé nem lehet biztosítani a tartózkodási státuszt olyan engedély megszerzésével, amely

¹¹¹ The latest updates on the impact of the Cutro Decree on the residence permits for Special Protection and for medical treatment and natural disasters. Italianvisa. <https://www.italianvisa.it/news-cutro-decree/> (Letöltés: 2024. november 04.)

¹¹² U.o.

nem kapcsolódik a származási ország feltételeihez és körülményeihez. A különleges védelemhez hasonlóan a 2023. március 10. előtt benyújtott kérelmekre nem érvényes az új szabály és a Cutro rendeletet megelőző szabályok szerint bírálják el a kérelmeket.¹¹³

A Cutro rendelettel összhangban 2023 október 3-án került elfogadásra az úgynevezett Áramlási rendelet, amely meghatározza a 2023, 2024 és 2025-ös évekre vonatkozó beutazási kvótákat és a külföldi munkavállalók Olaszországba való beutazására vonatkozó szabályokat. A rendelet három kategóriába sorolja a munkavállalókat: önálló vállalkozói tevékenység, alkalmazotti munka, idénymunka. Az alábbi táblázat szemlélteti, hogy melyik évben hány főt tervez az olasz kormány foglalkoztatni az adott kategóriák szerint. Az Áramlási rendelet mellett a kormánynak lehetősége van további kiegészítő rendeletek elfogadni, melyek növelhetik a kvótákat.¹¹⁴

12. Ábra. Az Áramlási rendeletben meghatározott kvóták a külföldi munkavállalók Olaszországba történő beutazásáról 2023, 2024, 2025-ös évre

	önálló vállalkozói tevékenység	alkalmazotti munka	idénymunka	összesen
2023	680 fő	52.770 fő	82.550 fő	136.000 fő
2024	700 fő	61.250 fő	89.050 fő	151.000 fő
2025	730 fő	70.720 fő	93.550 fő	165.000 fő

Forrás: General Information on the Flow Decrees 2023-2025 ('Decreto Flussi'). Italianvisa.
<https://www.italianvisa.it/flow-decree/>

Az olasz kormány arra törekszik, hogy ösztönözzön más országokat az embercsempészet elleni küzdelemben. Azon országok, melyek az embercsempészet veszélyeiről szóló médiakampányt népszerűsítik, akár az olasz kormánnyal együttműködve, elsőbbséget élvezhetnek a fenntartott kvótákhoz való hozzáférésben. Továbbá azon országok állampolgárainak, amelyekkel Olaszország megállapodást kötött az irreguláris migránsok származási országukba való visszatoloncolásának megkönnyítéséről, szintén engedélyezhető az áramlási rendelet által meghatározott kvótákon kívül a belépés és tartózkodás az országban. Ezekkel a lépésekkel is igyekszik a kormány visszaszorítani a szabálytalan, illegális beutazást.¹¹⁵

¹¹³ The latest updates on the impact of the Cutro Decree on the residence permits for Special Protection and for medical treatment and natural disasters. Italianvisa. <https://www.italianvisa.it/news-cutro-decree/> (Letöltés: 2024. november 04.)

¹¹⁴ General Information on the Flow Decrees 2023-2025 ('Decreto Flussi'). Italianvisa.
<https://www.italianvisa.it/flow-decree/> (Letöltés: 2024. november 04.)

¹¹⁵ Cutro Decree, Italianvisa. <https://www.italianvisa.it/cutro-decree/> (Letöltés: 2024. november 04.)

Giorgia Meloni többször is kijelentette, hogy az embercsempészek nagy részben hozzájárulnak és bátorítják a migránsokat, hogy illegálisan lépjenek be Olaszországba. Úgy véli, ez a fajta maffia legalább annyi pénzt keres, mint a drogcsempészek, de a kormány a kiváltó okokkal is hajlandó foglalkozni, és megtesz mindent, hogy az afrikai országok is fejlődni tudjanak. A lampedusai hajótörés után Meloni ismét felhívta az ENSZ figyelmét az ügy fontosságára és felszólította a szervezetet, hogy indítson „globális háborút az emberkereskedők ellen”, majd hozzátette, hogy Olaszország kész minden szinten együttműködni.¹¹⁶

Hogy eltántorítsa az embercsempészeket az illegális tevékenységeiktől, a Cutro rendelet megnövelte a kiszabható büntetéseket a csempészek ellen. Így, aki hozzájárul, irányítja, szervezi, elősegíti vagy végrehajtja az állam területére történő emberszállítást, vagy bármi olyan cselekményt hajt végre, amelynek a célja a beutazásuk illegális kiprovokálása, annak kettőtől hat évig terjedő börtönbüntetés szabható ki. Korábban a büntetés egytől öt évig terjedt. A börtönbüntetés éveinek száma növekszik, ha 5 vagy annál több fő illegális bevándorlását segíti elő az elkövető, ha életveszélynek teszi ki a bevándorlókat, ha embertelen és megalázó bánásmódban részesíti a bevándorlókat, vagy ha ez elkövető fegyverrel rendelkezik, több mint 3 személyből álló csoportban végezték a csempészetet, hamisított dokumentumokat használva. Továbbá, ha a csempészet több személy halálát eredményezi, még ha nem is szándékosan, 20-tól 30 évig terjedő szabadságvesztés kiszabását írja elő a rendelet.¹¹⁷

Az új rendelet elfogadása nagyon vegyes érzelmeket váltott ki mind nemzeti, mind nemzetközi szinten. A jobboldali pártok szerint az új rendelet megakadályozná az új, illegálisan érkező migránsok érkezését. Az ellenzéki pártok (Demokrata Párt, Öt Csillag Mozgalom, Akció Párt, Zöld és Baloldali Szövetség) szerint viszont bővülni fog az Olaszországban tartózkodó engedély nélküli bevándorlók száma¹¹⁸. Ami a különleges védelmet illeti, Gianfranco Schiavone, a Bevándorlási Jogi Tanulmányok Egyesületének tagja szerint az új rendelet felhatalmazza a területi bizottságokat arra, hogy a különleges védelem megadásának kritériumait szigorúbban értelmezzék. A szigorúbb értelmezések elutasításokhoz fognak vezetni, melyeket fellebbezések és jogi viták követnek, és mivel nem mindenkinek lesz hozzá elég anyagi forrása, hogy fellebbezzon, ezért illegális bevándorlásra fog kényszerülni.

¹¹⁶ Italian PM urges UN to wage 'war without mercy' on migrant trafficking. rfi. <https://www.rfi.fr/en/international-news/20230921-italian-pm-urges-un-to-wage-war-without-mercy-on-migrant-trafficking> (Letöltés: 2024. november 05.)

¹¹⁷ With its new law, the government of Giorgia Meloni will create a new army of irregular migrants, associations say. Lavalibera. <https://lavalibera.it/en-schede-1478-meloni-decree-irregular-migrants> (Letöltés: 2024. november 05.)

¹¹⁸ Cutro Decree: Italy's new immigration rules for special permits. Visa Guru. <https://visa-guru.com/cutro-decree-italys-new-immigration-rules-for-special-permits/> (Letöltés: 2024. november 05.)

Schiavonen azzal sem ért egyet, hogy a különleges védelmet korlátozzák, vagy csak speciális helyzetekben lehessen megadni, ugyanis az olasz alkotmány a menedékjogot alapvetőnek tekinti és a védelmet az EJEE 8. cikkében leírt esetekben kell biztosítani.¹¹⁹ A különleges védelem stabil jövőt biztosított azok számára, akik régóta élnek Olaszországban ezzel is hozzájárulva az ország produktivitásának növekedéséhez. Az új korlátozás viszont kulturális szempontból súlyos visszalépést jelent, és az ideológiai erőszak eredmény csupán.¹²⁰

Maria Giulia Fava, egy palermói egyesület (Arci Porco Rosso) jogi üzemeltetője szerint az embercsempészek szigorított büntetésével a kormány azt próbálja közvetíteni, hogy az embercsempészek felelősek jórészt a tengeren bekövetkezett halálesetekért, azonban ez nem mindig van így. Gyakran a hajókat vezető „csempészek” is migránsok, akik menekülnek saját országukból és kockáztatják saját életüket azzal, hogy tengerre szállnak.¹²¹

Olaszország és Albánia megállapodása

Giorgia Meloni, hogy tovább csökkentse az Olaszországra nehezedő migrációs nyomást, Albániához, mint nem Európai Unió tagállamhoz fordult segítségért. Az olasz miniszterelnök és Edi Rama, albán miniszterelnök 2023. november 6-án írta alá az egyezményt, miszerint két befogadóközpont fog működni Albániában, ahova a Földközi-tenger felől érkező migránsokat szállítanák, amíg az ügyekben nem születik döntés. Az egyik befogadóközpont Tiranától 75 kilométerre található a délre fekvő Shengjin városában, a másik pedig Gjader városában. A központok egyszerre akár 3.000 migráns befogadására képesek, amely éves szinten 36.000 főt jelent. Habár Albániában találhatók a központok, az ellátást az olasz személyzet látja el, és olasz fennhatóság alatt működik, de az albán hatósági szervek is segítik a munkájukat a rend fenntartásával a központokon kívül. A két miniszterelnök 5 évre írta alá a szerződést, amely automatikusan meghosszabbítható és 670 millió euró költségvetéssel tervez az öt év alatt, melyet az olasz kormány finanszíroz.¹²²

Olaszország felelős jogilag az Albániában fogvatartott menekültekért, és megszervezi a kitoloncolásukat az országból, ha elutasítják a nemzetközi védelmet. A befogadóközpontokba az olasz parti őrség és az olasz haditengerészet az Európai Unió felségvizein kívül, a tengeren

¹¹⁹ Az Emberi Jogok Európai Egyezménye 8. cikkének első bekezdése kimondja, hogy *Mindenkinek joga van arra, hogy magán- és családi életét, lakását és levelezését tiszteletben tartsák.*

¹²⁰ With its new law, the government of Giorgia Meloni will create a new army of irregular migrants, associations say. Lavialibera. https://lavalibera.it/en-schede-1478-meloni_decree_irregular_migrants (Letöltés: 2024. november 05.)

¹²¹ U.o.

¹²² What is the Italy-Albania deal on migration? Infomigrants. <https://www.infomigrants.net/fr/post/59313/what-is-the-italyalbania-deal-on-migration> (Letöltés: 2024. november 05.)

kimentett embereket szállítja. Ha valaki megkapja a menedékjogot, beléphet Olaszországba, de ha elutasítják, akkor a személyt visszaküldik a származási országába. Jelenlegi jelentések szerint a tervezett kiadás meghaladja az 1 milliárd eurót, valamint az eredeti nyitáshoz képest 3 hónapos csúszással indult meg a központok működése. Meloni a június 5-i beszédén augusztusra ígérte a központok megnyitását és működését. A befogadóközpontokban olyan személyeket küldenek, akik az olasz kormány által biztonságosnak ítélt országból érkeztek¹²³. A központokban a gyorsított menekültügyi eljárás keretein belül bírálják el a kérelmeket. Kivételt képeznek az idősek, gyerekek és terhes nők, valamint, akik szárazföldön keresztül érkeztek Továbbá, akiket nem kormányzati szervezetek hajói mentettek ki a tengeren, azokra nem vonatkozik az olasz-albán megállapodás.¹²⁴

Fabrizio Bucci, Olaszország tiranai nagykövete 2024. októberi ellenőrzés során elmondta, hogy a gjaderi befogadóközpont készen áll és működőképes. Első ütemben 400 ember befogadására alkalmas. A mentés folyamata során az olasz hatóságok először Shengjin kikötőjébe viszik a kimentett személyeket és megvizsgálják, milyen dokumentumok vannak a személyeknél, melyek személyazonosságukat bizonyítják. Majd az adatgyűjtés után 20 kilométerrel bentebb, Gjader városába szállítják őket. A gjaderi központ 3 részből áll: fogvatartási központ 880 férőhellyel, hazatelepítési központ 144 férőhellyel és egy büntetés-végrehajtási épület 20 férőhellyel. Az építményt 5 méter magasan kerítés zárja el, benne panelházakkal, ahol a migránsokat szállásolják el (első blokk). A második blokkban azok várakoznak, akiknek kérelmét elutasították. A harmadik blokkban azokat tartják fogva, akiket bűncselekmény elkövetésén kapnak a központon belül.¹²⁵

Az olasz miniszterelnök 2024. június 5-i beszédében, melyet Shengjin városában tartott, elmondta, hogy Olaszország és Albánia 3 célt tűzött ki ezzel az új megállapodással: az emberkesedelem elleni küzdelmet, az illegális migrációs hullámok megelőzését, olyanok befogadását, akiknek valóban joguk van Európában tartózkodni és joguk van a nemzetközi védelemre. Hozzátette, hogy ez egy rendkívül innovatív megállapodás. A szerződés aláírásakor bízott benne, hogy példaértékűvé válnak a többi tagország számára. Reménye részben

¹²³ Az Olasz Köztársaság Hivatalos Lap, 2024 május 7-i riportja szerint a következő országok számítanak biztonságoknak: Albánia, Algéria, Banglades, Bosznia-Hercegovina, Kamerun, Zöld-foki-szigetek, Kolumbia, Elefántcsontpart, Egyiptom, Gambia, Grúzia, Ghána, Koszovó, Észak-Macedónia, Marokkó, Montenegró, Nigéria, Peru, Szenegál, Szerbia, Srí Lanka és Tunézia Forrás: Gazzetta Ufficiale della Repubblica Italiana, Anno 165 – Numero 105, 23. <https://www.gazzettaufficiale.it/eli/gu/2024/05/07/105/sg/pdf>, (Letöltés: 2024. november 05.)

¹²⁴ What is the Italy-Albania asylum deal? Rescue.org/EU. <https://www.rescue.org/eu/article/what-italy-albania-asylum-deal> (Letöltés: 2024. november 05.)

¹²⁵ In Albania è pronto e operativo il centro per i migranti. Ansa.it. <https://www.ansa.it/sito/notizie/mondo/europa/2024/10/11/-i-centri-migranti-in-albania-sono-pronti-operativi-da-oggi-0aa69a09-76cb-40d4-8f1e-e2d0fdd1e788.html> (Letöltés: 2024. november 05.)

beigazolódott, hiszen a 27 tagállamból 15 ország aláírta és felhívást intézett az Európai Bizottság felé a migrációval kapcsolatban, melyben többek között kérte az EU-tól, hogy az Albániával kötött megállapodás tekintetében kövesse az olasz modellt. Ezen kívül a német belügyminiszter is kijelentette, hogy nagy érdeklődéssel fogja kísérni az eseményeket. A beszéde végén Meloni felhívta a figyelmet arra, hogy az évente 134 millió eurót, melyet a befogadó központokra tervez a kormány költeni nagyon is megtérülő és nem jelent költségtöbbletet. Egyrészt mivel a kormány pénzébe kerül, ha egy migráns illegálisan jut be Olaszországba, másrészt nagy visszatartó és elrettentő példaként szolgálhat azok számára, akik illegálisan szeretnének bejutni az országba ezzel is harcolva az embercsempészet ellen, valamint hosszútávon az olasz kormány kiadásainak csökkenéséhez vezet.¹²⁶

Az első hajó 2024. október 16-án érkezett Shengjinbe a fedélzeten 16 utassal. 10 migráns Bangladesből, 6 migráns pedig Egyiptomból Líbia partjairól indult útnak¹²⁷. Október 18-án, pénteken a római polgári bíróság meg is hozta a döntést a migránsok kérelmével kapcsolatban és úgy határozta, hogy az embereket vissza kell szállítani Olaszországba, mert az ország, ahonnan érkeztek nem biztonságos. Habár Banglades és Egyiptom a biztonságos országok közé tartozik, vannak bizonyos területei, melyeket az olasz kormány nem nyilvánított biztonságosnak. Az Európai Unió Bírósága szerint viszont egy országot nem lehet csak részben biztonságosnak nyilvánítani. Erre az indokra hivatkozott a római bíróság is¹²⁸. A döntésre reagálva Carlo Nordio, olasz igazságügyi miniszter elmondta, hogy nem az igazságszolgáltatásnak kellene meghatároznia, hogy mennyire biztonságos egy ország, mert az egy magas szintű politikai döntés eredménye. Továbbá rámutatott, hogy az ilyen bírói döntések veszélyeztethetik az Olaszország és a mediterrán államok közötti kényes kapcsolatokat, valamint diplomáciai incidenseket is okozhatnak. Giorgia Meloni szerint a bíróság döntése a megállapodás semmisé tételére irányul, és így nagyban nehezíti az embercsempészek elleni küzdelmet. Az X-en szintén reagált Meloni és megírta, hogy az olaszok kérték, hogy állítsa meg az illegális bevándorlást, és ő mindent meg fog tenni azért, hogy betartsa a szavát.¹²⁹

¹²⁶ President Meloni's press statement with Prime Minister Rama during her visit to Albania. Italian Government, Presidency of the Council of Ministers. <https://www.governo.it/en/articolo/president-meloni-s-press-statement-prime-minister-rama-during-her-visit-albania/25963> (Letöltés: 2024. november 05.)

¹²⁷ Így szállítják a migránsokat Albániába – megérkezett az első hajó + videó. Magyar Nemzet. <https://magyarnemzet.hu/kulfold/2024/10/igy-szallitjak-a-migransokat-albaniaba-megerkezett-az-első-hajo-video> (Letöltés: 2024. november 08.)

¹²⁸ Keresztbe feküdtek az olasz bíróságok az illegális bevándorlás elleni harcnak. Mandiner. <https://mandiner.hu/kulfold/2024/10/keresztbe-fekudtek-az-olasz-birosagok-az-illegalis-bevandorlas-elleni-harcnak> (Letöltés: 2024. november 10.)

¹²⁹ Italian Court Rejects First Migrant Detentions In Albania. The European Conservative. <https://europeanconservative.com/articles/news/italian-court-rejects-first-migrant-detentions-in-albania/> (Letöltés: 2024. november 10.)

Az Európai Unió Bíróságának véleményére reflektálva, az olasz vezetés október 23-án kiadott Hivatalos Lapjában a 22 biztonságosnak ítélt országot 19-re csökkentette, (kitörölve Kamerunt, Kolumbiát és Nigériát a listából) így a következő országok számítanak Olaszország szerint biztonságosnak hivatalosan 2024. október 24-től: Albánia, Algéria, Banglades, Bosznia-Hercegovina, Zöld-foki Köztársaság, Elefántcsontpart, Egyiptom, Gambia, Grúzia, Ghána, Koszovó, Észak-Macedónia, Marokkó, Montenegró, Peru, Szenegál, Szerbia, Srí Lanka és Tunézia¹³⁰. A listát a kormány félévente tervezi felülvizsgálni. Matteo Piantedosi a sajtótájékoztatón hangoztatta, hogy véget kell vetni az előző kormányok „korlátlan és ideológiai alapú befogadási politikájának.”¹³¹

November 11-én a római bíróság ismét az illegális bevándorlók javára döntött és a határozat értelmében azt a hét irreguláris migránst, akiket november második hetében szállítottak Albániába, vissza kell küldeni Olaszországba. A hét menedékkérő Bangladesből és Egyiptomból érkezett, amely országok a biztonságos országok listáján vannak. Azzal, hogy a római bíróság másodjára is visszaküldte Olaszországba az embereket az albán befogadóközpontból, tovább generálta a feszültséget az olasz vezetésben. Silvia Albano, a római bíróság egyik bírója, mióta az első döntést meghozták több halálos fenyegetést is kapott. Matteo Salvini pedig bírálta a bírói döntést és egy új politikai döntésnek nevezte azt, amely aláássa Olaszország biztonságát. Mivel a feszültség nő a kormány és a bíróság között, ezért Carlo Nordio igazságügyi miniszter párbeszédeke sürget a két fél között.¹³²

Habár több tagállam is kifejezte elismerését, és a brit miniszterelnök, Keir Starmer is pozitívan fogadta a megállapodást, több kritika és támadás érte a befogadóközpontokat. A migránsok kérelmét gyorsított menekültügyi eljárás keretén belül vizsgálják az olasz hatóságok, amely eljárás maximum 28 napig tarthat. Mivel az emberek azokból az országokból jönnek, melyek az olasz kormány szerint biztonságosak, így nagy a valószínűsége, hogy a kérelmek többsége el lesz utasítva, így az embereket vissza kell küldeni oda, ahonnan jöttek. Azonban valamennyi kormány megtagadja ezeknek az embereknek a visszafogadását, ezért többen a befogadóközpontokban kényszerülnek maradni a tervezettnél hosszabb ideig, ami könnyen túlszűfolttséghez vezethet. Ezen túl, Judith Sunderland, a Human Rights Watch nemzetközi

¹³⁰ DECRETO-LEGGE 23 ottobre 2024, n. 158. Gazzetta Ufficiale.

<https://www.gazzettaufficiale.it/eli/id/2024/10/23/24G00177/SG> (Letöltés: 2024. november 14.)

¹³¹ Meloni gyorsan hozott egy rendeletet, hogy ne adjon meg az albán menekültmegállapodás. 24.hu.

<https://24.hu/kulfold/2024/10/21/meloni-alban-menekult-megallapodas/> (Letöltés: 2024. november 14.)

¹³² Judges block Albania model again and order return of 7 migrants to Italy. Euronews.

<https://www.euronews.com/2024/11/11/judges-block-albania-model-again-and-order-return-of-7-migrants-to-italy> (Letöltés: 2024.11.17.)

jogvédő szervezet munkatársa felhívta a figyelmet, hogy attól, hogy egy ország biztonságosnak van véelve, az emberi jogok sértésének esélye továbbra is fennállhat.¹³³

Az ENSZ Menekültügyi Főbiztosa nem része a megállapodásnak, de fenntartásokkal kezeli azt, ezért az augusztus 14-én kiadott nyilatkozatában¹³⁴ megerősítette, hogy a nyitástól számított első három hónapban különös figyelemmel fogja kísérni a megállapodás kivitelezését és tanácsadást nyújt az oda érkezőknek a menedékkérelemhez való jogukról, és gondoskodik róla, hogy a lefolytatott eljárások összhangban legyenek a vonatkozó nemzetközi és regionális emberi jogi normákkal, tisztességesek legyenek, és elősegítsék a nemzetközi védelemre szoruló helyzetét.¹³⁵

Az Amnesty International civilszervezet migrációs és menekültügyi kutató munkatársa, Matteo De Bellis szégyenteljesnek titulálta a Szenátus döntését, mellyel beleegyezett a befogadóközpontok felállításába. Úgy véli, az Olasz Parlament szabad utat adott az önkényes fogvatartási egyezménynek, amely emberek ezreinek jogait fogja megsérteni. A nemzetközi jog szerint az automatikus fogva tartás önmagában önkényes és ezért jogellenes¹³⁶. Az egyezmény értelmében az emberek a szükségesnél hosszabb ideig lesznek a hajókon tartva, amíg Albániába szállítják őket. Ez a fajta eltorzított mentő és keresési forma csak nagyobb veszélynek teszi ki az elfogott és a már eleve sebezhető körülmények között lévő embereket. Ahelyett, hogy az emberek szenvedését fokoznák, az olasz hatóságoknak biztosítania kellene a hatékony menekültügyi eljárást, a megfelelő befogadást, biztonságot és a legális utakat.¹³⁷ Később, egy júliusi sajtóközleményben Eve Geddie, az Amnesty International Európai Intézmények Irodájának igazgatója, kifejezte aggodalmait és szintén szégyenteljesnek gondolja, hogy az ember jogi szervezetek által hangoztatott kritikák és aggodalmak ellenére az olasz kormány továbbra is támogatja a központok működését. A terv nem csak hihetetlenül ártalmas, de

¹³³ What is the Italy-Albania deal on migration? Infomigrants. <https://www.infomigrants.net/fr/post/59313/what-is-the-italyalbania-deal-on-migration> (Letöltés: 2024. november 06.)

¹³⁴ Italy-Albania Protocol - UNHCR to undertake monitoring activities to safeguard and promote fundamental human rights. UNHCR. <https://www.unhcr.org/europe/news/press-releases/italy-albania-protocol-unhcr-undertake-monitoring-activities-safeguard-and> (Letöltés: 2024. november 06.)

¹³⁵ UNHCR to monitor implementation to Italy-Albania accord. Infomigrants. <https://www.infomigrants.net/en/post/59214/unhcr-to-monitor-implementation-of-italyalbania-accord> (Letöltés: 2024. november 06.)

¹³⁶ Az Emberi Jogok Egyetemes Nyilatkozatának 3. cikke szerint „Minden személynek joga van az élethez, a szabadsághoz és a személyi biztonsághoz.”, 9. cikke szerint „Senkit sem lehet önkényesen letartóztatni, őrizetbe venni vagy száműzni.”. Forrás: https://unis.unvienna.org/unis/uploads/documents/UN75_HRConvention_HU.pdf (Letöltés: 2024. november 08.)

¹³⁷ Italy: Parliament's ratification of dangerous automatic detention deal with Albania 'shameful'. Amnesty International. <https://www.amnesty.org/en/latest/news/2024/02/italy-parliaments-ratification-of-dangerous-automatic-detention-deal-with-albania-shameful/> (Letöltés: 2024. november 06.)

törvényellenes is. Ez a könyörtelen kísérlet egy szégyenfolt az olasz kormánynak Geddie szerint.¹³⁸

A Nemzetközi Menekültügyi Bizottság (NMB) szintén felhívja a figyelmet a központok és a mentési folyamat veszélyeire, valamint biztatja az Európai Uniót, hogy a jövőben ne folytasson ehhez hasonló tevékenységeket, mert ami Albániában a befogadóközpontokban történik az kegyetlen, költséges és eredményeket nem hozó tevékenység. Az olasz kormány ugyan nem engedi, hogy a gyerekeket, terhes nőket és kiszolgáltatott, sebezhető embereket elszállítsák Albániába, de nincs semmilyen garancia, hogy ezek az emberek valóban nem lesznek a központokba irányítva. Flamina Delle Cese az NMB érdekképviselői tanácsadója szerint azzal, hogy az olasz kormány nem engedi, hogy az Európai Unió területére érkezzenek bevándorlók csak veszélyezteti a menedékkéréshez való alapvető emberi jogokat, és elzárja az embereket, akik biztonságos menedéket próbálnak találni. Kifejezte aggodalmát azzal kapcsolatban, hogy olyan embereket is elszállítanak, akik speciális igényűek, melyeket nem kapnak meg, emiatt még inkább kiszolgáltatottabb helyzetbe kerülnek és hogy ez ne történhessen meg, a nemzetközi szervezeteknek és emberi jogi megfigyelőknek akadálytalan hozzáférést kell biztosítani a központokhoz.¹³⁹

Marta Welander, emberi jogi aktivista és a Nemzetközi Mentőbizottság uniós érdekképviselői igazgatója rávilágít arra a tényre, hogy habár a közép-mediterrán útvonalon az év első 3 hónapjában, amin keresztül Olaszországba érkeznek az emberek, kevesebb volt a szabálytalan átkelés, addig a többi útvonalon ez a szám növekedett.¹⁴⁰ A Vegyes Migrációs Központ Negyedéves Vegyes Migrációs Frissítés című riportja szerint a közép-mediterrán útvonal a 2024-es évet csökkenő tendenciával kezdte a 2023-as év utolsó hónapjaihoz képest. 2023-ban történt a legtöbb szabálytalan átkelés, ebből első három hónapban (első negyedévben) 27.695 Olaszországba érkező személyt regisztráltak, 2024 első negyedévében viszont csak 11.055 főt, amely 60%-os csökkenést jelent. Legtöbben idén Szíriából, Tunéziából, Bangladesből és Egyiptomból érkeztek. Az ENSZ Menekültügyi Főbiztosa szerint 2024 március 31-ig 335 haláleset történt, míg tavaly ugyanebben az időszakban 535 halálesetről számoltak be. Ezzel egy időben a nyugat-mediterrán útvonalon 391%-os növekedés volt tapasztalható 2024 első negyedévében. Ez év március 31-ig 16.575 főt regisztráltak, akik

¹³⁸ Italy: New detention centers in Albania are a „stain on the Italian government”. Amnesty International. <https://www.amnesty.org/en/latest/press-release/2024/07/italy-new-detention-centres-in-albania-are-a-stain-on-the-italian-government/> (Letöltés: 2024. november 06.)

¹³⁹ As Italy-Albania deal launches, IRC warns of grave risks for people on the move. Rescuw.org/EU. <https://www.rescue.org/eu/press-release/italy-albania-deal-launches-irc-warns-grave-risks-people-move> (Letöltés: 2024. november 08.)

¹⁴⁰ U.o.

spanyol területekre próbáltak meg belépni. Többek között Spanyolország szárazföldi részére, Ceutába, Melillába, a Kanári-szigetekre és a Baleár-szigetekre. Messze a Kanári-szigetek voltak a legnépszerűbb célpont, közel 13.000 fő érkezett az első negyedévben. A nyugat-mediterráni út után a második legnépszerűbb útvonal a kelet-mediterráni, amelyen keresztül 2024 első negyedévében összesen 12.792 fő érkezett Görögországba (10.117 fő) és Ciprusra (2.675 fő). Ezek a megnövekedett számok folytatják azt a havi emelkedő tendenciát, amely 2023 közepén kezdődött, amikor összesen 49.000 főt számláltak, ami a 2022-es összessített adatot, a 18.780 főt messze megelőzte.¹⁴¹

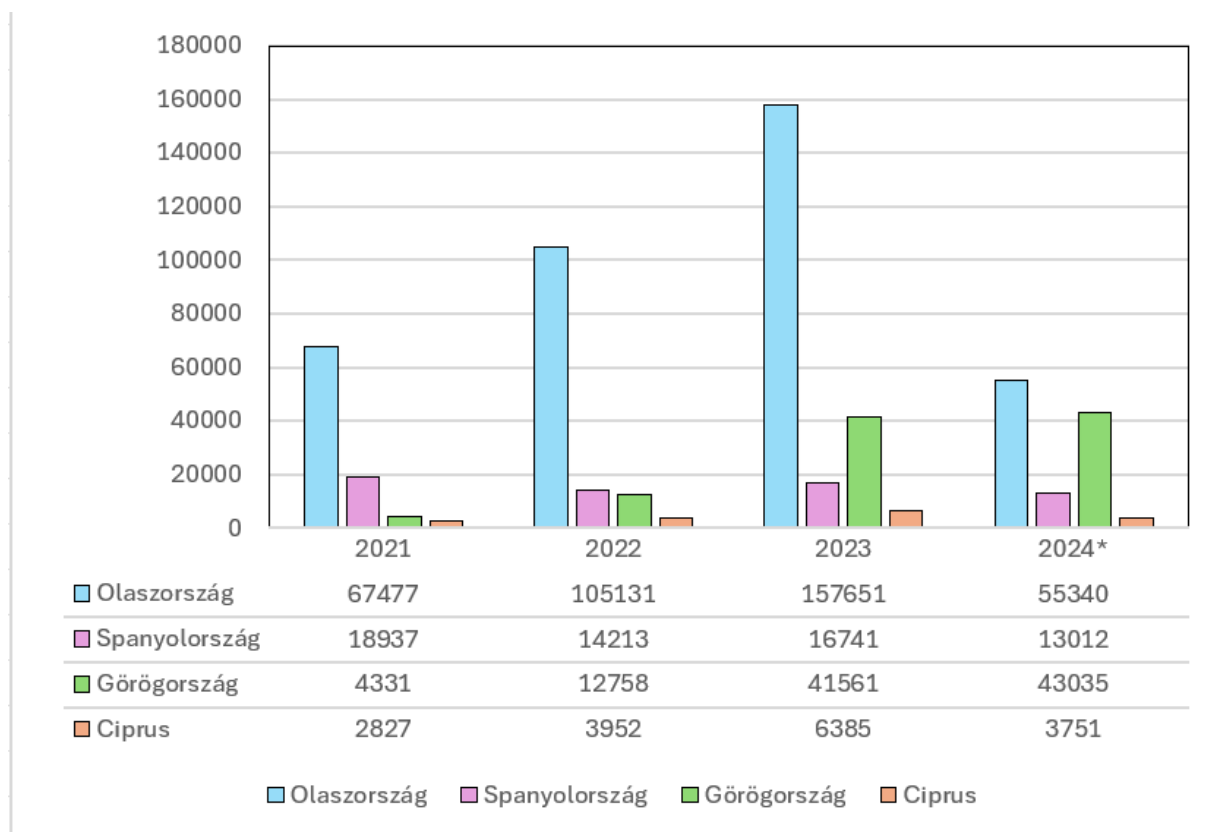
13. Ábra. Olaszországba érkező irreguláris migránsok a közép-mediterrán útvonalon keresztül

	2023	2024
Q1 Első negyedév	27.695 fő	11.055 fő
Legnagyobb számban jelenlévő nemzetiségek	elefántcsontparti, guineai, pakisztáni	bangladesi, szíriai, tunéziai, egyiptomi
Q2 második negyedév	36.970 fő	13.409 fő
Legnagyobb számban jelenlévő nemzetiségek (első negyedévet is hozzávéve)	elefántcsontparti, egyiptomi, guineai, pakisztáni, bangladesi	bangladesi, szíriai, tunéziai, guineai, egyiptomi, pakisztáni, mali,
Q3 harmadik negyedév	68.302 fő	20.536 fő
Legnagyobb számban jelenlévő nemzetiségek (első és második negyedévet is hozzávéve)	guineai, elefántcsontparti, tunéziai, egyiptomi, bangladesi, pakisztáni, szíriai, mali, kameruni, gambiai	bangladesi, szíriai, tunéziai, egyiptomi, guineai, pakisztáni
Q4 negyedik negyedév	23.493 fő	-
Legnagyobb számban jelenlévő nemzetiségek (egész évet egybe véve)	guineai, tunéziai, elefántcsontparti, egyiptomi, szíriai, burkina fasoi, pakisztáni, mali, szudáni	-
Összesen:	157.314 fő	október 31ig: 45.000 fő

Forrás: Mixed Migration Center negyedéves riportjaiból kigyűjtött adatok. <https://mixedmigration.org/>

14. Ábra: A tenger felől érkező migránsok száma a nyugat-, közép-, és kelet-mediterráni útvonalakon

¹⁴¹ Quarterly Mixed Migration Update: Europe. quarter 1. Mixed Migration Centre. 2024. <https://mixedmigration.org/resource/quarterly-mixed-migration-update-eu-q1-2024/> (Letöltés: 2024. november 08.)

*2024. október 31-ig számolt adatok

Forrás: Operational Data Portal <https://data.unhcr.org/en/situations/europe-sea-arrivals/location/24473>

Imogan Sudbery, az NMB vezető igazgatója nem csak Olaszországot tartja felelőtlennek, de az Európai Uniót is kritizálja, amiért nem tartja tiszteletben a szolidaritás elvét, amelyre a működő európai menekültügyi rendszer épül¹⁴², valamint nem törekszik arra, hogy humánus és szervezett módon fogadja be a biztonságot kereső embereket. Ehhez viszont arra van szükség, hogy minden tagállam kivége a részét a munkából. szintén biztatja az Uniót, hogy ne falat építsen a bevándorlók elé, hanem biztonságos védelmi útvonalakat alakítson ki, hogy az embereknek ne kelljen arra kényszerülniük, hogy az életüket kockára téve veszélyes útvonalakon közlekedjenek.¹⁴³

Az olasz vezetés sem ért teljesen egyet a befogadóközpontok szükségességéről. Az Olasz Püspöki Konferencia elutasította a február 15-én a szenátus által elfogadott megállapodást. A szervezet szerint a megállapodás nem más, mint pénzkidobás, amelyet arra használnak, hogy elfedjék a kormány képtelenségét a migrációs kérdés kezelésére. Gian Carlo

¹⁴² Az Európai Unió Alapjogi Chartájának 18. cikke garantálja a menedékjogot: A menekültek jogállásáról szóló 1951. július 28-i genfi egyezmény és az 1967. január 31-i jegyzőkönyv rendelkezéseivel, valamint az Európai Unióról szóló szerződéssel és az Európai Unió működéséről szóló szerződéssel (a továbbiakban: a Szerződések) összhangban a menedékjogot biztosítani kell.) Forrás: Jogkódex. Az Európai Unió Alapjogi Chartája. <https://jogkódex.hu/doc/4070716> (Letöltés: 2024. november 08.)

¹⁴³ IRC raises concerns over new Italy-Albania migration deal. Rescue.org/EU. <https://www.rescue.org/eu/press-release/irc-raises-concerns-over-new-italy-albania-migration-deal> (Letöltés: 2024. november 08.)

Perego, az Olasz Püspöki Konferencia migrációs és migránsokkal foglalkozó bizottság elnöke nyilatkozatában úgy fogalmazott, hogy a migránsokat a parti őrség fogja megmenteni, miután 673 millió euró füstbe ment, mert Olaszország képtelen volt széles körű befogadási rendszert kiépíteni az országban.¹⁴⁴

Olaszország együttműködése az Európai Unióval

A 2015-ben tetőző migrációs válság óta az olasz politika igyekszik kétoldalú megállapodásokat kötni az afrikai országokkal, hogy enyhítsék az Olaszországba beözönlő irreguláris migránsok számát. Meloni többször is sürgette már az Európai Uniót, hogy hozzon olyan intézkedéseket, melyek leveszik a terhet Olaszországról, és bevonják a többi tagállamot is a bevándorlók helyzetének javításába esetleg kitoloncolásába. A lampedusai hajótörés után az olasz elnök, Sergio Mattarella is követelt uniós fellépést, majd az Európai Bizottság elnöke, Ursula von der Leyen kijelentette, hogy „meg kell kettőznünk az erőfeszítéseket az uniós migrációs és menekültügyi paktum és a Földközi-tenger középső térségére vonatkozó cselekvési terv terén¹⁴⁵.”

Egyik ilyen mérföldkő az Olaszország, Tunézia és az EU között, 2023. július 16-án megkötött úgynevezett stratégiai partnerségi megállapodás. A megállapodás lényege, hogy az EU vállalja, hogy közvetlen költségvetési támogatást nyújt és felgyorsítja az uniós finanszírozást Tunéziával a makrogazdasági stabilitás, a gazdaság és a kereskedelem, a megújuló energiaforrások és az emberek közötti kapcsolatok terén folytatott együttműködés megerősítése érdekében. Cserébe Tunézia szorosabban együttműködik a migrációellenőrzés terén, kötelezettséget vállal a migránsok tengeri úton történő távozásának megakadályozására, a migránssempészet és -kereskedelem elleni küzdelemre, valamint a tunéziai külföldiek származási országukba való visszatérésére.¹⁴⁶

A megállapodásra többek között azért volt szükség, mert a Frontex adatai szerint 2022 vége óta Tunézia lett a Földközi-tenger középső részén átkelő migránsok első számú kiinduló

¹⁴⁴ Italy-Albania accord 'waste of money', says CEI. Infomigrants.

<https://www.infomigrants.net/en/post/55280/italyalbania-accord-waste-of-money-says-cei>, (Letöltés: 2024. november 08.)

¹⁴⁵ Mediterranean: Italy Sees Critique and Scrutiny after Deadly Shipwreck as Government Continue Crack-down on Civilian Rescue Operators, Strong Reaction from African Union on "Hate Speech" From Tunisian EU Partner.ecre. <https://ecre.org/mediterranean-italy-sees-critique-and-scrutiny-after-deadly-shipwreck-as-government-continue-crack-down-on-civilian-rescue-operators-strong-reaction-from-african-union-on-hate-speech/> (Letöltés: 2024. november 05.)

¹⁴⁶ The Memorandum of Understanding between the EU and Tunisia: Issues of procedure and substance on the informalisation of migration cooperation. EU Immigration and Asylum Law and Policy. <https://eumigrationlawblog.eu/the-memorandum-of-understanding-between-the-eu-and-tunisia-issues-of-procedure-and-substance-on-the-informalisation-of-migration-cooperation/> (Letöltés: 2024. november 1.)

országa.¹⁴⁷ Olaszországba 2022. június 30-ig 3.996 regisztrált tunéziai irreguláris migráns érkezett a tenger felől, ezzel a harmadik legnagyobb számban érkező nemzetiségnek számítva a bangladesi és egyiptomi migránsok után. 2023 június 30-ig pedig 4.318 tunéziai bevándorló érkezett a tenger felől. A listán így csak a hatodik helyett foglalta el az elefántcsontparti, guineai, egyiptomi, pakisztáni és bangladesi bevándorlók után.¹⁴⁸

15. ábra: Tenger felől érkező bevándorlók száma 2022 június 30-ig

Banglades	4.688 fő
Egyiptom	4.267 fő
Tunézia	3.996 fő
Afganisztán	2.724 fő
SzírIA	1.551 fő
Elefántcsontpart	1.057 fő
Eritrea	786 fő
Irán	703 fő
Guinea	688 fő
Szudán	500 fő
további nemzetiségek	6.464 fő
Összesen	27.424 fő

Forrás: Ministero dell'Interno. <https://www.interno.gov.it/it/stampa-e-comunicazione/dati-e-statistiche/sbarchi-e-accoglienza-dei-migranti-tutti-i-dati>

16. ábra: Tenger felől érkező bevándorlók száma 2023 június 30-ig

Elefántcsontpart	7.921 fő
Guinea	7.155 fő
Egyiptom	7.128 fő
Pakisztán	5.943 fő
Banglades	5.910 fő

¹⁴⁷ The Memorandum of Understanding between the EU and Tunisia: Issues of procedure and substance on the informalisation of migration cooperation. EU Immigration and Asylum Law and Policy.

<https://eumigrationlawblog.eu/the-memorandum-of-understanding-between-the-eu-and-tunisia-issues-of-procedure-and-substance-on-the-informalisation-of-migration-cooperation/> (Letöltés: 2024. november 1.)

¹⁴⁸ 15. és 16. ábra alapján

Tunézia	4.318 fő
Szíria	3.665 fő
Burkina Faso	3.018 fő
Kamerun	2.141 fő
Mali	1.901 fő
további nemzetiségek	15.380 fő
Összesen	64.930 fő

Forrás: Ministero dell'Interno. <https://www.interno.gov.it/it/stampa-e-comunicazione/dati-e-statistiche/sbarchi-e-accoglienza-dei-migranti-tutti-i-dati>

A megállapodás hatékonyságát bizonyítja, hogy 2024 január és június hónapok között 60%-kal csökkent a Földközi-tenger közepső részén keresztül Olaszországba érkező migránsok száma az előző év azonos időszakához képest melyet a 15. és 16. ábra prezentál. Idén június 31-ig 25.676 ember érkezett a tenger felől, szemben a tavalyi 64.930 fővel. Tommaso Foti az Olaszország Fivérei párt parlamenti frakcióvezetője egyik beszédén kijelentette, hogy „Vége annak az időnek, mikor az emberek azt hitték, hogy Olaszország Európa menekülttáborává válik.”. Az eredményekkel az olasz belügyminiszter, Matteo Piantedosi is elégedett volt.¹⁴⁹

¹⁴⁹ Italy's deal with Tunisia. Research Center. <https://www.mena-researchcenter.org/italys-deal-with-tunisia/> (Letöltés: 2024. november 1.)

17. ábra: Tenger felől érkező bevándorlók száma 2024. június 30-ig

18. ábra: Tenger felől érkezők száma 2024. október 31-ig

17. ábra	
Banglades	5.382 fő
Szíria	3.692 fő
Tunézia	3.219 fő
Guinea	2.001 fő
Egyiptom	1.591 fő
Pakisztán	978 fő
Gambia	883 fő
Mali	852 fő
Szudán	846 fő
Elefántcsontpart	692 fő
további nemzetiségek	5.540 fő
Összesen	25.676 fő

18. ábra	
Banglades	11.180 fő
Szíria	10.554 fő
Tunézia	7.289 fő
Egyiptom	3.629 fő
Guinea	2.983 fő
Pakisztán	2.314 fő
Eritrea	1.807 fő
Szudán	1.796 fő
Mali	1.336 fő
Gambia	1.295 fő
további nemzetiségek	10.983 fő
Összesen	55.166 fő

Forrás: Ministero dell'Interno. Dati e Statistiche. <https://www.interno.gov.it/it/stampa-e-comunicazione/dati-e-statistiche/sbarchi-e-accoglienza-dei-migranti-tutti-i-dati>

Habár Olaszországban csökkent a Földközi-tenger felől érkezők száma, Tunéziában csak romlott a helyzet, ugyanis a Szaharától délre eső afrikai országokból származó migránsok tízezrei rekedtek Tunéziában, különösen a központi tengerparti város, Sfax környékén. Bizonytalan körülmények között élnek a szabadban, élelemhez, ivóvízhez és egészségügyi ellátáshoz való hozzáférés nélkül. Több, korábban őket támogató civil szervezetet idén május óta büntetőeljárás alá vontak, vezetőiket pedig bebörtönözték. Ezzel párhuzamosan a külföldi fizetési szolgáltatásokon keresztül történő pénzfelvételi lehetőséget súlyosan korlátozták, ami a legtöbb migráns számára elvágta a családoktól és barátoktól érkező pénzátutalásokat. A nem-kormányzati szervezetek felhívták a figyelmet, hogy a helyzet csak rosszabbodik. A migránsokat mások is elrabolják, és csak a hozzátartozók által fizetett váltságdíj után engedik el őket. Tunéziai tisztviselők a múltban többször hangsúlyozták, hogy nem akarnak Európa

határrendőrségeként fellépni.¹⁵⁰ Habár az Európai Unió nem titkolt szándéka volt, hogy Tunézia legyen Európa külső határának védelmezője, mindezt egymilliárd eurós támogatás fejében.¹⁵¹

A harmadik országok állampolgárainak visszatérésével és visszafogadásával kapcsolatban azonban Tunézia és az EU csak abban állapodik meg, hogy „a Tunéziában már jelen lévő illegális migránsok azonosítására és visszatérésére szolgáló rendszert” alakít, mivel Tunézia nem az irreguláris migránsok letelepedési országa, és támogatja a Tunéziából „a nemzetközi joggal összhangban a származási országukba történő visszatérésüket”. Ily módon az EU nyíltan kinyilvánítja azon szándékát, hogy kapacitásépítéssel és költségvetési támogatással támogatja az országot a migránsok származási országukba való kényszerített visszaküldésének hazai végrehajtásában. Emberi jogi szempontból ez az egyetértési megállapodás egyik legaggasztóbb pontja, mivel az EU egy olyan harmadik országban fog finanszírozni egy állami kényszerítő funkciót, ahol nincs működő menekültügyi rendszer, és ahol nincsenek garanciák a visszaküldéssel szembeni védelemre.¹⁵²

A Földközi-tenger középső szakaszán a szigorított feltételek azonban csak részben tartják vissza a migránsokat és az embercsempészeket terveiktől. A Frontex adatai azt mutatják, hogy a bevándorlók egyszerűen más útvonalakat keresnek, hogy Európába jussanak. A nyugat-afrikai útvonalon, a Kanári-szigeteken keresztül, 154 százalékkal nőtt az illegális határátlépések száma az év első felében, míg a Földközi-tenger keleti részén 57 százalékkal emelkedett az átkelések száma. Összességében tehát a migrációs nyomás nem enyhült.¹⁵³

Összegzés

Az Olasz Királyság egyesülése óta Olaszországban állandó jelenség a ki- és elvándorlás, melyet az ország igyekszik folyamatosan ellenőrizni, dokumentálni és szabályozni. Kezdetben az országból többen költöztek el, mint ahányan bevándoroltak, majd a 20. század második felében ez megváltozott. Az 1973-as év hozta el a fordulópontot, ekkor történt, hogy több ember érkezett az országba, mint ahányan azt elhagyták és ez nem változott az elkövetkező

¹⁵⁰ Italy's deal with Tunisia. Research Center. <https://www.mena-researchcenter.org/italys-deal-with-tunisia/> (Letöltés: 2024. november 1.)

¹⁵¹ Kmeczkó Sára: *Kapu vagy bástya? – Tunézia jelentősége az Európa felé tartó migráció feltartóztatásában.* Mathias Corvinus Collegium, Horizont 2023/2, 6. https://migraciokutato.hu/wp-content/uploads/2024/01/20240118_HORIZONT_2024_2_kmeczko_sara_kapu_vagy_bastya_tunezia_jelentosege_az_europa_fele_tarto_migracio_feltartoztatasiaban.pdf (Letöltés: 2024. november 1.)

¹⁵² The Memorandum of Understanding between the EU and Tunisia: Issues of procedure and substance on the informalisation of migration cooperation. EU Immigration and Asylum Law and Policy. <https://eumigrationlawblog.eu/the-memorandum-of-understanding-between-the-eu-and-tunisia-issues-of-procedure-and-substance-on-the-informalisation-of-migration-cooperation/> (Letöltés: 2024. november 1.)

¹⁵³ Italy's deal with Tunisia. Research Center. <https://www.mena-researchcenter.org/italys-deal-with-tunisia/> (Letöltés: 2024. november 1.)

évtizedekben sem. Mivel az 1973-as évet követően fokozatosan nőtt a bevándorlók száma, az olasz vezetés elkezdett nagyobb figyelmet fordítani a bevándorláspolitikára. 1986-ban fogadták el az első rendeletet, a Foschi törvényt, amely a bevándorlók munkavállalásának feltételeit szabta csak meg, ezért nem is számított korszakalkotónak.

Majd 1990-ben a Martelli törvény szélesebb körben regulázta a migránsokat érintő kérdéseket, problémákat. Bevezette az elismerési eljárást, ezzel 600%-kal növekedett meg az országban legálisan tartózkodó személyek száma. A legalizálás ellenére mégsem mondható sikeresnek a rendelet, hiszen ezzel párhuzamosan az illegálisan érkező személyek száma hirtelen megugrott, ugyanis vonzotta őket a legalizálás lehetősége.

Az 1998-as Turco-Napolitano törvény az, amely először kezelte összetett és aktuális jelenséggé a migrációt. Hogy minél hatékonyabban tudják kezelni a migránsok kérelmeit és biztonságosabbá tegyék a helyzetüket, a kormány bevezette a befogadó központok rendszerét és nagy hangsúlyt fektetett a bevándorlókat is megillető alapvető emberi jogokra és azok biztosítására.

A baloldali pártok befogadó és együttérző migrációs politikáját Silvio Berlusconi migrációellenes, restriktív és elutasító első és második kormányzása váltotta fel, amely a migrációt kriminalitásként kezelte. Úgy próbálta meg visszafogni a nagymértékű bevándorlást, hogy a Prodi-kormány alatt bevezetett szponzorálást betiltotta, korlátozta szülők és rokonok családgyejesítésére vonatkozó szabályokat és büntette az illegális bevándorlást. Ezzel egyidőben a SPRAR rendszerét is felállította, amelynek célja volt, hogy a bevándorlók ismét önállóságra tegyenek szert és integrálódjanak az olasz társadalomba. Szintén Berlusconi nevéhez fűződik a legnagyobb legalizálási program, ugyanis 2008 és 2011 között több, mint 600.000 fő tartózkodását tudta legalizálni. Ugyanakkor sok rendőri visszaélést is regisztráltak, amely olyan személyek kérelmének elutasításával járt, akik alapvetően jogosultak lettek volna a tartózkodási engedélyre.

Romano Prodi baloldali kormánya igyekezett lazítani a Berlusconi által bevezetett szigorításokon. Így visszaállította a szponzorálást és törekedett az Európai Unióval összhangban cselekedni és együttműködni azzal. Az eredmények viszont hasonlóak voltak a Martelli törvényhez, ugyanis a lazább és kedvezőbb feltételek miatt ismét megnőtt a bevándorlás, és ezzel együtt az illegális bevándorlás is, és Prodi szigorításokhoz kényszerült folyamodni. Ezzel egyidőben a közbiztonság is romlott, ami társadalmi feszültségekhez vezetett.

Silvio Berlusconi ezt a feszült helyzetet használta ki és alakította meg harmadik kormányát. A 2008-as biztonsági csomagjában a migrációt, mint fenyegetést kezelte, mivel

szerinte az hozzájárul az illegális migrációhoz és szervezett bűnözéshez. Felállította ugyan a befogadó és azonosítási központokat, hogy egyszerűbbé tegye az elismerési kérelmek elbírálását és nyugodtabb környezetet biztosítson az elbírálásra váró személyeknek, de uniós szinten nagy feszültséget keltett. A független Monti-kormány csak tovább súlyosbította a helyzetet azzal, hogy a legalizálást díjhoz kötötte és gyakran alkalmazta a kényszerkitoloncolást is.

A növekvő európai uniós és társadalmi feszültség, valamint migrációs válságnak köszönhetően Matteo Renzi baloldali kormányával igyekezett a probléma forrására fókuszálni és azokat a problémákat megoldani, melyek elvándorlásra késztetik az embereket. Emellett az illegális bevándorlást támogató embercsempészek ellen is fellépett. Több afrikai országgal tárgyalt és igyekezett megállapodásokat kötni, hogy még Afrikában meg tudják állítani az emigrálni próbáló afrikai lakosokat.

Áttörést Paolo Gentiloni, szintén baloldali miniszterelnök hozott, akinek sikerült egyezséget kötnie Líbiával és Tunéziával is. Nigerben is fel tudott állítani egy befogadóközpontot, amelyhez biztosított anyagi és katonai erőforrásokat is. Az Afrikai Alapot 2017-ben hozta létre, melyből anyagi segítséget tudott nyújtani többek között Nigériának, Marokkónak, Egyiptomnak és Tunéziának is. Amíg 2016-ban több, mint 181.000 személy jutott be illegálisan Olaszországba, addig ez a szám 2018 végére 23.000 főre csökkent. A számok azt mutatják, hogy nagyobb sikereket lehet elérni, ha nemzetközi szinten más országokkal együttműködve próbálnak az országok harcolni az illegális bevándorlás ellen és a probléma forrását igyekeznek felszámolni, nem pedig foggal-körömmel az ellen harcolni, hogy ellehetetlenítsék a bevándorlók helyzetét és ezzel együtt sértsék az emberi jogait. Azonban meg kell jegyezni, hogy a Minniti kódex némi szigorítást is bevezetett, ugyanis szigorította a tengeren történő nem kormányzati szervek hajó által végzett mentéseket.

Giuseppe Conte, mint független miniszterelnök szerette volna tovább vinni a Renzi-kormány által elkezdett és a Gentiloni-kormány által folytatott politikát és továbbra is egyezkedett a fekete kontinens vezetőivel. Legfontosabb tárgyalópartnere Líbia maradt. Egy 2018-as egyezmény értelmében Líbia migránsokat fogadott vissza olasz befektetésekért cserébe. Habár a külpolitikában nyitott volt a Conte-kormány, a belpolitikáról ugyanez nem mondható el. Az első Conte-kormány az Öt Csillag Mozgalom és az Északi Liga pártokból alakult meg. Az Északi Liga élén Matteo Salvini állt, aki migrációellenes nézeteket vallott, ezért szigorításokat kezdeményezett és a 2018-as biztonsági rendeletével megszüntette a tartózkodási engedélyt, arra hivatkozva, hogy már nincs migrációs válság. Uniós szinten felháborodást keltett az intézkedése, és hogy csillapodjanak a kedélyek, Conte lemondott miniszterelnöki

posztjáról, azonban 2019-ben ismét kormányt alakított, de az Északi Liga helyét ezúttal a Demokrata Párt váltotta fel, így enyhülés volt várható a migrációs politikában. A 2020-ban elfogadott Lamorgese törvény kiszélesítette a feltételeket a humanitárius védelem megszerzéséhez, de a felségvizeken továbbra is tiltotta a nem katonai és nem kormányzati szervek hajóinak áthaladását és megállását. A kormánynak a migráció mellett a covid19 vírussal is meg kellett küzdenie. A pandémiának és lezárásoknak köszönhetően a tenger felől érkezők száma 2019 végére 11.471 főre esett vissza, majd 2020 végére 34.154 főre nőtt.

Marioi Draghi kormányzása alatt ez a szám csak tovább növekedett, így 2021 végére már 67.477 főt számláltak, akik a tenger felől próbáltak meg belépni Olaszországba.

Giorgia Meloni szélsőjobboldali pártjával migrációellenes politikát folytat. A 2023-ban elfogadott Cutro rendelet nehezíti a bevándorlók letelepedést és szigorúbb szabályokhoz köti a tartózkodási engedély megszerzését. Mindemelett több szervezet szerint alkotmányellenes és emberi jogokat sértő több pontban a rendelkezés. A választási kampány idején Meloni az illegális migráció elleni kemény fellépéssel próbált népszerűséget szerezni és ezért meg is tesz mindent. Egyik ilyen projektje az Albániával kötött megállapodás, amely a bírói döntések alapján nem várt eredményeket hozott és úgy tűnik, nem a tervek szerint működik, ugyanis mindkét tárgyaláskor úgy döntött az olasz bíróság, hogy az Albániai befogadóközpontokból vissza kell szállítani a migránsokat Olaszországba. Az albániai központokkal nem csak olasz vezetők, de több nemzetközi és emberi jogi védő sem ért egyet, habár a 27 tagállamból 15 ország aláírta és felhívást intézett az Európai Bizottság felé a migrációval kapcsolatban, melyben többek között kérte az EU-tól, hogy az Albániával kötött megállapodás tekintetében kövesse az olasz modellt. Vita tárgyát képezi többek között, hogy az Albániába szállított személyek alapvető jogai nincsenek biztosítva és megtagadják a menedékkérelemhez való jogot is.

Habár a közép-mediterrán útvonalon az év első 3 hónapjában, amin keresztül Olaszországba érkeznek az emberek, kevesebb volt a szabálytalan átkelés, addig a többi útvonalon ez a szám növekedett. Meloni migrációellenes politikája ellen szól az is, hogy a korábbi jobboldali pártok sem tudtak tartós eredményt elérni a migráció elleni küzdelemben. Silvio Berlusconi többször is kormányt alakított, de a rendelkezései legtöbbször sértették az emberi jogokat, amivel magára haragított több civil és nemzetközi szervezetet is és feszültséget kellett az Európai Unió szintjén is. Mindez tetten érhető ez első, második és harmadik kormányzása idején, de a biztonsági rendeletével sem volt másképp, amikor Giuseppe Conte volt a miniszterelnök.

Ugyanitt érdemes megjegyezni azt is, hogy a nagyon megengedő és migráns-barát baloldali politika se tudott tartós megoldást hozni, ugyanis az Andreotti és Prodi féle bevándorlást támogató intézkedések csak azt érték el, hogy megnőtt az illegálisan érkező személyek száma, amely szintén feszültséghez vezetett és olykor a közbiztonság romlásához is.

Giorgia Meloninak tehát a középutat kellene megtalálnia és nagyobb hangsúlyt kellene fektetnie a migrációt kiváltó okok megszüntetésére, ahogy azt tette Matteo Renzi, Paolo Gentiloni és Giuseppe Conte is. A Tunéziával és az Európai Unióval 2024. júliusában kötött stratégiai megállapodás jó kiindulópontnak ígérkezik, hiszen 2024 január és június hónapok között 60%-kal csökkent a Földközi-tenger középső részén keresztül Olaszországba érkező migránsok száma az előző év azonos időszakához képest.

A bevándorlókkal való küzdelemben további segítséget nyújthat a Dublin III. rendelet felülvizsgálása és megreformálása is, melyet az Európai Bizottság indítványozott a 2015-ös migrációs válságot követően, pontosabban 2016-ban. Ekkor ismerete el a Bizottság, hogy a dublini rendszer „kialakításából és [a rendelet] elégtelen végrehajtásából adódóan egyes tagállamokra aránytalan felelősséget ró, valamint az ellenőrizetlen és irreguláris migrációs áramlásokat ösztönző”¹⁵⁴ rendszer. Habár az Európai Parlament 2017 novemberében jóváhagyta a tárgyalási megbízást, a Tanács eddig még nem fogadta el általános megközelítését. A Dublini egyezmény értelmében a menedékkérelmet az az állam köteles elbírálni, amelyen keresztül először lépett be a menedékkérő az Európai Unió területére. Ez hatalmas problémát jelent Olaszországnak, mivel elsősorban ezen az országon keresztül lépnek be az Afrika felől érkező migránsok az országba, másodsorban pedig, ha tovább is indulnának más tagállamokba, akkor a tagállamok egyszerűen visszaszállítanák őket Olaszországba az egyezményre hivatkozva. A Dublin III. rendelet megújítása nagy előre lépést jelent Olaszországnak, és a többi országot is kötelezné a közös együttműködésre, ami nélkül nem lehet megoldani a migráció szülte problémákat.¹⁵⁵

¹⁵⁴ 2008 és 2017 között a tagállamok egyharmada fogadta be a menedékkérők 90%-át. Ebből 10% Olaszországra esik 2018-ban 59.950 kérelemmel. Forrás: JELENTÉS A Dublin III. rendelet végrehajtásáról. Európai Parlament. https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/A-9-2020-0245_HU.html (Letöltés: 2024. november 17.)

¹⁵⁵ JELENTÉS A Dublin III. rendelet végrehajtásáról. Európai Parlament. https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/A-9-2020-0245_HU.html (Letöltés: 2024. november 17.)

Tartalomjegyzék

Szakirodalmak:

- Dömös Mariann: *Migrációs tendenciák Olaszországban*. Belvedere Meridionale 28. évf. Különszám. 72–90. pp, 2016.
- Kalas Vivien: *Olaszország migrációs politikája a 2014-es válság után*. Külügyi szemle, 2021/2. 103.
https://doi.org/10.47707/Kulugyi_Szemle.2021.2.5 (Letöltés: 2024. október 22.)
- Kmeczkó Sára: *Kapu vagy bástya? – Tunézia jelentősége az Európa felé tartó migráció feltartóztatásában*. Mathias Corvinus Collegium, Horizont 2023/2.
https://migraciokutato.hu/wp-content/uploads/2024/01/20240118_HORIZONT_2024_2_kmeczko_sara_kapu_vagy_bastya_tunezia_jelentosege_az_europa_fele_tarto_migracio_feltartoztatasiaban.pdf (Letöltés: 2024. november 1.)
- Molnár Anna: *Menekült- és migrációs kérdés Olaszországban*. Nemzet és Biztonság, 2015/3. szám
https://www.nemzetesbiztonsag.hu/cikkek/nb_2015_3_03_molnar_anna_-_menekult_es_migracios_kerdesolaszorszagban.pdf (Letöltés: 2024. szeptember 30.)
- Nyusztay László: *Berlusconitól Berlusconiig: az olasz külpolitika néhány vonása a 2000-es években*. Budapesti Gazdasági Főiskola – Magyar Tudomány Ünnepe, 2009.
https://publikaciotar.uni-bge.hu/id/eprint/431/1/tek_2009_19.pdf (Letöltés: 2024. október 05.)
- Szalayné Sándor Erzsébet: *Bevándorlási politika az Európai Unióban és Magyarországon*. 2009. 12.
http://www.publikon.hu/application/essay/500_1.pdf (Letöltés: 2024. október 27.)
- Tálas Péter: *Az európai migrációs válság értelmezési kereteiről*. Nemzet és Biztonság, 2016/6. szám
https://www.nemzetesbiztonsag.hu/cikkek/nb_2016_6_06_talas_europai_migracios_valsak.pdf (Letöltés: 2024. október 27.)
- Tarrósy István - Glied Viktor - Vörös Zoltán: *Migráció a 21. században*. In: Glied Viktor - Keserű Dávid: *Migrációs kihívások az Európai Unióban*, IDResearch Kft./Publikon Kiadó, Pécs, 2016.
- Andrea Dessì: *On the Brink: Mario Draghi and Italy's New Government Challenges*. Istituto Affari Internazionali. 2021.
<https://www.iai.it/sites/default/files/iaicom2107.pdf> (Letöltés: 2024. október 27.)
- Asher Colombo – Gianpiero Dalla-Zuzanna: *The rise and fall of immigration in a divided country*. Italy 1977-2016. University of Padua, Italy,
<https://www.research.unipd.it/bitstream/11577/3330447/5/testo%20mandato%20a%20PDR.pdf> (Letöltés: 2024. október 03.)
- Barbie Latza Nadeau: *FEMME FASCISTA: How Giorgia Meloni became the star of Italy's far right*, World Policy Journal, Duke University Press, 2018. 15-16.
<https://www.jstor.org/stable/pdf/27204872.pdf> (Letöltés: 2024. október 31.)
- Cecilia Biancalana: *Italy's multiple populisms facing the Russo-Ukrainian war*. In: *The Impacts of the Russian Invasion of Ukraine on Right-wing Populism in Europe*. (eds). Gilles Ivaldi and Emilia Zankina. European Center for Populism Studies (ECPS). March 8, 2023. Brussels.

<https://www.populismstudies.org/wp-content/uploads/2023/03/Download-Report-on-Italy.pdf> (Letöltés: 2024. október 27.)

Contemporary Italian Politics. In: Sergio Fabbrini - Tiziano Zgaga: Italy and the European Union: the discontinuity of the Conte government, Contemporary Italian Politics. 280-293, 2019.

<https://www.tandfonline.com/doi/pdf/10.1080/23248823.2019.1642657> (Letöltés: 2024. október 24.)

Desirée M. Suo: *The Formation of Immigration Law in Italy, Between Policy, Parties, Press and Public Opinion in 2007*, Chapel Hill, 2007.

<https://cdr.lib.unc.edu/concern/dissertations/rv042t17h?locale=en> (Letöltés: 2024. október 15.)

Emilio Reyneri: *Migrants' Involvement in Irregular Employment in the Mediterranean Countries of the European Union*. Department of Sociology and Social Research, University of Milan Bicocca, 2001.

https://www.researchgate.net/publication/242485242_Migrants'_Involvement_in_Irregular_Employment_in_the_Mediterranean_Countries_of_the_European_Union (Letöltés: 2024. október 3.)

Emma Salachi: *The Immigration Crisis in Italy, A Convergence of Crisis and What it Means for Globalization*. Honors Program at Assumption College, Assumption University, 2019, 7-13.

<https://digitalcommons.assumption.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=1053&context=honorstheses> (Letöltés: 2024. október 22.)

Giovanna Zincone - Tiziana Caponio: *Immigrants and immigration policy-making: The case of Italy*. IMISCOE Working Paper: Country report

https://migrant-integration.ec.europa.eu/sites/default/files/2008-08/doc1_1457_453675983.pdf (Letöltés: 2024. október 15.)

Giovanni Marchiafava: *The Impact of the New Italian Security Regulation on the Search and Rescue of Migrants at Sea*. Digitalna zbirka i katalog Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti, 2020.

<http://dx.doi.org/10.21857/y54jofkrqm> (Letöltés: 2024. október 27.)

Idos Study and Research Centre: *Migration in Italy. Current situation and perspectives*. IOM, Rome, 2011.

https://documentation.lastradainternational.org/lisdocs/Migration%20in%20Italy_IOM.pdf (Letöltés: 2024. október 03.)

Joanna Sondel-Cedarmas – Francesco Berti: *The Right-wing Critique of Europe Nationalist, Sovereigns and Right-wing Populist Attitudes to the EU*. In: Joanna Sondei – Cedarmas: Giorgia Meloni's new Europe Europe of sovereign nations in the Brothers of Italy party manifestos, Jagiellonian University in Krakow, 2022, 60-61.

<https://doi.org/10.4324/9781003226123> (Letöltés: 2024. október 29.)

The Review of European Affairs. Volume (3) Issue (1) 2019, Polish European Community Studies Association (PECSA), Warsaw, 2019. In: Andrea De Petris: Pursuing Public Insecurity? The New Italian Decree on "Immigration and Security"

https://pecsa.edu.pl/sites/default/files/11-lutego%202020_v2.pdf#page=53 (Letöltés: 2024. október 25.)

Rita Daila Costa: *The Regularisation of Foreign Undocumented Workers from the Relaunch Decree to the Cutro Shipwreck*, Italian Labour Law e-Journal Issue 1, Vol. 17, 2024.

<https://illeg.unibo.it/article/view/19788/18195> (Letöltés: 2024. november 4.)

Salvatore Favazza – Maria Pia: *Measuring immigration and foreign population in Italy*. Italian National Statistical Institute, 2006.
<https://unstats.un.org/unsd/demographic/meetings/egm/migrationegm06/DOC%208%20Italy.pdf> (Letöltés: 2024. október 05.)
Walter F. Willcox (szerk.): *International Migrations, Volume II: Interpretations*. In: Anna Maria Ratti: *Italian Migration Movements, 1876 to 1926*, NBER, 1931.
<https://core.ac.uk/download/pdf/6852168.pdf> (Letöltés: 2024. szeptember 28.)

Cikkek és riportok:

Gyorselemzés 2017/11: Az olasz migrációs politika háttérének elemzése. Migrációkutató Intézet. In: Tóth Bálint László: *Az olasz migrációs politika háttérének elemzése*
https://migraciokutato.hu/2017/06/21/az-olasz-migracios-politika-hatterenek-elemzese/#_ftn43 (Letöltés: 2024. október 3.)
Így szállítják a migránsokat Albániába – megérkezett az első hajó + videó. Magyar Nemzet.
<https://magyarnemzet.hu/kulfold/2024/10/igy-szallitjak-a-migransokat-albaniaba-megerkezett-az-elso-hajo-video> (Letöltés: 2024. november 08.)
JELENTÉS A Dublin III. rendelet végrehajtásáról. Európai Parlament.
https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/A-9-2020-0245_HU.html (Letöltés: 2024. november 17.)
Keresztbe feküdtek az olasz bíróságok az illegális bevándorlás elleni harcnak. Mandiner.
<https://mandiner.hu/kulfold/2024/10/keresztbe-fekudtek-az-olasz-birosagok-az-illegalis-bevandorlas-elleni-harcnak> (Letöltés: 2024. november 10.)
Meloni gyorsan hozott egy rendeletet, hogy ne akadjon meg az albán menekültmegállapodás. 24.hu.
<https://24.hu/kulfold/2024/10/21/meloni-alban-menekult-megallapodas/> (Letöltés: 2024. november 14.)
Merénylet a pápa ellen -négy lövés egy szentre. Magyar Hírlap
<https://www.magyarhirnap.hu/tudomany/20210513-merenylet-a-papa-ellen-negy-loves-egy-szentre> (Letöltés: 2024. október 05.)
As Italy-Albania deal launches, IRC warns of grave risks for people on the move. Rescuw.org/EU.
<https://www.rescue.org/eu/press-release/italy-albania-deal-launches-irc-warns-grave-risks-people-move> (Letöltés: 2024. november 08.)
CIE: what has happened over the last 20 years? Safety and freedom in the management of migratory flows. Coalizione Italiana Libertà e Diritti civili. 2016.
<https://cild.eu/wp-content/uploads/2017/01/CIE-what-has-happened-over-the-last-20-years.pdf> (Letöltés: 2024. október 15.)
Centri accoglienza > I Centri di accoglienza in Italia. Osservatorio Detenzione Accoglienza Migranti Puglia.
<https://www.osservatoriomigranti.org/cda/> (Letöltés: 2024. október 20.)
Cutro Decree, Italianvisa.
<https://www.italianvisa.it/cutro-decree/> (Letöltés: 2024. november 04.)
Cutro Decree: Italy's new immigration rules for special permits. Visa Guru.
<https://visa-guru.com/cutro-decree-italys-new-immigration-rules-for-special-permits/> (Letöltés: 2024. november 05.)
Focus Migration No. 23. October 2012.

https://www.bpb.de/system/files/dokument_pdf/Country%20profile_Italy_2012.pdf (Letöltés: 2024. szeptember 28.)

Foreigners who seek to sign at the registry office: what are the necessary documents?
Ministero del Lavoro e delle Politiche Sociali.

<https://integrazionemigranti.gov.it/en-gb/Ricerca-news/Dettaglio-news/id/3601/Foreigners-who-seek-to-sign-at-the-registry-office-what-are-the-necessary-documents> (Letöltés: 2024. október 22.)

General Information on the Flow Decrees 2023-2025 ('Decreto Flussi'). Italianvisa.
<https://www.italianvisa.it/flow-decree/> (Letöltés: 2024. november 04.)

Giorgia Meloni. Britannica.

<https://www.britannica.com/biography/Giorgia-Meloni> (Letöltés: 2024. október 29.)

Immigrants detention centers in Italy. Struggles in Italy.

<https://strugglesinitaly.wordpress.com/equality/en-immigrants-detention-centers-in-italy/#cdacaracie> (Letöltés: 2024. október 20.)

Integra-Train: *Mapping the training needs of beneficiaries of international protection and the existing mechanisms for training provision in five EU Member States*. Italy Scoping Study, 2017. 13.

https://www.censis.it/sites/default/files/downloads/Review_Report_CENSIS_IT.pdf
(Letöltés: 2024. október 25.)

IRC raises concerns over new Italy-Albania migration deal. Rescue.org/EU.

<https://www.rescue.org/eu/press-release/irc-raises-concerns-over-new-italy-albania-migration-deal> (Letöltés: 2024. november 08.)

Italian Court Rejects First Migrant Detentions In Albania. The European Conservative.

<https://europeanconservative.com/articles/news/italian-court-rejects-first-migrant-detentions-in-albania/> (Letöltés: 2024. november 10.)

Italian PM urges UN to wage 'war without mercy' on migrant trafficking. rfi.

<https://www.rfi.fr/en/international-news/20230921-italian-pm-urges-un-to-wage-war-without-mercy-on-migrant-trafficking> (Letöltés: 2024. november 05.)

Italy-Albania accord 'waste of money', says CEI. Infomigrants.

<https://www.infomigrants.net/en/post/55280/italyalbania-accord-waste-of-money-says-cei>,
(Letöltés: 2024. november 08.)

Italy-Albania Protocol - UNHCR to undertake monitoring activities to safeguard and promote fundamental human rights. UNHCR.

<https://www.unhcr.org/europe/news/press-releases/italy-albania-protocol-unhcr-undertake-monitoring-activities-safeguard-and> (Letöltés: 2024. november 06.)

Italy's deal with Tunisia. Research Center.

<https://www.mena-researchcenter.org/italys-deal-with-tunisia/> (Letöltés: 2024. november 1.)

Italy: New project examines alternatives to immigration detention, Statewatch.

<https://www.statewatch.org/news/2020/august/italy-new-project-examines-alternatives-to-immigration-detention/> (Letöltés: 2024. október 20.)

Italy: A new system of reception and integration. European Commission.

https://migrant-integration.ec.europa.eu/news/italy-new-system-reception-and-integration_en
(Letöltés: 2024. október 27.)

Italy: New detention centers in Albania are a „stain on the Italian government”. Amnesty International.

<https://www.amnesty.org/en/latest/press-release/2024/07/italy-new-detention-centres-in-albania-are-a-stain-on-the-italian-government/> (Letöltés: 2024. november 06.)

Italy: Parliament's ratification of dangerous automatic detention deal with Albania 'shameful'. Amnesty International.

<https://www.amnesty.org/en/latest/news/2024/02/italy-parliaments-ratification-of-dangerous-automatic-detention-deal-with-albania-shameful/> (Letöltés: 2024. november 06.)

Italy: 2022 general election and new government. UK Parliament.

<https://commonslibrary.parliament.uk/research-briefings/cbp-9629/> (Letöltés: 2024. október 27.)

Judges block Albania model again and order return of 7 migrants to Italy. Euronews.

<https://www.euronews.com/2024/11/11/judges-block-albania-model-again-and-order-return-of-7-migrants-to-italy> (Letöltés: 2024.11.17.)

Key Migration Terms. IOM.

<https://www.iom.int/key-migration-terms> (Letöltés: 2024. október 27.)

Mediterranean: Italy Sees Critique and Scrutiny after Deadly Shipwreck as Government Continue Crack-down on Civilian Rescue Operators, Strong Reaction from African Union on "Hate Speech" From Tunisian EU Partner. ecre.

<https://ecre.org/mediterranean-italy-sees-critique-and-scrutiny-after-deadly-shipwreck-as-government-continue-crack-down-on-civilian-rescue-operators-strong-reaction-from-african-union-on-hate-speech/> (Letöltés: 2024. november 05.)

Migrant and Refugee Movements through the Central Mediterranean Sea in 2023. IOM – UNHCR. 1.

<https://data.unhcr.org/ar/documents/download/109256> (Letöltés: 2024. november 1.)

Migrants or Refugees? The Evolving Governance of Migration Flows in Italy during the „Refugee Crisis”. Open Edition Journals

<https://journals.openedition.org/remi/10265?lang=en> (Letöltés: 2024. szeptember 28.)

National Guarantor for the rights of persons detained or deprived of liberty. OHCHR.

https://tbinternet.ohchr.org/_layouts/15/treatybodyexternal/Download.aspx?symbolno=INT%2fCAT%2fINP%2fITA%2f29320&Lang=en (Letöltés: 2024. október 20.)

'Not tragedy, but a massacre'. The Civil Fleet.

<https://thecivilfleet.wordpress.com/2023/02/26/not-a-tragedy-but-a-massacre/> (Letöltés: 2024. november 05.)

President Meloni's press statement with Prime Minister Rama during her visit to Albania. Italian Government, Presidency of the Council of Ministers.

<https://www.governo.it/en/articolo/president-meloni-s-press-statement-prime-minister-rama-during-her-visit-albania/25963> (Letöltés: 2024. november 05.)

Quarterly Mixed Migration Update: Europe. quarter 1. Mixed Migration Centre. 2024.

<https://mixedmigration.org/resource/quarterly-mixed-migration-update-eu-q1-2024/> (Letöltés: 2024. november 08.)

Reconstruction of a shipwreck: How Italy and Frontex could have prevented over 90 deaths in Cutro. El Pais.

<https://english.elpais.com/international/2023-06-02/reconstruction-of-a-shipwreck-how-italy-and-frontex-could-have-prevented-over-90-deaths-in-cutro.html> (Letöltés: 2024. november 1.)

'Refugees' and 'Migrants' – Frequently Asked Questions (FAQs). UNHCR.

<https://www.unhcr.org/us/news/stories/refugees-and-migrants-frequently-asked-questions-faqs> (Letöltés: 2024. október 27.)

System for the Protection of Asylum Seekers and Refugees. SPRAR.

https://www.retesai.it/wp-content/uploads/2016/07/sprar_description.pdf (Letöltés: 2024. október 25.)

The Immigration Act of 1924 (The Johnson-Reed Act). Office of the Historian.

<https://history.state.gov/milestones/1921-1936/immigration-act> (Letöltés: 2024. szeptember 28.)

The latest updates on the impact of the Cutro Decree on the residence permits for Special Protection and for medical treatment and natural disasters. Italianvisa.

<https://www.italianvisa.it/news-cutro-decree/> (Letöltés: 2024. november 04.)

The Memorandum of Understanding between the EU and Tunisia: Issues of procedure and substance on the informalisation of migration cooperation. EU Immigration and Asylum Law and Policy.

<https://eumigrationlawblog.eu/the-memorandum-of-understanding-between-the-eu-and-tunisia-issues-of-procedure-and-substance-on-the-informalisation-of-migration-cooperation/> (Letöltés: 2024. november 1.)

Ten years since the Lampedusa shipwreck, what lessons have been learned? Amnesty International.

<https://www.amnesty.org/en/latest/news/2023/10/ten-years-since-the-lampedusa-shipwreck-what-lessons-have-been-learned/> (Letöltés: 2024. október 22.)

UNHCR to monitor implementation to Italy-Albania accord. Infomigrants.

<https://www.infomigrants.net/en/post/59214/unhcr-to-monitor-implementation-of-italyalbania-accord> (Letöltés: 2024. november 06.)

With its new law, the government of Georgia Meloni will create a new army of irregular migrants, associations say. Lavalibera.

<https://lavalibera.it/en-schede-1478-meloni-decree-irregular-migrants> (Letöltés: 2024. november 05.)

What is the Italy-Albania deal on migration? Infomigrants.

<https://www.infomigrants.net/fr/post/59313/what-is-the-italyalbania-deal-on-migration> (Letöltés: 2024. november 05.)

What is the Italy-Albania asylum deal? Rescue.org/EU.

<https://www.rescue.org/en/article/what-italy-albania-asylum-deal> (Letöltés: 2024. november 05.)

In Albania è pronto e operativo il centro per i migranti. Ansa.it.

<https://www.ansa.it/sito/notizie/mondo/europa/2024/10/11/-i-centri-migranti-in-albania-sono-pronti-operativi-da-oggi-0aa69a09-76cb-40d4-8f1e-e2d0fdd1e788.html> (Letöltés: 2024. november 05.)

Statisztikák, adatbázisok:

Dead and missing at sea. UNHCR.

<https://app.powerbi.com/view?r=eyJrIjojYWU5MGZiYmEtYTMwNS00MDBjLTg2MjctOTYwYmU1MDQ2N2IyIiwidCI6ImU1YzZMOTgxLTY2NjQtNDEzNC04YTBJLTU1NDkzMmFmODBiZSIsImMiOj9>

Decrease in immigration flow during the COVID-19 pandemic in Italy in 2020. Statista.

<https://www.statista.com/statistics/1225674/impact-of-coronavirus-on-migration-in-italy/>

Ministero dell'Interno. Dati e Statistiche.

<https://www.interno.gov.it/it/stampa-e-comunicazione/dati-e-statistiche/sbarchi-e-accoglienza-dei-migranti-tutti-i-dati>

Operational Data Portal

<https://data.unhcr.org/en/situations/europe-sea-arrivals/location/24473>

Törvények, irányelvek:

Az Emberi Jogok Egyetemes Nyilatkozata. 1948.

https://unis.unvienna.org/unis/uploads/documents/UN75_HRConvention_HU.pdf (Letöltés: 2024. november 08.)

Az Európai Parlament és a Tanács 2008/115/EK irányelve (2008. december 16.) a harmadik országok illegálisan tartózkodó állampolgárainak visszatérésével kapcsolatban a tagállamokban használt közös normákról és eljárásokról.

<https://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2008:348:0098:0107:hu:PDF> (Letöltés: 2024. október 20.)

Jogkódex. Az Európai Unió Alapjogi Chartája.

<https://jogkodex.hu/doc/4070716> (Letöltés: 2024. november 08.)

DECRETO-LEGGE 23 ottobre 2024, n. 158. Gazzetta Ufficiale.

<https://www.gazzettaufficiale.it/eli/id/2024/10/23/24G00177/SG> (Letöltés: 2024. november 14.)

Gazzetta Ufficiale della Repubblica Italiana, Anno 165 – Numero 105.

<https://www.gazzettaufficiale.it/eli/gu/2024/05/07/105/sg/pdf>, (Letöltés: 2024. november 05.)